

**Nota bij de aanvraag tot
erkenning van Stad Roeselare
als onroerenderfgoedgemeente**

Inhoudsopgave

1. Ten geleide	2
2. Startpunt	3
2.1. Algemeen kader en omgevingsanalyse	3
2.2. Waar Roeselare nu al staat	14
2.3. Waar Roeselare naar toe wil	17
3. Ambities per beleidsprioriteit	18
3.1. Beleidsprioriteit 1. Onderbouwde beleidsvisie: complementair aan het Vlaamse beleid - een integraal en geïntegreerd beleid met aandacht voor erfgoedactoren (OEVBPO1)	18
3.2. Beleidsprioriteit 2. Ondersteunen en betrekken van erfgoedgemeenschappen en ontsluiting van het onroerend erfgoed - werken aan een lokaal draagvlak (OEVBPO2)	20
3.3. Beleidsprioriteit 3. Opnemen van een voorbeeldfunctie en deze toepassen in beslissingen en plannen (OEVBPO3)	31
3.4. Beleidsprioriteit 4. Expertiseverwerving, uitbouw van een consultatienetwerk en een erkende adviesraad voor onroerend erfgoed (OEVBPO4)	36
3.5. Beleidsprioriteit 5. Bijhouden van toelatingen, meldingen en behandelen van archeologienota's en nota's (OEVBPO5)	38
3.6. Beleidsprioriteit 6. Inventariseren en inzetten van instrumenten voor een duurzaam beheer en behoud (OEVBPO6)	39
3.7. Beleidsprioriteit 7. Indienen van een erkenningsaanvraag (OEVBPO7)	40
4. De erkenning in de praktijk	41
4.1. Taakverdeling en draaiboek	41
4.2. Erkende adviesraad onroerend erfgoed	43
5. Bijlagen	44
5.1. Concordantietabel (acties versus beleidsdoelstellingen)	44
5.2. De ABC-commissie	50
5.3. Actieplan IOED RADAR 2020	51
5.4. Bronvermelding	56

1. Ten geleide

Recent stelde de stad haar meerjarenplan 2020-2025 "Investeren in mensen" voor.

Dit plan wordt vertaald in 12 thema's en ambities die onlosmakelijk verbonden zijn met het rijke verleden, het dynamische heden en de stralende toekomst van en voor onze stad.

Dit mooie verleden, gekoppeld aan een doordachte en langetermijnvisie, vertaalt zich ook in deze aanvraag tot erkenning als onroerende erfgoedgemeente.

Al in 2008 nam de stad een voortrekkersrol op om, op intergemeentelijke basis, een erfgoedcel (TERF) op te richten. Meer dan elf jaar later is de stad de motor binnen projectvereniging BIE, die zich o.a. inzet voor roerende en onroerende erfgoed- en archiefwerking in de regio, met als uitvalsbasis het historische pand "Ter Posterie", midden één van onze centrumstraten.

Deze locatie is niet zomaar gekozen: we zetten - als stadsbestuur - in op erfgoed in het straatbeeld door middel van ruim 80 acties gekoppeld aan de beleidsdoelstellingen binnen de beleids- en beheerscyclus (BBC).

De maatschappelijke uitdagingen zijn breed en ruim: doordacht omgaan met ons religieus erfgoed, duurzaamheid inbedden in de erfgoedwerking en de creatie van een doordacht stedelijke en bouwkundig weefsel, in samenwerking met expertisepartner IOED RADAR.

Deze aanvraag tot erkenning als onroerende erfgoedgemeente is meer dan een opsomming van acties geworden: het is een onderbouwd en gevalideerd plan dat zich ontpint en 'tentakelt' binnen de 12 thema's van de stad.

We zijn er van overtuigd dat deze aanvraag de juiste wijze is om strategisch om te gaan met het onroerend erfgoed van onze stad, want "investeren in mensen" betekent ook "investeren in erfgoed".

Kris Declercq,

Burgemeester Stad Roeselare

17 december 2019

2. Startpunt

Vooraleer we de acties toelichten die via BBC gekoppeld zijn aan de Vlaamse beleidsprioriteiten, geven we hieronder een *status quaestionis* van waar Roeselare nu staat en waar ze naar toe wil. Eerst schetsen we echter het kader waarin we als toekomstige onroerenderfgoedgemeente zullen werken en welk erfgoed daar allemaal onder past. Vervolgens tonen we aan dat Roeselare met haar erfgoed begaan is en op welke punten ze reeds heeft ingezet. Ten slotte geven we een visie van waar we als stad over x-aantal jaar willen staan, m.a.w. waar we als toekomstige onroerenderfgoedgemeente naar toe willen werken.

2.1. Algemeen kader en omgevingsanalyse

Roeselare is één van de dertien Vlaamse centrumsteden en ligt in het hart van West-Vlaanderen. De stad telt ruim 63 000 inwoners en meet ca. zestig km², mede dankzij de drie fusies in het verleden. In 1965 kwam Beveren erbij, in 1977 volgden Rumbekke en Oekene. Ook de gehuchten Zilverberg en Beitem horen bij Roeselare.

De vroegste vermelding van Roeselare als *Roslar* dateert van 822, in een oorkonde waarin Lodewijk de Vrome het gebied schenkt aan de Sint-Pietersabdij van Saint-Amand-les-Eaux in Noord-Frankrijk. De naam is afgeleid van het Germaanse *roes* - riet - en *laar* - open plaats in het bos - m.a.w. een drassige, met riet begroeide open plaats in een bos.

Vanaf de 10de eeuw was Roeselare een belangrijke nijverheids- en handelsplaats, die in 1250 stadsrechten en privileges kreeg van Margaretha van Constantinopel. Rond 1260 werd op de markt een belfort en halle gebouwd. Op 30 oktober 1704 stortte het belfort in en vernielde in zijn val het grootste deel van de halle zelf. Met het puin werd een nieuwe, kleinere halle opgetrokken, die echter afbrandde in 1749. De kelders en fundamenteën van het vroegere belfort bevinden zich nog steeds onder het centrale marktplein. Bij de heraanleg van de Grote Markt in 1979 werden relictten van beide gebouwen aangetroffen. De meest representatieve stukken van deze opgraving worden bewaard in het stadsarchief én in ROESARCHEO. Dit in 2018 opgerichte archeologiemuseum bevindt zich op de zolder van het stadhuis. Daar worden archeologische vondsten tentoongesteld en beheerd door V.O.B.o.W. vzw, de Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen.

De decanale Sint-Michielskerk, pal in het centrum van Roeselare, dateert van 1504 en herbergt naast heel wat religieuze schatten en schilderijen, meerdere orgels en het grafmonument van Jan van Kleef - bastaard van Ravenstein - en zijn echtgenote Johanna van Lichtervelde, ook het Klokkentorenmuseum. Die statige Sint-Michelstoren is sinds 1958 als monument beschermd en eigendom van Stad Roeselare. Gespreid over twaalf goed toegankelijke verdiepingen wordt een boeiende klokkengeschiedenis verhaald. Bovenop de toren geniet de bezoeker van een prachtig panorama, waarin o.a. de Kemmelberg en de IJzertoren te herkennen zijn. Beheerder van het Klokkentorenmuseum is de Roeselaarse Klokkengilde vzw, opgericht in 1987, die daarnaast ook instaat voor het manueel luiden, hoogst uitzonderlijk nog in Vlaanderen. Die traditie wordt enkel nog in Zogge (O.-L.-Vrouwkerk), Leuven (Keizersbergabdij) en Roeselare (Sint-Michelstoren) voortgezet. Het manueel klokkenluiden is erkend als Vlaams erfgoed en de Belgische beiaardcultuur is zelfs Unesco-werelderfgoed.

Rodenbach

Onlosmakelijk verbonden met Roeselare, is Rodenbach, het internationaal gesmaakte pittig bruintje. De geschiedenis van Brouwerij Rodenbach start in 1821, op het moment dat Alexander Rodenbach brouwerij Norbert overneemt en wijzigt in *Brouwerij Rodenbach & Cie*. In 1836 kocht broer Pedro Rodenbach de brouwerij over, samen met zijn echtgenote Regina Wauters, die het bedrijf als industriële zaakvoerster *avant la lettre* zou runnen. Als Mechelse brouwersdochter kende zij het brouwersambacht als geen ander. Ze installeerde de allereerste stoommachine te Roeselare. Met dit stoomtuig stoomde ze de eikenhouten foeders uit en kookte ze de wort - de moutpap die tijdens het bierbrouwproces verkregen wordt - in haar stookplaats. De brouwerij kende vanaf 1864 een grote expansie onder Edward Rodenbach-Mergaert: hij bouwde o.a. een nieuwe mouterij - een bakstenen poortgebouw bestaande uit drie bouwlagen en opgetrokken in rondboogstijl - een ast, gisting, brouwzaal en lagerkelder. De benaming wijzigde naar *Brasserie et Malterie Saint-Georges, Edward Rodenbach-Mergaert*. In die tijd stond de brouwerij Rodenbach zelf in voor de productie van mout, de basisgrondstof voor het bier.

Vooraf Regina's kleinzoon Eugène Rodenbach is de grondlegger van de huidige klassieke Rodenbach. Hij bracht heel wat innoverende brouwtechnieken mee uit Zuid-Engeland. In 1872 werd de mouterij

uitgebreid met een 24 meter hoge ast. De mouterij-ast werd gebouwd naar Engels model, wat blijkt uit het cirkelvormige grondplan van de ast en de kegelvormige kap. Deze kenmerken, ongewoon in onze streek, maken van de Roeselaarse mouterij-ast een uniek gebouw. De mouterij werd twee keer vergroot, in 1933 en in 1951. In 1975 besliste de brouwerij Rodenbach om niet langer zelf mout aan te maken. De mouterij-ast bleef wel bewaard en werd herbestemd als tentoonstellingsruimte in het kader van brouwerijbezoeken en bedrijfsrondleidingen. De oudste lagerkelders (gistkelders) dateren uit het laatste kwart van de 19de eeuw en werden voortdurend uitgebreid. Er bevinden zich ongeveer driehonderd eikenhouten foeders om het pittige, bruine Rodenbachbier op te slaan en te laten rijpen, wat een monumentaal beeld geeft. Terecht zijn grote delen van de brouwerij ook werkelijk beschermd als monument.

En dan was er in de familie ook nog Albrecht *Berten* Rodenbach. Deze schrijver, dichter en aanvoerder van de Vlaamse Beweging liep school aan het Klein Seminarie, waar hij les kreeg van priester-leraar Hugo Verriest, oud-leerling van Guido Gezelle. Begeesterd door Verriests pleidooi voor een katholieke Vlaamse Beweging, leidde Albrecht Rodenbach op 28 juli 1875 een studentenopstand tegen het gebruik van Frans in het onderwijs: de 'Grote Stooringe', onder de leuze "Vliegt de Blauwvoet, storm op zee!" In 1877 stichtte Rodenbach mee de Algemene Studentenbond, waar hij als algemeen voorzitter en groot bezieler de lijnen uitzette voor de katholieke studentenbeweging. Drie jaar later overleed hij echter op jonge leeftijd - hij was er amper 23. Onder meer door die vroegtijdige dood zou de 'wonderknappe' Rodenbach een mythische figuur worden. In Roeselare werd de jongeman vereerd met twee standbeelden, een praalgraf en meerdere Rodenbachstoeten. De laatste trok in 1996 door het centrum en ruimde vanaf 2001 plaats voor *de grote stooringe*, het intussen driejaarlijkse straattheaterfestival in Roeselare.

Economische ontwikkeling

Van 1862 tot 1872 werd het kanaal Roeselare-Leie gegraven, wat voor een heropleving van de economie zorgde. Nadat het kanaal gegraven was, werden aanlegsteigers gebouwd en groeide de industrie in Roeselare, wat tot een toename van de bevolking en de bijhorende huisvesting leidde. In de 19de eeuw werd Roeselare een belangrijk textielcentrum. Reeds in 1848 werd er zo al een mechanische spinnerij ingericht en om aan de grote vraag naar water te voldoen, werden verschillende bassins en de Ronde Kom uitgegraven. Dichter Guido Gezelle, priester-leraar aan het Roeselaarse Klein Seminarie, betitelde de stad zelfs als 'het Manchester van Vlaanderen'.

Ook typerend voor Roeselare en haar sterke economische ingesteldheid zijn de Batjes, een koopevenement dat haar oorsprong vindt in volle zomer 1932, middenin de economische crisisperiode en tussen de twee muntdevaluaties van 1926 en 1935 in. Winkeliers en stadsbestuur sloegen de handen in elkaar voor het organiseren van een feestelijke kermisachtige markt of braderie. De benaming ervan refereerde naar het typisch Roeselaarse begrip 'batje': *een gunstkoopje, goede waar voor weinig geld*. De Batjes waren geboren en zijn tot op vandaag springlevend, omdat Roeselare nog steeds een 'stad van commerce' is, maar ook een stad met een hart, waar door *commerçanten* nog aan één zeel kan worden getrokken, als het in het belang van hun zaak en voor Roeselare is. In de loop der decennia kregen de Batjes navolging in naburige steden en gemeenten, in een streven deze van Roeselare te evenaren.

Aan het eind van de 20ste en vooral het begin van de huidige eeuw groeide Roeselare uit tot de centrumstad die ze vandaag is. De stad heeft een groot onderwijsaanbod, van kleuter/lager over middelbaar tot hoger onderwijs én hoogwaardig stedelijk kunstonderwijs, met de SASK (Stedelijke Academie voor Schone Kunsten) en de STAP (Stedelijke Academie voor Podiumkunsten).

ARhus, het Albrecht Rodenbach Open Kenniscentrum - de nieuwe bibliotheek sinds 2014 - bereikt een heel groot publiek en heeft een sterk uitgebouwde publiekswerking. Cultuurminnend Roeselare heeft er lang op moeten wachten, maar sinds 1997 draait Cultuurcentrum De Spil op volle toeren. Het verenigingsleven is er nog steeds bloeiend en de stad bruist als nooit te voor.

Beschermde monumenten

Roeselare telt vijftig beschermde monumenten. De ruime helft daarvan zijn woningen (herenhuizen, villa's, hoeve met erf, baljuwhuis, notariswoning, architectenwoning *Uylenburg*) en winkelpanden. Daarnaast gaat het om religieuze gebouwen, zoals de kerk van het Klein Seminarie, het klooster van de Grauwe Zusters, de toren van de Sint-Michielskerk en voormalig retraitehuis en kapel van de Paters Redemptoristen.

Landschappelijke monumenten zijn er met de tuin van het Kasteel Rodenbach-Mergaert op Krottegem, de onmiddellijke omgeving van het baljuwhuis *Goudenhoofd* te Rumbeke en het park van het Kasteel de Limburg-Stirum in deelgemeente Rumbeke, beter bekend als het Sterrebos. Ook het als monument beschermde poortgebouw en bijgebouw maken deel uit van dit beschermde cultuurhistorische landschap, net als de afsluitingshaag rond het domein, een opgaande plataan, verschillende linden en een knotbomenrij van haagbeuk.

Beschermde monumenten die refereren naar de Eerste en Tweede Wereldoorlog zijn drie Duitse bunkers, waarvan één met telefooncentrale horend bij een herenhuis; de gedenkmuur uit 1925 ter herinnering aan de heropgebouwde stad Roeselare, toegewijd aan het Heilig Hart, in de nabijheid van de Grote Markt en het Gedenkteken voor de Vrede en voor de 1ste Poolse Pantserdivisie op de Onze-Lieve-Vrouwemarkt.

Monumenten van economisch- en (landbouw)historische waarde zijn dan weer de Kazandmolen, Brouwerij Rodenbach, graansilo's (in nieuwe zakelijkheid) en pakhuizen aan de kop van het kanaal Roeselare-Leie en de recent beschermde cichoreifabriek Van Tieghem-Dupont. Met de beschermde wielerpiste heeft Roeselare op haar grondgebied het enige gekende en behouden voorbeeld van een betonnen wielerpiste uit het interbellum in Vlaanderen en België.

Tot slot zijn er het beschermde Kasteel de Limburg-Stirum of Kaasterkasteel, het vroegere brandweearsenal, waar het succesvolle *KOERS. Museum van de Wielersport* gevestigd is en het Roeselaarse stadhuis. Dat laatste dateert uit de 18de eeuw en is opgetrokken in Louis XV-stijl, atypisch voor de streek. De bescherming omvat ook de uitbreiding met belfort uit het interbellum. Ondanks het feit dat Roeselare sinds 1704 geen belfort meer bezat, bleef de belforttraditie bewaard en greep men in 1924 terug naar het belfort, als symbool van burger trots en gemeentelijke zelfstandigheid. De interbellumuitbreiding vormt een voorbeeld van wederopbouwarchitectuur in regionalistische stijl met art-deco-inslag. Het belfort is bovendien Unesco-werelderfgoed.

Bouwkundig erfgoed

Roeselare telt ruim 800 items op de inventaris van het bouwkundig erfgoed. Deze zijn niet beschermd, maar zijn vaak ook van grote cultuurhistorische waarde zoals de oude stedelijke begraafplaats in het centrum van de stad, de Bataviawijk en het Klein Seminarie.

Oude stedelijke begraafplaats

De oude stedelijke begraafplaats dateert van 1806 en ligt op een perceel op straatlengte van de Sint-Michielskerk, aangezien Napoleon Bonaparte in 1804 het begraven rondom de kerken had afgeschaft. Het oudste gedeelte van de begraafplaats, die de laatste jaren aan het evolueren is tot een parkbegraving, heeft Père-Lachaise-allures. Daar bevinden zich verschillende rijkelijk versierde grafkapellen van de 'Nieuwmarkters', het praalgraf van Albrecht Rodenbach en de graven en grafmonumenten van belangrijke Roeselarenaars.

Op de begraafplaats situeren zich ook oorlogsgraven - een combinatie die zelden voorkomt - waarvan de oorsprong teruggaat tot de Eerste Wereldoorlog. Aan het begin van die oorlog werden de meeste soldaten - Belgische, Duitse en Franse - zonder onderscheid naast elkaar begraven, volgens de gedachte 'in de dood is iedereen immers gelijk'. Geleidelijk groeide echter de idee om de oorlogsslachtoffers te herbegraven op afzonderlijke perken: een Duitse, een Britse en een Franse militaire begraafplaats, naast een afzonderlijke erebegraving voor de Roeselaarse oorlogsslachtoffers. De Eerste Wereldoorlog veranderde het uitzicht van de stedelijke begraafplaats dan ook drastisch.

Ook slachtoffers van de Duitse inval in Roeselare tijdens de Tweede Wereldoorlog - Roeselaarse en gevluchte burgers, Belgische en Britse militairen - werden op hun respectievelijke begraafplaats bijgezet. De Duitse gesneuvelde soldaten werden niet begraven op de bestaande Duitse militaire begraafplaats - het 'Wilhelmfriedhof' - wel op de burgerlijke begraafplaats, vanwaar ze later werden overgebracht naar de Duitse begraafplaats van Lommel. In 1956 werd het Duitse militaire kerkhof op de Roeselaarse begraafplaats opgeheven en verhuisden alle stoffelijke resten naar Menen en Langemark.

Op de Britse militaire begraafplaats staat, zoals op iedere Britse begraafplaats, het grote witte 'Cross of Sacrifice'. Voor het onderhoud staat de 'Commonwealth War Graves Commission' in. De Franse militaire begraafplaats wordt tot op vandaag beheerd door het 'Secrétariat d'Etat chargé des Anciens Combattants et Victimes de Guerre'.

De erebegraving omvat 257 graven van Roeselaarse soldaten en burgers die gesneuveld of omgekomen zijn tijdens de Eerste of Tweede Wereldoorlog. Voor het onderhoud staat sinds juni 2006 een werkgroep van vrijwilligers in, de 'Meters en Peters van de Erebegraving' (cfr. infra). Vooraan staat het Roeselaars oorlogsmonument uit 1922, ter herdenking van zowel de burgerlijke als de militaire oorlogsslachtoffers uit beide wereldoorlogen. Na de Tweede Wereldoorlog werden de getallen '1940 1945' toegevoegd aan de oorspronkelijke '1914 1918'.

Ter hoogte van de Franse militaire begraafplaats staan de huldezerk voor Ferdinand Le Hétet en het oorlogsmonument als bedanking aan de Franse bevrijders en ter ere van Le Hétet. De Franse ordonnans was voor de Roeselaarse bevolking een held. Op 19 oktober 1914, in Roeselare herinnerd als *Schuwe Maandag*, dekte hij de terugtocht van zijn Franse strijdmakers en doodde hij zeven Duitse soldaten, vooraleer zelf te sneuvelen. *Schuwe* (vreselijke) *Maandag* verwijst naar de onmenselijke vergelding voor de weerstand geboden door een Compagnie Franse Dragonders. De Duitse bezetter dacht dat de Roeselaarse burgers de wapens hadden opgenomen en als vergelding werd een honderdtal huizen in brand gestoken en 38 inwoners vonden de dood. Tijdens de vier lange oorlogsjaren bleef Ferdinand Le Hétet het symbool van niet-aflatend verzet tegen de Duitsers. Het is best uitzonderlijk dat een (graf) monument werd opgericht voor een eenvoudig soldaat, in plaats van voor een hoger officier.

Op de oude stedelijke begraafplaats, die zo heet om het onderscheid te maken met de recentere 'nieuwe stedelijke begraafplaats', eveneens gelegen aan de Groenestraat, gaan regelmatig gegend wandelingen door. De funeraire site wordt daarnaast geregeld in de kijker gezet, tijdens evenementen als Open Monumentendag en de Week van de Begraafplaatsen.

Bataviawijk, de eerste tuinwoning in België

Bij de wederopbouw na de Eerste Wereldoorlog werd bij veel gemeenten gekozen voor een snel herstel van de vooroorlogse bebouwing - niet zo in Roeselare, waar de gevluchte bevolking bij hun terugkeer ook een ware ravage aantrof. Hier werd door minister van Binnenlandse Zaken De Brocqueville op 1 augustus 1919 besloten om een volledig nieuwe wijk op te richten: de Bataviawijk. De straten van de nieuwe buurt kregen namen van plaatsen waar veel Roeselaarse vluchtelingen op het einde van de Eerste Wereldoorlog een onderkomen hadden gevonden, zoals Lier, Wetteren, Wichelen, Schellebelle en Geel.

De Bataviawijk was de eerste tuinwoonwijk in België en een mijlpaal voor de wederopbouw in Roeselare, maar ook ver daar buiten. De tuinwijkgedachte ontstond aan het einde van de 19de eeuw in Groot-Brittannië. Architecten ontwierpen een nieuw woonconcept met aandacht voor een gezonde levenssituatie. De bedoeling van de tuinwijk was om minder gegoede arbeiders een kwaliteitsvolle en tegelijk betaalbare woning aan te bieden. Ook morele overwegingen speelden een rol bij de wijkaanleg: cafés en ander stedelijk vertier waren afwezig. Een aangenaam huis met tuin zou de 'familiezin en de zuinigheid' van de arbeider aanscherpen. De tuinen aan de woningen werden klein gehouden, maar grote groene ruimtes compenseerden dit. Door dit project werd aangetoond dat het haalbaar was om kwalitatieve woningen in groep te bouwen tegen een betaalbare prijs. De Bataviawijk beslaat zo'n tweehonderd woningen, aangelegd in drie fasen vanaf 1919, met de eerste steenlegging door de Dienst der Verwoeste Gewesten.

Op de wijk is een dynamisch wijkcomité actief, dat op Open Monumentendag 2020 het eeuwfeest van Batavia wil vieren, met belevingswandeling doorheen de wijk, foto-expo en volksfeest in het thema van *the roaring twenties*.

Klein Seminarie

Wie in of langs de statige gebouwen van het Klein Seminarie te Roeselare wandelt, voelt er de aanwezigheid van een rijk verleden. Opggericht in 1806 aan de oevers van de Mandel in de gebouwen van het 17de-eeuwse augustijnenklooster beleefde de school een snelle bloei, waardoor het instituut al snel naam en faam verwierf, zelfs over de landsgrenzen. Het Klein Seminarie bekleedde een verrassend invloedrijke plaats in de totstandkoming van de Belgische grondwet, de Vlaamse ontvoogdingsstrijd en in de beginnende christelijke arbeidersbeweging.

Guido Gezelle en Hugo Verriest waren hier leerling en priester-leraar, Albrecht Rodenbach en Constant Lievens zaten er samen in de zogenaamde 'wonderklas'. Andere toonaangevende figuren als KSA-stichter Karel Dubois en Domien Cracco vertolkten er eveneens een eersterangsrol. Het 'college' bracht ook tal van andere grote figuren voort: ministers, bisschoppen, dichters, filosofen, industriëlen, missionarissen, revolutionairen en... zoeaven.

Tijdens de jaren zestig van de 19de eeuw vormden de zoeaven het leger van de paus, dat zijn grondgebied verdedigde tegen de aanvallen van de Italiaanse nationalist. Uiteindelijk moesten de zoeaven het onderspit delven in 1870, waarna Rome capituleerde en de hoofdstad werd van het verenigde Italië. Ook verschillende scholieren aan het Klein Seminarie lieten hun studies voor wat ze waren en spoorden vol

idealisme naar Brussel om er zich te laten goedkeuren voor één of twee dienstjaren in het zoeavenleger. Enerzijds waren de schoolverantwoordelijken hier best fier op, anderzijds beseften zij en zeker de ouders dat men dit idealisme met de dood kon bekopen. Daarom werd in 1867 in het Klein Seminarie een zoeavenkorps opgericht, een soort jeugdbeweging *avant la lettre*. Leerlingen van het internaat konden in woord en daad hun afhankelijkheid en trouw aan de paus bewijzen, maar steeds binnen de veilige collegemuren. Naar het voorbeeld van Roeselare zouden later ook in andere West-Vlaamse colleges zoeavenkorpsen worden opgericht.

Na de Tweede Wereldoorlog beleefde het Roeselaarse korps nog een kortstondige bloei, maar in 1960 doekte men de beweging op en werd het enkel nog een stukje collegefolklore. De sporen van deze grotendeels vergeten zoeavengeschiedenis zijn in het Klein Seminarie nog niet uitgewist. In de traphal aan de Botermarkt bevindt zich een borstbeeld van de leider van het Roeselaarse zoeavenkorps Amaat Vyncke, een werk van kunstenaar Gaetano Petralia. Op de speelplaats zijn nog twee herdenkingsstenen te zien en het collegearchief bewaart nog tal van documenten, foto's, uniformen en wapens van het zoeavenkorps. De school biedt ook onderdak aan het nationaal Zoeavenmuseum, dat enkele unieke stukken bevat, maar niet toegankelijk is voor publiek.

De sfeer van lang vervlogen tijden is op te snuiven in de oudste delen van het college: de Augustijnenkerk, het augustijnensalon, de chambrettes, de historische bibliotheek en de pandgang, allen gelegen aan de neogotische vleugel. Die vleugel kwam er na de sloop van de oude gebouwen op de hoek van de Patersstraat en de Zuidstraat in 1904. In de plaats ervan verrees een elegante vleugel in Vlaamse neogotiek. Het is vandaag nog één van de weinige restanten van de grote uitbreiding rond de vorige eeuwwisseling. De keuze voor de neogotiek was niet toevallig. In katholieke kringen beschouwde men die stijl als de meest geschikte, niet alleen voor cultusgebouwen maar ook voor ziekenhuizen en scholen. Het teruggrijpen naar de middeleeuwen betekende immers een verwijzing naar het christelijke Europa van vóór het humanisme en de laïciteit. De bibliotheek heeft een mooie uitgebreide historische boekencollectie die loopt van de 16de tot de 20ste eeuw. Deze boeken worden bewaard in de glazen kasten in de pandgang.

De tweehonderdste verjaardag van het Klein Seminarie ging gepaard met grootschalige feestelijkheden, gespreid over twee schooljaren in 2006 en 2007. Onder het motto 'Klein Seminarie, groot feest' gingen de festiviteiten in maart 2006 van start met de voorstelling van de originele scheurkalender 'De Grootte Scheuringe'. Op 5 mei ging de theaterwandeling 'Langs de dreve' in première en de officiële opening vond plaats op 12 mei 2006 met een bruisend spektakel, waarin heden, verleden en toekomst van de school aan bod kwamen. Verder volgden een feestelijke bedevaart naar Dadizele, een dankdag voor de vroegere priester-leraren, schoolfuif de *Nacht van het College*, een wedstrijd voor een feestmonument, een inleefreis naar India, het historische cantateconcert *Eeuwglans*, afzonderlijke verwendagen voor leerlingen, leraren en onderhoudspersoneel en een groots slotevenement *Stel*, dat een waardig orgelpunt plaatste achter het feestjaar 2006-2007. Terecht bedachten Stad Roeselare en de Cultuurraad '200 jaar Klein Seminarie' in 2007 met de jaarlijkse Cultuurtrofee.

Aan het verleden werd veel aandacht besteed via de historische tentoonstelling *Intra Muros* en de uitgave van twee publicaties: *200 jaar Dichters, Denkers en Durvers* en een uniek fotoboek met een interactieve dvd over het rijke kunstpatrimonium van de school. In *200 jaar Dichters, Denkers en Durvers*, van de hand van historicus, collegeleraar en archivaris Johan Strobbe, maken we de moeilijke beginjaren van het Klein Seminarie mee, zijn we getuige van het hardnekkige verzet tegen de bemoeienissen van keizer Napoleon en koning Willem I en zijn we aanwezig bij de grote momenten uit de 19de eeuw. We beleven mee de rampspoed van de Eerste Wereldoorlog en volgen van op de eerste rij de Vlaamse en de sociale ontvoogdingsstrijd en de ingrijpende omwentelingen vanaf de jaren zestig. Maar bovenal herbeleven we het schoolleven, door de ogen van de vele anonieme collegebewoners: de prelaten en de professoren, de surveillant en de seminaristen, de knechten en de kwajongens. Onderwijsgeschiedenissen richten zich al te vaak tot de eigen, beperkte kring, maar door de invloed van het Klein Seminarie in heel Vlaanderen overstijgt *200 jaar Dichters, Denkers en Durvers* ruimschoots het plaatselijke belang. Dit boek vertelt dan ook bovenal het verhaal van tweehonderd jaar Vlaamse geschiedenis.

Naast een rijk verleden bezit het Roeselaarse Klein Seminarie een gevarieerd kunstpatrimonium. Naar aanleiding van het dubbele eeuwfeest startte de school met de ontsluiting van dit kunstpatrimonium in het kader van een ruimer erfgoedproject. Achter de muren van de collegegebouwen bleken heel wat schatten verborgen: mooie schilderijen, unieke beeldhouwwerken, verrassende religieuze kunstvoorwerpen, waardevolle liturgische gewaden en hoogtepunten uit de historische schoolbibliotheek. Ze werden vereeuwigd in *Het kunstpatrimonium van het Klein Seminarie Roeselare*, een fotoboek met interactieve dvd.

In mei 2019 werd de beschermde Augustijnenkerk van het Klein Seminarie na een grondige renovatie feestelijk heropend. Ook op Open Monumentendag 2019 konden bezoekers de vernieuwde kerk bewonderen. Honderd jaar eerder drong een renovatie van de kerk, die gebouwd werd tussen 1725 en 1737, zich ook al op. In 1918 brandde een groot gedeelte van het Klein Seminarie immers af na een geallieerde granaataanval. Van de kerk hielden na de brand alleen de muren en het bakstenen gewelf stand. Pas in de jaren 1920 werd toen met de herstellingen gestart.

De recentste restauratie liep over een tijdsspanne van 25 jaar, te starten met de aanpak van de gevel van de Augustijnenkerk in 1994. Sindsdien werd er bijna constant in of aan het beschermde monument gewerkt. In samenspraak met het agentschap Onroerend Erfgoed werd de kerk heringericht zoals in de periode tussen de twee wereldoorlogen. Dat impliceerde dat het volksaltaar, dat er in 1963 in de geest van het Tweede Vaticaans Concilie werd geplaatst, moest verwijderd worden. De kerk doet voortaan niet enkel voor vieringen, maar ook voor lezingen, concerten en tentoonstellingen dienst.

Archeologische sites

De oudste restanten in Roeselare aangetroffen, situeren zich in het paleolithicum. Het gaat om silex werktuigen die bij veldprospecties (o.a. Zilverberg), in recentere contexten (o.a. Sterrebos) en tijdens ontginningswerken (Dumoulin-Bricks, Oekene) werden aangetroffen. De kleiontginning in Oekene bracht naast een Levallois-afslag - gelinkt met de aanwezigheid van Neanderthalers in de omgeving - ook beendermateriaal van megafauna als mammoet, wolharige neushoorn, steppebizon, wild paard en hollenleeuw aan het licht. Mesolithische artefacten zijn vooral gekend van de kampplaats op de oever van de Regenbeek in Rumbek, waar V.O.B.o.W. vzw in de jaren negentig van de 20ste eeuw duizenden bewerkte silexfragmenten aantrof. Daarnaast zijn tientallen silex artefacten uit het mesolithicum en het neolithicum als losse vondsten geregistreerd bij meerdere veldprospecties, proefsleuvenonderzoeken en opgravingen over het hele grondgebied van Roeselare. (Fragmenten van) gepolijste bijlen zijn onder meer gekend van de Zuidstraat, de Leeuwrikstraat en de Zilverberg. (Gevleugelde) pijlpunten zijn o.a. gevonden aan de Mandelstraat, de Zilverberg en de site Roeselare-Haven. Opmerkelijk zijn de silex

vondsten uit venige geul- en valleiafzettingen van de Mandel en de Krommebeek, die gelinkt kunnen worden aan occupaties tijdens de holocene periode na de laatste ijstijd tot en met de late bronstijd en de vroege ijzertijd.

De bronstijd en ijzertijd zijn over het algemeen minder vertegenwoordigd in het Roeselaarse bodemarchief. De oudste sedentaire bewoningssporen bevinden zich op de noordflank van de Silberberg in Rumbeke en bestaan uit een aantal paalkuilen die op de overgang van het neolithicum naar de bronstijd geplaatst worden. Op de archeologische site aan de Mandelstraat in Rumbeke werden twee grafcircels, een waterput en enkele kuilen met aardewerk uit de bronstijd blootgelegd, terwijl men aan de grens met Hooglede bronstijdscherven aantrof in een boomval. Aan de Krommebeek in Beveren registreerde men bij archeologisch onderzoek een spieker en perceelsgreppels uit de ijzertijd. Opvallend voor Roeselare zijn de meerdere tientallen houtskoolmeilers die verspreid liggen over het hele grondgebied. Deze rechthoekige ingegraven kuilen voor de productie van houtskool zijn te dateren op de overgang van de late ijzertijd naar de vroeg-Romeinse periode en de samenstelling van het houtskool wijst op omvangrijke eikenbossen. De grootste concentraties liggen in het noorden van Roeselare langs de Honzebroekstraat en Gitsestraat en in het zuiden ter hoogte van de Babilliestraat en de Dadizeleleestraat. De enorme aantallen wijzen op een doorgedreven exploitatie van deze - destijds - bosrijke omgeving, waarvan het houtskool gebruikt werd in huishoudens en met name de metaalbewerking.

De belangrijkste Romeinse vindplaats met sporen van diverse ambachtelijke activiteiten is de site Roeselare-Haven, gelegen aan de samenvloeiing van de Krommebeek met de Mandel. Opgravingen eind jaren tachtig - begin jaren negentig van de 20ste eeuw door V.O.B.o.W. vzw o.l.v. Jozef Goderis brachten o.a. vijf houten waterputten en een dakpannenoven aan het licht. Deze laatste werd gebruikt om bouwkeramisch materiaal - voornamelijk dakpannen - te bakken en is uniek in Vlaanderen. In de vulling van de waterputten vond men daarnaast duidelijke aanwijzingen voor onder meer metaalbewerking (metaalslakken en restanten laagoven), lederbewerking (versneden ledersnippers en enkele zolen), textielbewerking (weefgewichten) akkerbouw (hark), voedselverwerking (maalstenen en wrijfschalen), -bereiding (bronzen ketels) en -bewaring (voorraadpotten). De omvang van de dakpanproductie, de nabijheid van een destijds mogelijk bevaarbare Mandel en de vondst van een weegschaaltje doen vermoeden dat dit ook een handelsplaats was, lang voordat er van het kanaal Roeselare-Leie en de huidige Roeselaarse haven sprake was.

Door het aansnijden van grootschalige gebieden voor verkavelingen en ambachtelijke zones langs de rijksweg R32 rond Roeselare, konden de laatste jaren een groeiend aantal landelijke Romeinse erven onderzocht worden, waarvan de belangrijkste zich in Beveren situeren. Op de nieuwe ambachtelijke

zone aan de Vloedstraat lagen twee Romeinse erven net buiten de dalbodem van de Krommebeek: de ene compleet met hoofdgebouw, bijgebouw en erfgreppel, de andere met hoofdgebouw en twee aangebouwde spiekers. De hoofdgebouwen zijn van het kruisvormige type met exact dezelfde opbouw: drie paalkuilen op zowel de lange als de korte zijden, waarvan de middelste telkens het diepst gefundeerd zijn. Ook op de nieuwe ambachtelijke zone aan de Wagenbrugstraat is sprake van een hoofdgebouw van het kruisvormige type. Dit Romeinse erf met erfgreppel, poel en klein grafveld ligt eveneens net buiten de dalbodem, ditmaal van de Onledebeek. Het wijst erop dat men de beboste Mandelvallei langs de waterlopen gaat exploiteren, enerzijds voor eerder kleinschalige landbouw en anderzijds voor houtskoolproductie. Hier en daar zijn ook losse brandrestengraven gedocumenteerd die zich in de buurt van nog niet gedocumenteerd bewoningssites moeten bevinden, zoals op de site van het nieuwe ziekenhuis AZ Delta aan de Kwadestraat in Rumbeke-Oekene.

Na het verdwijnen van de Romeinse invloed blijft het even stil in Roeselare. Het is pas vanaf de Karolingische periode dat we weer restanten aantreffen in het bodemarchief. De belangrijkste site bevindt zich aan de Mandelstraat in Rumbeke. Op een zandige opduiking tussen de Kazandbeek, de Regenbeek en de Mandel zijn een Karolingisch woonstalhuis met bijhorende kelderhut en verschillende houten waterputten opgegraven, die op basis van het aardewerk ruwweg in de 8ste-10de eeuw gedateerd kunnen worden. Daarnaast is een Karolingische waterput opgegraven in Beveren op de kruising van de Heirweg met de rijksweg R32 en werden Karolingische scherven aangetroffen in het centrum van Roeselare op de hoek van de Grote Markt met de Manestraat.

Langs de rijksweg R32 zien we bij opgravingen de laatste tien jaar ook heel wat landelijke erven uit de volle middeleeuwen opduiken. Het gaat hierbij steevast om drieschepige hallenhuizen, al dan niet voorzien van een wandgreppel en/of erfgreppel. Op de site aan de Vloedstraat in Beveren zijn er zo zes opgegraven, aan de Wagenbrugstraat in Beveren één en aan de Gitsestraat in het noorden van Roeselare nog één. In de buurt zijn telkens poelen en perceelgreppels te vinden. Op de site aan de Bietstraat heeft men perceelssystemen onderzocht, waaruit blijkt dat men in de volle middeleeuwen beperkte bosontginningen deed voor relatief kleinschalige landbouw. Het is pas vanaf de late middeleeuwen dat de bossen massaal gekapt werden om op een veel grotere schaal aan landbouw te doen. Deze latere fase weerspiegelt zich wel minder in het archeologisch gebouwenbestand, mogelijk door een - in de bodem - minder zichtbare bouwwijze of doordat deze locaties altijd opnieuw bebouwd zijn gebleven. Specifiek denken we hierbij aan de sites met walgracht, waarvan er in Roeselare 25 gekend zijn uit de 19de eeuwse kadasterkaarten, maar ook algemeen de historische hoeves die op de kaart van Ferraris (1771-1778) zichtbaar zijn. Het onderzoek aan de Vloedstraat in Beveren gaf al aan dat deze hoeves vaak hun wortels vinden in de middeleeuwen.

In 957 verrees in Roeselare-centrum een burggraving met opper- en neerhofstructuur aan de samenvloeiing van de Mandel en de Collevijverbeek. Op heden zijn daar nog geen materiële overblijfselen van teruggevonden. Het altaar van de Sint-Michielskerk wordt voor het eerst vermeld in 1093, maar de torenbasis - het oudste nog bestaande deel - dateert uit de late middeleeuwen. Ten westen van de Sint-Michielskerk situeerde zich een omwalde hoeve die in 1119 voor de eerste maal vermeld wordt en later de naam 's Gravenwal meekreeg. Ook hiervan is heden ten dage niets meer te zien. Uit deze vroege periode is enkel aardewerk aangetroffen bij noodopgravingen tussen de Zuidstraat en de Botermarkt. Rond 1250 krijgt Roeselare stadsrechten en worden een halle en een belforttoren opgericht op de Grote Markt. In 1488 wordt Roeselare platgebrand door de troepen van Maximiliaan van Oostenrijk. Het merendeel van de vondstcontexten uit de 12de-15de eeuw bestaan dan ook uit stortpakketten en bouwresten die over de gehele historische kern van Roeselare teruggevonden worden. Aardewerk uit de 12de-14de eeuw werd aangetroffen in de Ooststraat, op de hoek van de Grote Markt en de Manestraat en in de puinen van de halle en het belfort. Stortpakketten met hoofdzakelijk aardewerk en regelmatig ook dierlijk botmateriaal, lederen schoeisel en sporadische munten uit de 14de-15de eeuw kwamen aan het licht op verschillende locaties langs de Zuidstraat, de Verwerijstraat, de Ooststraat en rond de Grote Markt. Daarbij tekende men ook enkele bakstenen funderingen en kelderresten op, evenals een bakstenen waterput onder het huidige stadhuis. Een toevalsvondst uit 2013 - waar de Mandel de Diksmuidsesteenweg kruist, leverde een houten kaaimuur en restanten van een *speye* op, die het debiet en waterpeil van de Mandel in het centrum minstens tot de 17de eeuw regelde. Dendrochronologisch onderzoek op het eikenhout leverde een kapdatum met een *terminus post quem* van ca. 1250 op.

De Roeselaarse binnenstad wordt rond 1500 heropgebouwd, waaronder de Sint-Michielskerk, de halle en het belfort. De burggraaf verplaatst zijn burggraving naar de Ooststraat, maar dit zal slechts van tijdelijke duur zijn, want ze raakt stilaan in verval en omstreeks 1725 wordt er een stadsgevangenis gebouwd die later ook weer zal verdwijnen. De lakennijverheid in Roeselare en omstreken kent een heropleving, waardoor de hoofdstraten in de binnenstad gekasseid kunnen worden. In 1582 wordt een deel van de stad platgebrand tijdens de godsdienstoorlogen en aan het begin van de 17de eeuw bouwt men voor de derde maal de halle en het belfort opnieuw op tot de vorm, zoals die te zien is op de Sanderus-kaart (1641). In 1704 stort het bouwvallige belfort in en neemt in haar val de aanpalende halle mee. Een vernieuwde, kleinere halle brandt definitief af in 1749 en wordt afgebroken, om in 1979 terug opgegraven te worden bij de heraanleg van de Grote Markt. De spitse toren van de Sint-Michielskerk wordt er in 1735 tijdens een storm afgeblazen en krijgt later haar huidige, barokke torenkap. Een nieuw stadhuis wordt in 1769 in sobere rococostijl opgetrokken en staat nog steeds aan de Grote Markt. Het stijgend succes van de vlasindustrie zorgt vanaf het midden van de 18de eeuw voor een groeiende linnennijverheid in Roeselare. Naast ateliers verschijnen ook (water-, ros- en wind-) molens en verschillende blekerijen langs de Mandel en de Collevijverbeek. Enkele 16de-eeuwse vondsten

werden gedaan onder het stadhuis, maar het zijn vooral de talrijke waterputten, bouwresten en nivelleringslagen in de Ooststraat, de Zuidstraat, de Verwerijstraat en de Grote Markt die met hun overvloedige aardewerk en lederfragmenten bijdragen aan ons inzicht in de materiële cultuur van de Roeselaarse binnenstad in de 17de-18de eeuw.

In 1794 verslaan de Fransen de Oostenrijkers te Hooglede, waarmee een nieuwe periode wordt ingeluid. De 19de eeuw is vrij goed gekend uit cartografische bronnen en in het bodemarchief vinden we heel wat pijpenfragmenten uit deze periode terug, vaak te linken aan de lokale pijpenindustrie. De Eerste Wereldoorlog heeft een grote impact gehad op West-Vlaanderen en dat is ook in Roeselare nog zichtbaar, niet enkel door de betonnen bunkers die her en der nog verspreid staan langs de voormalige Flandern-Stellingen, maar ook de vele bomkraters, schuttersputten, kogelhulzen en onontpofte munitie die bij archeologisch onderzoek aangetroffen worden. Deze kunnen meestal teruggebracht worden op het bevrijdingsoffensief in het najaar van 1918.

2.2. Waar Roeselare nu al staat

Doorheen de jaren is in Roeselare een bewustzijn voor het eigen erfgoed gegroeid, ook het onroerend erfgoed. Dat is te merken aan het draagvlak bij de inwoners, maar ook aan verschillende acties of projecten die Stad Roeselare al heeft ondernomen om het onroerend erfgoed te vrijwaren voor toekomstige generaties. Dit groeiende bewustzijn zal uiteindelijk culmineren in de aanvraag tot erkenning als onroerend erfgoedgemeente. De voorheen *ad hoc* acties, zoals er enkele hieronder worden opgesomd, worden mee opgenomen in een samenhangende beleidsvisie.

Roeselare is al van bij het begin lid van Projectvereniging BIE die sinds 2010 ook IOED RADAR huisvest. Samen met zes andere gemeentes uit de regio wordt sindsdien ingezet op onroerend erfgoed. De IOED geeft officiële adviezen bij vergunningsaanvragen betreffende inventarispannen, maar ook informele adviezen aan zowel de dienst omgevingsvergunningen als aan particulieren of architecten die vragen hebben over de erfgoedwaarde van bepaalde panden, archeologie of landschappelijk erfgoed. Ook als het gaat over funerair erfgoed kan Roeselare bij de IOED terecht, bijvoorbeeld in het kader van de databank Versteende Getuigenissen (cf. infra). Ten slotte treedt de IOED ook op als coördinerende partner bij publieksgerichte activiteiten zoals op Open Monumentendag en Archeologiedagen.

Halfweg 2018 ging in Roeselare de zogenaamde ABC-commissie van start. Deze herwaardering van de inventaris onroerend erfgoed stond al een tijdje op het programma. De commissie bestaat uit tien leden en heeft een gemengde samenstelling wat betreft de achtergrond van de leden. Naast een omgevingsambtenaar van Stad Roeselare en een erfgoedconsulent van de IOED RADAR, zetelen ook vier architecten in de commissie, evenals vier mensen met een culturele achtergrond. Deze laatste groep gaat van de voorzitter van de Werkgroep Erfgoed tot een leerkracht geschiedenis met expertise betreffende het Roeselaarse bouwkundig erfgoed. Gedurende meer dan een jaar werden alle 821 bouwkundige inventarisitems overlopen en werden ze ondergebracht in drie categorieën:

- **A - BESCHERMENSWAARDIG:**
voor deze panden wordt gestreefd naar een maximaal en optimaal behoud van de erfgoedwaarden;
- **B - WAARDEVOL:**
verbouwen kan, mits respect voor de erfgoedwaarden van het pand;
- **C - MINDER BEELDBEPALEND:**
slopen kan, deze panden worden als weinig waardevol beschouwd.

Voor een correcte categorisering van de panden werden telkens de volgende criteria in overweging genomen: architecturale waarde, bouwstijl, historische waarde, architect, dialoog gebouw-omgeving, gaafheid en streekgebondenheid.

Tijdens het traject tot erkenningsaanvraag als onroerend erfgoedgemeente wordt de laatste hand gelegd aan de ABC-lijst. Er wordt telkens geprobeerd om tot een categorie te komen waarin elk lid van de commissie zich kan vinden. De bedoeling is om niet alleen tot een werkinstrument te komen voor de advisering, maar ook een politiek gedragen beslissing waarover de burger kan worden ingelicht. Meer over de ABC-commissie is te vinden in Bijlage 5.2.

Ook voordat deze commissie in het leven werd geroepen, nam Roeselare de erfgoedwaarde van inventarispannen in rekening, zo bijvoorbeeld bij het opstellen van Ruimtelijke Uitvoeringsplannen. Bij de opmaak van onder meer RUP Stationswijk en RUP Brugsesteenweg vroeg de dienst Ruimtelijke Planning hiervoor ook advies aan IOED RADAR. In beide gevallen werd bekeken welke panden bijzondere aandacht verdienen en al dan niet een uitzondering vormen op de voorschriften die in het RUP worden vastgelegd.

Maar Roeselare zet zich niet enkel in voor onroerend erfgoed dat op de vastgestelde inventaris staat. Het traject van de Oude Tramstation kan hier gelden als mooi voorbeeld. Pal in het midden van "Krottegem", de Roeselaarse stationsbuurt die de laatste decennia op een heuse heropleving kan rekenen, staat nog de oude Roeselaarse tramstation. Het ontwerpplan van de tramstation dateert uit 1888. Een jaar later reed de eerste tram uit op de lijn Hoogdele-Tielt en in 1911 en 1913 werden nog twee lijnen toegevoegd naar respectievelijk Staden en Langemark. In 1936 werd het tramverkeer in Roeselare stilgelegd. Het torengebouwtje herbergt nog steeds de restanten van de watertank en de remzandtank. Een actiegroep uit de buurt ging voor het behoud van de tramstation in hun wijk. In overleg met RADAR en het buurtcomité besloot Roeselare om hier gevolg aan te geven en de restauratie van de tramstation op te starten. Recent werd de klimop verwijderd en het dak volledig vernieuwd. De aanleg van de omgeving rond het gebouw is reeds gepland en er wordt volop gewerkt aan een nieuwe en duurzame invulling die een meerwaarde is voor de buurt.

Naast gebouwtjes als de tramstation heeft Roeselare ook een warm hart voor alle veld- en wegkapelletjes op haar grondgebied. Er wordt een aparte inventaris bijgehouden waarin al het klein religieus en militair erfgoed werd opgenomen. Naast kapelletjes gaat het hier ook over monumenten en gedenkplaten. Aan de hand van een intern rapporteringssysteem (TOPdesk) kan de opvolging van nodige acties door de juiste persoon verzekerd worden. In dit systeem wordt geregistreerd wat de bouwfysische toestand van de kapellen is en welke herstelwerken het meest dringend zijn. Op deze manier worden elk jaar enkele kapelletjes onder handen genomen en voorzien van een bordje met opschrift 'Project Klein Erfgoed'.

Geen gebouwen, maar al net zo onroerend, is natuurlijk het funerair erfgoed. Samen met IOED RADAR en een schare vrijwilligers worden de historisch waardevolle graven geïnventariseerd en ondergebracht in de databank Versteende Getuigenissen. Erfgoedcel TERF ontwikkelde deze databank in 2010 in samenwerking met Epitaf vzw en Geo-IT, waarna IOED RADAR vanaf 2011 de invulling ervan in handen nam. Ondertussen maken een tiental gemeentes gebruik van dit instrument dat in de komende jaren ook een vernieuwde interface zal krijgen. Het doel is een responsief en intuïtief systeem uit te bouwen dat ook ter plaatse geraadpleegd kan worden.

Voor de deelgemeenten Oekene, Beveren en Rumbeke is de inventarisering reeds afgerond. De oude stedelijke begraafplaats van Roeselare, *last but not least*, staat nog op het programma (cfr. infra). Hiervoor kan Roeselare beroep doen op een boek dat reeds in 2000 werd gepubliceerd. Verder wordt er wel al sterk gewerkt aan de verdere ontwikkeling van deze begraafplaats tot parkbegraafplaats. Nieuwe begravingen worden niet meer

uitgevoerd op de oude stedelijke begraafplaats (met uitzondering van sporadische bijzettingen), deze kunnen terecht op de nieuwe begraafplaats buiten het centrum. Met het wegvallen van concessies komt zo plaats vrij op de oude stedelijke begraafplaats die de erfgoedgraven extra in de verf zet en een vergroening van de begraafplaats mogelijk maakt.

Roeselare maakt ook kenbaar dat ze inzet op haar funerair erfgoed door een uitgewerkt systeem van peter-/meterschap voor graven. Wie peter of meter wordt van een waardevol historisch graf engageert zich voor het regulier onderhoud van dat graf. In de praktijk hebben deze mensen als het ware een nieuwe erfgoedgemeenschap gevormd die via sociale media met elkaar in contact staan en een gezamenlijk moment afspreken om de verwachte onderhoudswerkzaamheden ter plaatse uit te voeren. Het peter- en meterschap en een samenwerking met sociale economie voor andere graven levert een begraafplaats op die op elk moment de erfgoedgraven vol tot hun recht laat komen.

Ook op het vlak van duurzaamheid draagt Roeselare haar steentje bij op de oude stedelijke begraafplaats. Graven met erfgoedwaarde waarvan de concessie verlopen is, worden ter beschikking gesteld voor hergebruik. Telkens wordt duidelijk afgesproken onder welke voorwaarden het hergebruik kan plaatsvinden. Deze kunnen voor elk graf verschillend zijn naargelang de erfgoedwaarden. Zo bijvoorbeeld kan een plaat met de naam van de nieuwe 'bewoner' niet op gelijk welke plaats worden aangebracht.

Het project *Historia in situ* laat eveneens zien dat Roeselare reeds initiatieven neemt om het erfgoed in het stedelijke landschap te vrijwaren en naar een groter publiek te brengen. *Historia in situ* gaat over de grote en kleine verhalen die aan specifieke plaatsen gekoppeld kunnen worden. Zo bijvoorbeeld kreeg de grafsteen van een familiegraf dat in een tuin is gevonden opnieuw een mooie plaats en werd hij van een informatiebord voorzien. Het onroerend erfgoed wordt op deze manier versterkt door de mensen, verhalen en gebeurtenissen die er onlosmakelijk mee verbonden zijn. En ook andersom krijgt heel wat immaterieel erfgoed een plaats toegewezen in de stad aan de hand van een (teruggeplaatste) plaquette, de aanduiding van een geboortehuis en/of informatieborden. Telkens wordt dit ook gekoppeld aan een opname in de lokale pers.

Zeer actueel is ook het vraagstuk rond de herbestemming van kerken (cfr. infra). Roeselare dacht in het verleden mee na over verschillende trajecten rond de herbestemming van kerken. In eigen beheer kreeg de Sint-Amandskerk reeds een nieuwe bestemming als overdekte lokaalmarkt en de Paterskerk was tijdelijk in gebruik als wielermuseum en fungeert nu als cultuurverzamelgebouw met ateliers voor kunstenaars. De Sint-Jozefskerk zal dan weer als privé-initiatief omgevormd worden tot architectenbureau. Stad Roeselare was betrokken bij de onderhandelingen voor de aankoop en de nieuwe invulling van het gebouw.

Stad Roeselare grijpt ook verschillende gelegenheden aan om het draagvlak voor onroerend erfgoed te vergroten onder haar bewoners. Zo wordt er elk jaar sterk ingezet op Open Monumentendag in samenwerking met de IOED RADAR. Roeselare is steevast een vaste waarde op het programma, in 2019 opnieuw goed voor ruim 1500 bezoekers. Naast het aanmoedigen van activiteiten georganiseerd door bijvoorbeeld verenigingen of particulieren, organiseert de stad doorgaans ook zelf een passende expo of activiteit. Het initiatief komt daarbij vanuit de Werkgroep Erfgoed, het stadsarchief Roeselare of *KOERS. Museum van de Wielersport*. Overkoepelende communicatie voor de regio Roeselare wordt verzorgd door IOED RADAR onder de vorm van een brochure - ondertussen goed gekend door het vaste publiek - en een campagne via sociale media.

Roeselare ontwikkelde een systeem van stadssubsidies voor projecten en evenementen dat verenigingen ondersteunt in hun initiatieven voor een ruim publiek (cfr. infra). Uiteraard kunnen ook instanties werkzaam op het veld van onroerend erfgoed hier dankbaar gebruik van maken. Via Projectvereniging BIE - erfgoedcel TERF in dit geval - kunnen ook organisatoren van OMD-activiteiten (een deel van) hun onkosten terugvorderen. Dit is een stimulans om onroerend erfgoed voor een breed publiek open te stellen. Ook IOED RADAR reikt eigenaars, bouwheren en potentiële kopers informatie aan over premies van het agentschap Onroerend Erfgoed voor werken aan beschermd erfgoed, de erfgoedlening, de Herita-projectrekening en dergelijke meer.

Stad Roeselare wenst ook een aantal erfgoedgemeenschappen te ondersteunen en versterken in hun werking. Deze verenigingen zijn door hun gespecialiseerde kennis uniek en vormen een (publieke) meerwaarde voor het erfgoedweefsel van de stad door het stadseigen erfgoed levendig te houden en zichtbaar te maken. Specifiek daarvoor werden afsprakennota's opgesteld tussen Stad Roeselare en deze verenigingen die een jaarlijkse financiële tegemoetkoming vooropstelt, zodat elke vereniging het beheer en de ontsluiting van het onroerend erfgoed binnen hun werking naar behoren kan uitvoeren. Tot nog toe werden afsprakennota's opgemaakt met vzw Roeselaarse Kiosk, de Orgelkring Adriaen Willaert, de Roeselaarse Klokkengilde vzw en V.O.B.o.W. vzw. Hier wordt in het kader van de beleidsdoelstellingen meer in detail op ingegaan (cfr. infra).

2.3. Waar Roeselare naar toe wil

Stad Roeselare wil inzetten op, zorg dragen voor en beleid voeren rond het onroerend erfgoed dat op haar grondgebied gelegen is. De voorbije jaren werden hier reeds belangrijke stappen in genomen, maar graag willen we het onroerend erfgoed integraal gaan integreren in het stedelijk weefsel en de verdere ontwikkeling als centrumstad, met alle uitdagingen die hiermee gepaard gaan. De druk op de open ruimte is groot, net als de vraag naar duurzame en betaalbare woningen, een kwalitatieve leefomgeving en gevarieerd vrijetijdsaanbod. Dit vereist grootschalige investeringen en slimme oplossingen, zonder dat het specifieke karakter van de stad hierdoor aangetast wordt. Immers heeft een historische stad als Roeselare een historische gelaagdheid die zichtbaar dan wel onzichtbaar aanwezig is in het straatbeeld en de alledaagse leefomgeving. Ze verleent een identiteit aan de stad die door onze inwoners erkend en herkend wordt. Dit moeten we bewaren en versterken zonder er een stolp over te zetten, vernieuwing dient die erfgoedwaarden net te versterken en er tegelijk nieuwe invullingen en betekenis aan te koppelen.

Om dit mogelijk te maken, wenst Roeselare erkend te worden als onroerenderfgoedgemeente, zodat ze van Vlaanderen het vertrouwen en de nodige bevoegdheden krijgt om haar beleid op vlak van onroerend erfgoed verder uit te tekenen en in goede praktijk om te zetten. Daarbij laten we ons ondersteunen door IOED RADAR, maar zetten we ook in op inhoudelijke versterking van onze eigen diensten, een adviesraad voor onroerend erfgoed en de ondersteuning van erfgoedgemeenschappen die samen met ons mee instaan voor het behoud, het beheer en de ontsluiting van het bouwkundige, landschappelijke en archeologische erfgoed dat onze stad rijk is.

3. Ambities per beleidsprioriteit

Stad Roeselare heeft via de Beheers- en Beleidscyclus (BBC) een aantal acties voor de komende beleidsperiode gekoppeld aan de Vlaamse beleidsprioriteiten d.m.v. de overeenkomstige deelrapportagecodes OEVBPO1 > OEVBPO7 (zie ook bijlage 5.1. voor de concordantietabel). Aangezien deze acties in BBC slechts summier of heel algemeen beschreven worden, bespreken we ze hieronder nog eens per beleidsprioriteit met extra toelichting bij de elementen die specifiek van belang zijn voor de erkenning als onroerenderfgoedgemeente.

3.1. Beleidsprioriteit 1.

Onderbouwde beleidsvisie: complementair aan het Vlaamse beleid - een integraal en geïntegreerd beleid met aandacht voor erfgoedactoren (OEVBPO1)

Roeselare zet in op een holistische aanpak om de ruimte op haar grondgebied vorm te geven. Daarbij worden alle aspecten meegenomen die belangrijk (kunnen) zijn en volgens de noden op elkaar afgestemd. Het aanwezige onroerend erfgoed maakt hier onlosmakelijk deel van uit en bepaalt mee de kwaliteit en de herkenbaarheid van het stadsweefsel. Daarom wordt er sterk ingezet op het stadseigen erfgoed dat getuigt van belangrijke fases in de geschiedenis die Roeselare hebben gemaakt tot wat ze nu is, men denke met name aan de rijke burgerwoningen in het centrum, de tuinvijken en arbeiderswoningen in de periferie en de weinige restanten van de industriële sites die ingeplant waren langs de waterwegen, spoorwegen en uitvalswegen van de stad. Allen getuigen deze van de verstedelijking die Roeselare heeft doorgemaakt ten gevolge van de industriële revolutie en de verdere economische ontwikkeling in de 19de en 20ste eeuw. Verschillende panden die getuigen van de stadswording in de late middeleeuwen en de nieuwe tijd doorspekken deze recentere gelaagdheden van de stad en zorgen voor een historische diepte die Roeselare een deel van haar elan verleent. Daarnaast is het esthetische aspect niet onbelangrijk, waarbij een evenwicht wordt gezocht tussen vernieuwing en het behoud van waardevolle gevels, straatzichten en bouwblokgehelen. Het één sluit het ander niet uit, maar Stad Roeselare wil waakzaam zijn op de kwaliteit van nieuwbouw en de afstemming met het nabijgelegen patrimonium, m.a.w. vooruitgang moet mogelijk zijn zonder het bijzondere karakter van de stad aan te tasten en indien mogelijk zelfs te versterken. Hiervoor worden de komende beleidsperiode een aantal tools uitgerold.

Beleidsplan Ruimte RSL (ACT-11713)

De voorbereidingen worden opgestart voor de opmaak van een integraal 'Beleidsplan Ruimte RSL'. Het startpunt is een grondige evaluatie van het bestaande Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan. Vervolgens gaan we deze actualiseren, waarbij insteken worden gegeven vanuit diverse sectoren en de daaraan verbonden sectorale plannen. Het gaat onder meer om het mobiliteitsplan, het groenplan, het klimaatplan, het 'Beleidsplan RSL Centrum' (cfr. infra), enz. Daarnaast zal ook rekening gehouden worden met het uitgewerkte ABC-systeem voor het waardevol bouwkundig erfgoed. Met het 'Beleidsplan Ruimte RSL' wil de stad aangeven welke invulling ze zal geven aan de beschikbare ruimte en legt hiermee de basis voor meer concrete plannen per deelgebied.

Beleidsplan RSL Centrum (ACT-11631)

Het omgevingsbeleid van het Roeselaarse stadscentrum zullen we verder aanpakken. Zo moet de opmaak van het Beleidsplan Centrum Roeselare als leidraad dienen om een aantal globale stadsontwikkelingsprojecten vorm te geven, waaronder de Kop van het Stadspark, de Ardooisesteenweg en de Site Ronde Kom. Heel concreet moet het mogelijk zijn om voor elke projectsite een ontwerpnota met ruimtelijke principes op te stellen. Dit zal gebaseerd zijn op vijf stadsidentiteiten (de poreuze, de dynamische, de leesbare, de langzame en de solidaire stad) en vier soorten bouwblokken (het kleinstedelijk, het stedelijk, het residentieel en het productief bouwblok). Naast een visie op het stadscentrum is het ook de bedoeling een strategie op het vlak van instrumentarium te ontwikkelen, dit als verderzetting van de beeldkwaliteitsstudie. Ook hier is voor het ABC-systeem weer een belangrijke rol weggelegd.

Publieke Ruimte RSL (ACT-11669, ACT-11299, ACT-11317, ACT-10840 & ACT-11965)

De komende beleidsperiode wordt sterk ingezet op het vormgeven van de publieke ruimte op een geïntegreerde, esthetisch aantrekkelijke en duurzame wijze, waarbij ontmoeting, functionaliteit en rust samengaan. Voor de aanpak van onze pleinen, straten, fietspaden, wandelzones en parkelementen wordt een multidisciplinaire aanpak beoogd doorheen de volledige beleidscyclus:

- op het niveau van projectontwikkeling zal de toepassing van het stappenplan 'projectmatig werken voor infrastructuurwerken' borg staan voor die multidisciplinaire aanpak met onder meer aandacht voor het aanwezige onroerend erfgoed.
- op het niveau van visie- en strategieontwikkeling en de doorvertaling ervan in de meerjarenplanning zal een forum worden gecreëerd waarbij de respectievelijke themaverantwoordelijken voor de verschillende disciplines op actieve wijze in interactie zullen gaan.
- op het niveau van informatiebeheer wordt een programma op poten gezet waarin verschillende thematische informatiebeheerssystemen worden gecoördineerd.

Er wordt ingezet op het realiseren, opwaarderen en vergroenen van kwalitatieve ontmoetingsruimtes op het publiek domein in participatief overleg met de wijk, waar groen, speelruimte en zorg verenigd kunnen worden. Het is de bedoeling de directe leefomgeving aangenamer te maken en de sociale cohesie te vergroten door het aanbieden van een aangepaste publieke ruimte. Zo werkt Stad Roeselare samen met de buurtmaatschappij aan de identiteit van Krottegem. Hieruit moet een actieplan voortvloeien dat vanaf 2020 gestalte zal geven aan de verdere ontwikkeling van 'Krachtgebied Krottegem'. De stad en de stedelijke diensten participeren hieraan en ondersteunen de realisatie ervan. Als onderdeel hiervan wordt de - van de sloop geredde en in restauratiefase verkerende - Oude Tramstation geïntegreerd in de inrichting en vergroening van het nabijgelegen buurtplein. Ook de recreatieve site 't Elzenhof wordt ontwikkeld als groenzone en centraal ontmoetingspunt in de wijk. De bestaande hoevewoning 'Goed Ten Elsberge' zal er weliswaar gesloopt worden - met toestemming van IOED RADAR vanwege de uitermate slechte bouwfysische toestand - maar verschillende elementen, waaronder het bakhuis, worden geïntegreerd in een nieuw eenvoudig paviljoen dat als ontmoetingsplaats zal fungeren. De omliggende ruimte zal er herontwikkeld worden met focus op groen, biodiversiteit en speelse prikkels.

Buitengebied RSL (ACT-11707 & ACT-11715)

Het buitengebied van Roeselare situeert zich grotendeels buiten de grote ring en ten westen van de autosnelweg E403. Het is de bedoeling dat we een ruimtelijke visie ontwikkelen die verschillende maatregelen en visies omschrijft ter bevordering van de belevingskwaliteit van het landelijk gebied. De vele historische hoeves die het landschap doorspekken, bepalen mee het karakter van dit gebied en vormen ankerpunten voor plattelandsbeleving, evenals typische groenelementen als bomenrijen, knotwilgen en poelen. De maatregelen uit het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan ter vrijwaring en opwaardering van het landelijk gebied worden uitgevoerd en de ruimtelijke visie wordt gerespecteerd als hier een ruimtelijk planningsproces wordt opgestart.

Bouwmeesterprogramma (ACT-11683)

Samen met de oprichting van de kwaliteitskamer wordt een Roeselaars bouwmeesterprogramma opgezet, dat de diverse stadsontwikkelingsprojecten coördineert en de uitwerking van nieuwe stedenbouwkundige instrumenten bewaakt. De focus ligt op de algemene ruimtelijke ontwikkeling van de stad en het verder uitwerken van de ruimtelijke visie. De aangesproken bouwmeesters ontwikkelen tevens streefbeeld voor de publieke ruimte volgens gebied en functies.

Beleidsinstrumenten (ACT-11691, ACT-11696 & ACT-10876)

Om aantrekkelijk wonen te voorzien, is het belangrijk om met volgende criteria rekening te houden:

- De juiste woning op de juiste plaats (= evenwicht tussen slimme verdichting en grondgebonden woningen)
- Voldoende groen en recreatieve ruimte
- Kwaliteitsvolle architectuur
- Respect voor erfgoed

Vandaar het belang om bindende instrumenten uit te werken met het oog op kwalitatieve woonontwikkelingen. Zo wordt sinds het najaar van 2016 in het overleg met de bouwheer de woningtypetoets als beleidsinstrument gebruikt om na te gaan welk type woning op een concreet perceel gebouwd kan worden. Ook de grondige herevaluatie door een tijdelijk opgerichte commissie van de vastgestelde inventaris-panden en het daarbij uitgewerkte toetsingskader (ABC-systeem) zal binnen deze context een belangrijk werkinstrument en leidraad zijn.

Daarnaast wil Roeselare inzetten op het blauwgroene weefsel van de stad. De ingekokerde Mandel-, Sint-Amands- en Collievijverbeek worden waar mogelijk terug opengelegd om plaatsen van verkoeling, waterbuffering en ontspanning te creëren. De (historische) waardevolle tuinen en parken van Roeselare

worden geïnventariseerd om te kunnen inzetten op het behoud en beheer ervan als groenpolen met een historisch en/of biodivers karakter binnen een verstedelijkte omgeving.

Stad Roeselare vindt het belangrijk dat bij geplande bodemingrepen nagegaan wordt of hierbij geen archeologische structuren aangesneden zullen worden. Dit gaat deels via de regelgeving rond archeologienota's en de daarbij horende drempelwaarden. Voor de gebieden waar een hoger archeologisch potentieel gekend is, wensen we lagere drempelwaarden te hanteren omdat - zeker in stedelijk en centrumgebied - ontwikkelingen vaak op kleinere percelen plaatsvinden. Graag zouden we daarvoor het instrument van de afgebakende archeologische zone hanteren, voor zover deze ook door de bevoegde minister vastgesteld zullen worden.

3.2. Beleidsprioriteit 2.

Ondersteunen en betrekken van erfgoedgemeenschappen en ontsluiting van het onroerend erfgoed - werken aan een lokaal draagvlak (OEVBP02)

Ondersteuning erfgoedgemeenschappen (ACT-11268, ACT-11348, ACT-11569, ACT-11571 & ACT-11993)

In Roeselare zijn er meerdere 'erfgoedgemeenschappen' actief. Het gaat enerzijds om erfgoedverenigingen, verenigd in de Werkgroep Erfgoed, een aftakking van de Cultuurraad. Daarnaast betreft het ook scholen en wijkcomités, die naast het opzetten van evenementen voor de wijkbewoners ijveren voor het behoud van de geschiedenis en het karakter van hun wijk.

Stad Roeselare ondersteunt verenigingen op verschillende manieren. Er zijn de structurele basis- en werkingssubsidies voor de verdere uitbouw van hun werking. Ook erfgoedcel TERF, waar Roeselare in participeert, stelt werkingssubsidies ter beschikking van verenigingen. Daarnaast reikt de stad projectsubsidies uit aan verenigingen en organisatoren, die acties en projecten met een uitzonderlijke meerwaarde organiseren. Specifiek voor buurtinitiatieven is er 'Wijk in actie', financiële en logistieke steun voor buurtbewoners en wijkcomités, die hun buurt nog aangenamer willen maken of inzetten op het karakter en de geschiedenis van hun wijk.

In 2016 plaatste de wijk De Ruiter poëzieborden op unieke en markante plaatsen op de wijk. Wijk Prinsenhof liet hun tachtigjarig bestaan in 2018 niet onopgemerkt voorbij gaan: er kwamen infoborden met toelichting over de geschiedenis van de wijk en er was een historische wandeling met stadsgids, opgestart op Open Monumentendag 2018. In een leegstaand huis in de wijk was er beeldmateriaal over de geschiedenis van de wijk te bezichtigen. Het Bataviawijkcomité viert in 2020 een eeuwfeest met belevingswandeling doorheen de wijk, foto-expo en volksfeest in het thema van *the roaring twenties*. Aan dergelijke fijne initiatieven biedt Stad Roeselare graag haar financiële en logistieke steun.

Deze legislatuur plant de stad de opstart van een verenigingenloket, dat zorgt voor een gecentraliseerde dienstverlening naar de verenigingen. Indien nodig krijgt de vereniging voor de duur van een specifieke vraag een klantenambassadeur toegewezen. Daarnaast richtte de stad in 2019 ook een verenigingenacademie op, waarbij in overleg met de verenigingen infoavonden georganiseerd worden over actuele, breed gedragen thema's, die de werking van de verenigingen kunnen versterken. Stad Roeselare blijft ook verder inzetten op het organiseren of ondersteunen van activiteiten en evenementen en de ondersteuning van vrijetijdsverenigingen. Zo probeert de stad het vrijetijdsaanbod nog aantrekkelijker te maken voor haar inwoners en een goed aanbod aan activiteiten te stimuleren.

Met enkele grote culturele spelers, *in concreto* vooral (onroerend) erfgoedverenigingen, sloot Stad Roeselare een afsprakennota af om de wederzijdse overeenkomsten te bestendigen en waarbij maximaal ingezet wordt op begeleiding en (financiële) ondersteuning.

Afsprakennota met de vzw Roeselaarse Kiosk

Aan het begin van de 20ste eeuw stond er op de Grote Markt van Roeselare een vaste kiosk, zoals op meerdere pleinen in België wel het geval was. Tijdens de Eerste Wereldoorlog werd de kiosk van Roeselare afgebroken en weggeborgen, maar na de oorlog werd beslist die niet meer op te bouwen. In de plaats kocht Stad Roeselare in 1924 een mobiele kiosk aan, dat jaar gebouwd naar Engels model door constructeur Benoit Bredford van Brussel. Daarmee is ze de oudste mobiele kiosk van het land.

Op 6 september 1925 werd de kiosk ingespeeld op de Grote Markt ter gelegenheid van de heropbouwfeesten. Tot aan de Tweede Wereldoorlog werd ze veel gebruikt, maar vanaf de jaren vijftig verdween de kiosk meer en meer uit het straatbeeld. Toen ze een (voorlopig) laatste keer werd opgezet in deelgemeente Oekene rond 1980, raakte ze door stormweer ernstig beschadigd. In 1996 zetten

enkelen hun schouders onder de restauratie van het antieke mobiele muziektheater en in 1998 waren de gerestaureerde kiosk én de vzw Roeselaarse Kiosk een feit. De mobiele kiosk werd op 7 juni dat jaar plechtig ingehuldigd in het Sterrebos te Rumbek. Op 22 december 1997 besliste de gemeenteraad dat de vzw Roeselaarse Kiosk de volle eigendom van de opvouwbare mobiele houten Bredford-kiosk van de stad kreeg.

In de afsprakennota met de vzw staat dat die zich tot doel stelt de Roeselaarse kiosk te bewaren en in goede staat te onderhouden. De kosten voor dit onderhoud en het huren van een stalplaats worden gecompenseerd via het verhuren van de kiosk voor evenementen. En verhuurd wordt ze af en toe: bij de twintigste verjaardag van de gerestaureerde kiosk in 2018 liet de voorzitter weten dat de kiosk in die afgelopen periode meer dan honderd keer werd uitgereden voor allerlei culturele evenementen tussen Maasmechelen en Rijsel, maar vooral in eigen stad.

In ruil voor de jaarlijkse subsidie kan de Stad Roeselare immers vier dagen per jaar over de kiosk beschikken, bijvoorbeeld tijdens Open Monumentendag. Voor die evenementen staat de vzw Roeselaarse Kiosk kosteloos in voor het transport tussen stalplaats en locatie en krijgen ze bij de opbouw en de afbraak hulp van medewerkers van de STAT, de Stedelijke Ateliers. Meestal wordt de kiosk trouwens opgesteld in aanwezigheid van het publiek, waarbij men het aloude artisanale vakmanschap van de constructeurs van feestmeubilair kan bewonderen.

Afsprakennota met de Orgelkring Adriaen Willaert

Hierin onderschrijven Stad Roeselare en de Orgelkring Adriaen Willaert samen de volgende drie doelstellingen: de organisatie van het jaarlijks Internationaal Orgelfestival, de promotie van de orgelmuziek in het algemeen en de bewaking en bewaring van het orgelpatrimonium als cultureel erfgoed in Roeselare. Om deze doelstellingen te realiseren, ondersteunt Stad Roeselare het jaarlijks Internationaal Orgelfestival. Dit festival wordt volledig zelfstandig door de Orgelkring georganiseerd, maar wordt door de Stad ondersteund door middel van een jaarlijkse financiële toelage, overleg en praktische samenwerking.

Bijkomende subsidies van Stad Roeselare zijn er om het orgelpatrimonium van de diverse kerken in de stad in stand te houden en te ontsluiten. Daartoe rapporteert de organist van de Orgelkring regelmatig - minstens jaarlijks - aan het stadsbestuur over de toestand van het orgelpatrimonium en signaleert acties die aanbevolen zijn om de orgelinstrumenten in goede staat te bewaren. Om het orgelpatrimonium voor het publiek te ontsluiten, staat de organist van de Orgelkring in voor de organisatie van een jaarlijks Stadsorgelfestival. Gespreid over het jaar én over de diverse kerken in Roeselare is er een tiental

miniconcerten gratis bij te wonen, waardoor het orgel en haar muziek bij een breder publiek bekend gemaakt worden.

Een speciale vermelding is er voor het Adriaen Willaertorgel, dat zich oorspronkelijk in de intussen ontwijde Sint-Amandskerk bevond en verhuisde naar de Sint-Michielskerk. Dit waardevolle instrument heeft een ideaal klankidoom en is geconcipeerd om muziek uit de Renaissanceperiode te brengen, de tijd dus van de Roeselaarse componist Adriaen Willaert. Het is dan ook meer dan wenselijk dat dit orgel goed en regelmatig onderhouden blijft. Ook hiervoor ontvangt de Orgelkring Adriaen Willaert een jaarlijkse aanvullende subsidie van Stad Roeselare.

Afsprakennota met de Roeselaarse Klokkengilde vzw

De Roeselaarse Klokkengilde vzw, opgericht in 1987, staat tijdens het jaar garant voor de wekelijkse beiaardbespelingen op dinsdagvoormiddag tijdens de markt en op zaterdagnamiddag. Ook na de hoogmis op de kerkelijke feestdagen wordt de beiaard bespeeld. Daarnaast vult de vieroctaafse beiaard van de Sint-Michielskerk met haar 49 klokken de zomerse donderdagavonden van juli en augustus met frisse klanken tijdens het Internationaal Beiaardfestival. Zowel beiaardiers uit eigen land als uit het buitenland slaan er dan op los. Toehoorders kunnen er in alle rust van genieten vanuit de tuin van de dekenij, aan de voet van de Sint-Michielstoren.

De automatische beiaard is zo geprogrammeerd dat er dagelijks per uur vier verschillende liedjes over de stadsdaken galmen. Iedere maand wisselt het repertorium, zodat er gedurende het hele jaar tientallen vrolijke wijsjes te horen zijn, van een Vlaams volkslied over een klassiek deuntje tot themaliedjes zoals een Sinterklaaslied of kerstliedjes.

Het 16de-eeuwse klokkenspel uit de hallentoren belandde rond 1630 in de Sint-Michielstoren en werd uitgebreid, tot men in 1864 besliste de beiaard te laten hergieten door Van Aerschodt. De klokkenreeks werd gekoppeld aan een pneumatisch klavier met pianotoetsen. Dit systeem werkte niet goed en uiteindelijk koos men voor het traditionele stokkenklavier. Dit klokkenspel werd in 1917 opgeëist. Marcel Michiels goot in 1939 een nieuwe beiaard van 35 klokken, in 1988 kwamen daar twaalf Eijsbouts-klokken bij en in 1991-1992 nog twee.

De Roeselaarse Klokkengilde houdt als één van de weinige het manueel klokkluden - erkend als Vlaams erfgoed - in ere. Indrukwekkend is het 'groot akkoord' door zes klokkenluiders, waarbij de imposante luidklokken zwaaien en luiden.

Stad Roeselare en de Roeselaarse Klokkengilde vzw sloten een overeenkomst af rond de volgende doelstellingen: het in stand houden, ontsluiten en uitbreiden van het klokkenerfgoed, het luiden van de klokken, het bijhouden van de speelbanden, het opwinden van de uurwerken, het bevelagen van de Sint-Michielstoren op vraag van het stadsbestuur en het organiseren van het Internationaal Beiaardfestival te Roeselare, in overleg met de stadsbeiaardier. Omwille van het belang van het Klokkentorenmuseum in de toren van de Sint-Michielskerk - verder te ontwikkelen binnen de toeristische doelstelling 'Roeselare ontdekken' - wordt de bestaande overeenkomst herwerkt.

Afsprakennota met de V.O.B.o.W. vzw

V.O.B.o.W. vzw, de Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek in West-Vlaanderen, heeft haar maatschappelijke zetel en een belangrijk deel van haar werking in Roeselare. Ze zet zich in om het door haar op het grondgebied van Roeselare verzamelde archeologisch erfgoed te beheren, te onderzoeken en te ontsluiten voor het publiek. Ze is via haar gespecialiseerde kennis uniek en vormt een meerwaarde binnen het erfgoedweefsel van de stad. Stad Roeselare koos er dan ook bewust voor deze dienstverlening inzake erfgoed niet in eigen beheer aan te bieden, maar wel deze te ondersteunen op een wijze die het voortbestaan, de hoge interne wetenschappelijke kwaliteit en de externe dienstverlening van V.O.B.o.W. vzw ondersteunt en versterkt, dit alles vastgelegd in de afsprakennota.

In ruil voor de engagementen van V.O.B.o.W. vzw biedt Stad Roeselare een jaarlijkse financiële tegemoetkoming voor de tussenkomst in de kosten van de huur van hun lokalen, het opbouwen van publiekswerking, de deelname aan brede publieksmanifestaties, het beheer van het archeologisch patrimonium in haar bezit en het zich via diverse kanalen inschakelen in de brede netwerking rond erfgoed. Via de eigen communicatie zet de stad zich ook in om de betrokken erfgoedwerking in haar promotie mee te ondersteunen.

Ontsluiting eigen onroerend erfgoed

Stadhuis met belfort (ACT-11606)

Het Roeselaarse stadhuis werd onder het bestuur van Maria-Theresia van Oostenrijk tussen 1769 en 1771 gebouwd op de Grote Markt, ter vervanging van de kleine hal van 1711 die in 1749 door brand geteisterd werd. Het gebouw werd opgetrokken in classicistische stijl en is getooid met rococo-elementen. In 1925 werd het 'oud stadhuis' uitgebreid met een nieuwe vleugel aan de westzijde, uitgevoerd in een regionale art-decostijl, inclusief belforttoren.

Die toren herinnert onder geactualiseerde vorm aan het oude belfort dat hoorde bij de middeleeuwse hal en symboliseert ook de wedergeboorte van de stad die te lijden had onder de Eerste Wereldoorlog. Aan de voet van de belforttoren werd tijdens de heropbouwfeesten in 1925 een Sint-Michielsbeeld van de Roeselaarse beeldhouwer Jules Lagae ingehuldigd. De Unesco, de culturele organisatie van de Verenigde Naties, vermeldde op 4 december 1999 de toren van het 'nieuw stadhuis', samen met 29 belforten in Vlaanderen en Wallonië, op hun 'Werelderfgoedlijst'.

In het stadhuis is een indrukwekkende collectie (historische) kunst aanwezig, in 2003 vereeuwigd in de publicatie 'Kunstraprimonium Stad Roeselare'. Het historisch gedeelte van het stadhuis is dagelijks te bezoeken, onder begeleiding van een gids. Ook tijdens Erfgoed- en Open Monumentendagen staat het stadhuis al eens in de kijker.

In de komende legislatuur zijn er grootse plannen voor het stadhuis: tegen 2024 wil Stad Roeselare op de huidige locatie een nieuw modern en open stadHUIS in gebruik nemen waar elke Roeselarenaar fier kan op zijn. Bovenal wordt het nieuwe stadHUIS een slim gebouw met een duurzame voorbeeldfunctie. Het wordt de werkplek van zo'n driehonderd stadsmedewerkers, die nu verspreid zitten over verouderde en vaak onaangename kantooromgevingen. Het beschermde gedeelte blijft uiteraard behouden en blijft met zijn grote historische waarde ook in de toekomst een belangrijke functie als ontmoetingsplek innemen.

De voorbije jaren werd al stevig ingezet op het verbeteren van de dienstverlening. Zo werd in 2016 de loketwerking van heel wat stadsdiensten, die op verschillende locaties te vinden waren, centraal ondergebracht in het stadHUIS op de Botermarkt. Het huidige stadhuiscomplex, waar ook de diverse diensten in de Zuidstraat meegerekend worden, stoot al langer op haar infrastructurele limieten: de moeilijke toegankelijkheid voor mindervaliden, de ligging van het onthaal, de kleine wachtruimte op piekmomenten, de situering van een aantal diensten op de tweede verdieping, enz. Het gebouw is verouderd en bovendien allesbehalve energiezuinig en onderhoudsvriendelijk. Een grondige renovatie van het bestaande gebouw is niet interessant en budgettair niet haalbaar.

De stadsbestuur kiest er weloverwogen voor om op de huidige locatie te blijven, pal in het stadscentrum. De totale projectsite omhelst het gebied tussen de Botermarkt, de Grote Markt, de Zuidstraat en de Patersstraat. De locatie in het hart van de stad is enorm waardevol omdat deze het centrum versterkt. Bovendien blijft de integratie met het historisch gedeelte op de hoek van de Botermarkt en het interbellum gedeelte op de hoek van de Grote Markt en de Zuidstraat met deze keuze behouden.

Het stadsbestuur gaat voluit voor een nieuwbouw waar elke burger met open armen ontvangen wordt en waar elke medewerker zich thuis voelt. Het stadHUIS wordt een transparant en open huis waar elke Roeselarenaar trots kan op zijn. De Stad hecht veel belang aan de architecturale kwaliteit van een harmonieus en aantrekkelijk gebouw en de inpassing van dit gebouw in de bestaande omgeving. Het nieuwe stadHUIS moet een meerwaarde creëren en de uitstraling van Roeselare als dynamische centrumstad versterken.

Het nieuwe stadHUIS zal een duurzaam gebouw zijn: er wordt maximaal ingezet op het beperken van het energieverbruik en het aanwenden van duurzame energiebronnen. Ook het inbrengen van groen op de site draagt bij aan de duurzaamheid van het project. Bij de ontwikkeling van het projectgebied en het ontwerp van het nieuw stadHUIS wordt ook aandacht besteed aan het creëren van open en toegankelijke ruimte, het integreren van beplanting, het actief gebruik maken van daktuinen, enz.

Oud gemeentehuis in Rumbeke (ACT-11930)

De voormalige notariskoning uit 1866 aan het Kerkplein van Rumbeke is sinds 2002 beschermd als monument. In de deelgemeente is dit het enige voorbeeld van een vrij gaaf bewaarde herenwoning uit het derde kwart van de 19de eeuw met een neoclassicistisch geïnspireerde lijstgevel. Het pand neemt een beeldbepalende plaats in op het Kerkplein, het historische centrum van Rumbeke. Het interieur is interessant door de rijkelijk uitgewerkte centrale koetsdoorgang met afwisselend panelen met idyllische taferelen en neoclassicistische motieven (onder meer het vaasmotief).

Het pand werd in de loop van de geschiedenis herbestemd als dokters- of apothekerswoning, politiekantoor met bijhorende gevangenis (waarvan nog twee cellen getuigen), gemeentehuis van Rumbeke tot aan de fusie met Roeselare in 1977 en openbare bibliotheek, tegenwoordig filiaal van ARhus.

De komende legislatuur wordt het oud gemeentehuis van Rumbeke, zoals het meestal genoemd wordt, in samenwerking met ARhus en Zorgbedrijf Roeselare ingericht tot een wijkcentrum voor de buurt. De dienstverlening in het wijkcentrum wordt vormgegeven op basis van de noden die in Rumbeke gedetecteerd worden. Op deze manier wordt het erfgoed als het ware teruggegeven aan de gemeenschap en toegankelijk gemaakt voor een groter publiek.

Ter Posterie (ACT-11601)

Sinds eind de jaren zeventig van de vorige eeuw is Stad Roeselare eigenaar van Ter Posterie, een beschermd postgebouw van begin de 20ste eeuw. Het hoekpand is neogotisch en bevat ook eclectische elementen, zoals de romaanse vensterbogen. De gevels zijn rijkversierd met medaillons, koppen en wapenschilden.

Sinds 1977 vonden er culturele activiteiten en tentoonstellingen in plaats en lange tijd was het de werkstek van de stadsdiensten Toerisme en Communicatie, samen het toenmalige Infocentrum.

In februari 2019 heropende het pand de deuren als *Kunst- en Erfgoedhuis Ter Posterie*. Kunst- en erfgoedtentoonstellingen wisselen er elkaar af. Stad Roeselare wil er de komende legislatuur verder inzetten op de zichtbaarheid van de eigen Roeselarese, Vlaamse volkscultuur en erfgoedgeschiedenis. Ook projectvereniging BIE en IOED RADAR hebben hier onderdak gevonden.

Brandweersenaal (ACT-11844)

Dit fraaie en beeldbepalende voorbeeld van een brandweersenaal werd in 1902 gerealiseerd door architectenduo Denys senior (stadsarchitect) en junior. Beiden waren vóór de Eerste Wereldoorlog bijzonder productief in Roeselare. Hun realisatie op het Polenplein getuigt van een verzorgde uitwerking, zowel qua exterieur van het eclectisch poortgebouw als qua interieur van de meer traditionele achterbouw. Tijdens de Eerste Wereldoorlog liep het gebouw zware schade op. In 1921 werd het arsenaal naar vooroorlogs ontwerp onder leiding van stadsarchitect René Doom heropgebouwd. Op de centrale puntgevel staat een vergulde Sint-Michiël, de patroonheilige van de stad Roeselare.

Het pand heeft meerdere functies gehad, in eerste instantie brandweeraarsenaal en onderkomen van de Burgerwacht en de Militie- en werkrechtersraden. Van 1924 tot 1950 was de achterbouw ingericht als stadsjongensschool. De vroegere oefenzaal van de Burgerwacht werd een speelplaats. Na de Tweede Wereldoorlog volgden de bewoners van het gebouw elkaar snel op. Het Rode Kruis vestigde zich er een tijdlang, net als volleybalclub *The Jets* - vandaag beter bekend als eersteklasseclub *Knack Roeselare*.

In 1962 werd het gebouw herbestemd als *Stedelijk Museum voor Volkskunde en Plaatselijke Geschiedenis*. Het museum bestond uit twee afdelingen: een gedeelte folklore in de voorzalen en een gedeelte plaatselijke geschiedenis in de achterliggende klaslokalen. Ondanks de tijdelijke tentoonstellingen kwam het *Stedelijk Museum voor Volkskunde en Plaatselijke Geschiedenis* nooit echt van de grond, ook niet toen het in 1978 werd uitgebreid met het pauselijk zoeavenmuseum.

In 1986 werd de basis gelegd voor het latere Wielermuseum, met de aankoop van een ruime collectie fietsgerelateerde objecten. Directe aanleiding voor de uitbouw van het wielermuseum vormden de plannen om in 1988 in Ter Posterie een tentoonstelling op te zetten rond Odiel Defraeye, 100 jaar eerder in 1888 geboren. Rumbekenaar Defraeye was in 1912 de eerste Belgische winnaar van de Ronde van Frankrijk. Na de Eerste Wereldoorlog legde Defraeye in Rumbeke een aarden piste aan, die in 1925 vervangen werd door de huidige betonnen constructie, in 2002 beschermd als monument en in 2011 gerestaureerd en weer berijdbaar gemaakt. Op de piste leerde onder meer Patrick Sercu fietsen, een van de grootste pistiers van België. In 2006 kreeg Odiel Defraeye een eigen straatnaam in een wijk in Rumbeke, genoemd naar lokale wielrenners. Honderd jaar na zijn overwinning in de *Tour de France* werd voor hem ook een monument opgericht op het Kerkplein van Rumbeke.

De tentoonstelling in 1988 was heel divers en succesvol en op Open Monumentendag 1990 werd de volledige fietsencollectie voor het eerst aan het grote publiek tentoongesteld in het Arsenaal. De combinatie van de vroegere brandweerkazerne en de oude rijwielen was een schot in de roos: meer dan zeshonderd mensen vonden de weg naar het Polenplein. Een jaar later zwaaiden de poorten daarom opnieuw open tijdens Open Monumentendag. De succesvolle deelnames aan het evenement overtuigden het stadsbestuur ervan dat hun wielermuseum levensvatbaar was. In 1995 startten ze met een grondige renovatie van het Arsenaal, dat in maart 1998 definitief opende als Nationaal Wielermuseum.

In 1996 was intussen ook al een definitieve beslissing gevallen met betrekking tot de bestemming van het Arsenaal. Het gebouw, dat in de jaren tachtig nog dreigde plaats te moeten ruimen voor een parking, is sindsdien bestemd om in zijn geheel te dienen als museum, zonder dat daarbij nader bepaald werd om wélk museum het diende te gaan. Sinds 1998 is het bovendien een beschermd monument.

In september 2018 heropende het museum na een nieuwe grondige renovatie de deuren als *KOERS. Museum van de Wielersport*. Dat gebeurde zelfs dag op dag zeventig jaar na de geboorte van wijlen Jean-Pierre 'Jempi' Monseré, de Roeselaarse voormalige wereldkampioen die in 1971 tijdens een koers in het Kempische Lille na een aanrijding overleed op amper 22-jarige leeftijd. De feestelijke heropening op Open Monumentendag bracht maar liefst 6.000 man op de been.

Het resultaat van de renovatie is indrukwekkend - zelfs de afwerking van het gebouw staat in het teken van de koers. Zo is de inkomhal geplaveid met kasseien, terwijl er op de nieuwe liftkoker etsen staan van momentopnames uit de wielergeschiedenis, zoals een finishende Johan Museeuw in Parijs-Roubaix of Tourduivel Didi Senft die naast een fiets rent. Koers is Vlaanderen en Vlaanderen is Koers en Roeselare is de bakermat van al dat moois. Met Benoni Behey, Patrick Sercu, Jean-Pierre Monseré en Freddy Maertens telt de stad maar liefst vier wereldkampioenen.

De collectie van KOERS bestaat uit drie grote pijlers: de (koers)fietscollectie, de wielersportcollectie en de documentaire collectie. Het museum is het toonaangevend expertise- en onderzoekscentrum over het verleden van de wielersport en profileert zich als hét geheugen van de wielersport. De documentaire collectie behelst de periode vanaf het einde van de 19de eeuw (de begindagen van de fiets/wielersport) tot op vandaag en dit in een internationaal kader. Deze collectie bevat meer dan 2.400 publicaties, 180 lopende meter tijdschriften en kranten, 30 lopende meter archief en honderdduizenden foto's. Binnen het collectiebeleid wordt sterk ingezet op deze derde pijler.

In de renovatie werd een uitbouw van het pand voorzien voor het KOERSkaffee, een fijne horecazaak die in de zomer van 2018 de deuren opende en in november 2019 in de categorie 'Starter 2019' een Horeca Award kreeg.

Toren van de Sint-Michielskerk (ACT-11846)

Typisch aan de toren van de Sint-Michielskerk is de achthoekige klokvormige bedekking, die ze kreeg in de loop van de 18de eeuw. Oorspronkelijk kwam de toren van de laatgotische kerk van 1504 een stuk hoger en was ze spits, maar ze werd meermaals beschadigd en vernield door stormwinden. De kerk werd in de loop van de eeuwen uitgebreid, aangepast en hersteld, zo ook in 1919 na vernielingen tijdens de Eerste Wereldoorlog. Tijdens de Tweede Wereldoorlog raakte de kerk nauwelijks beschadigd.

In de toren van de Sint-Michielskerk is het Klokkentorenmuseum ondergebracht, waarin zich de Roeselaarse stadsbeiaard bevindt. De verschillende verdiepingen van het museum belichten vanuit diverse hoeken de merkwaardige en boeiende klokkengeschiedenis (cfr. supra). De Roeselaarse Klokkengilde staat ook in voor geleide torenbezoeken.

Oud gemeentehuis in Oekene

Het voormalige gemeentehuis van Oekene dateert uit 1955 en deed in die hoedanigheid dienst tot de fusie met Roeselare in 1977. Net zoals in het oude gemeentehuis van Rumbeke bleven in het gebouw na de fusie nog enkele stadsdiensten gevestigd. In 2014-2015 konden de leerlingen van kleuter- en basisschool De Ark in Oekene tijdens de verbouwingen aan hun school terecht in het oud gemeentehuis, dat toen al een tijd leeg stond.

In 2018 tekende het stadsbestuur voor de nieuwe toekomst van het gebouw: voortaan zou het de uitvalsbasis worden van Familiekunde Vlaanderen Regio Mandel-Leie vzw, de genealogische vereniging die op zoek was naar een nieuwe locatie. Daarmee maakt Stad Roeselare de beleidslijn 'ondersteuning van verenigingen' waar: financieel (via subsidies), logistiek (via het aanbieden van materiaal en zalen) en waar dit noodzakelijk is ook infrastructureel.

Door de aard en doelstelling van Familiekunde, o.a. genealogisch onderzoek en het ter beschikking stellen van een uitgebreid documentatiecentrum voor de burger, is een permanente plek in de stad een vereiste om de werking te garanderen. Het oud gemeentehuis van Oekene leent zich voor dat doel en werd in de loop van 2018 dan ook gerenoveerd. Er werd een leeszaal, een archief en een lokaal voor de secretariaatswerking ingericht. Een mooie meerwaarde voor het gebouw is de koffiehoeke waar de burger rustig de info kan raadplegen.

Vanaf februari 2019 is het oud gemeentehuis van Oekene een echt ontmoetingspunt voor wie op zoek is naar een stukje familiegeschiedenis. Daarmee werd een stukje patrimonium dat de Oekenaars nauw aan het hart ligt met een nieuwe functie versterkt. Ook met Familiekunde Vlaanderen Regio Mandel-Leie vzw sloot Stad Roeselare een afsprakennota af.

Herbestemming kerken en kapellen

Roeselare telde oorspronkelijk elf katholieke parochies, elk met hun parochiekerk: Sint-Michiel, Sint-Amand, Heilig-Hart, Sint-Jozef, Heilige-Godelieve en Onze-Lieve-Vrouw in Roeselare zelf. Daarnaast Heilige Kruisverheffing in Beveren (met hulpkerk in de nabijgelegen wijk Kapelhoek, de Sint-Catharinakerk, van 1970 tot 2008), Sint-Martinus in Oekene, Sint-Petrus en Paulus in Rumbeke, Sint-Henricus op de Zilverberg en Sint-Godelieve in Beitem.

Op vandaag is er de Federatie Roeselare-Centrum of Kerk in Roeselare. Die bestaat uit de Heilig-Hartparochie, de Heilige-Godelieveparochie, De Bremstruik (een geloofsgemeenschap in het vroegere klooster van de Arme Klaren) en de Pastorale Eenheid Sint-Franciscus. Die laatste omvat de vroegere centrumparochies O.L.-Vrouw, Sint-Amand, Sint-Jozef en Sint-Michiel. De twee kerken van de pastorale eenheid zijn de O.L.-Vrouwekerk en de St.-Michielskerk. In de Pastorale Eenheid Sint-Germanus Ardoie is de Heilige Kruisverheffing ondergebracht. De drie parochies van Rumbeke, Oekene en de Zilverberg met hun respectievelijke kerken behoren dan weer tot de Pastorale Eenheid Heilige Vincent Rumbeke.

In het stadscentrum bevindt zich ook een protestantse kerk, in de tweede helft van de 19de eeuw gebouwd voor arbeiders uit Zeeuws-Vlaanderen en Sint-Maria-Horebeke die hier in een textiel fabriek

werken. In de volksmond wordt de kerk ook wel de *Geuzentempel* genoemd. Binnenin bevindt zich een uniek Indonesisch bamboe-orgel uit 1995. Het merendeel van de 508 pijpen zijn vervaardigd uit bamboestokken en het is het op twee na grootste in zijn soort.

Ook in Roeselare werden de laatste jaren kerken en kapellen ontwaard en herbested, als gevolg van de dalende kerkgang.

Sint-Amandskerk

In de eind 2015 ontwierp Sint-Amandskerk gaat sinds begin mei 2017 wekelijks op vrijdagmiddag een boerenmarkt door, uitgebaat door vzw Lokaal. Na goedkeuring door het college van burgemeester en schepenen wordt de vroegere kerk ook aan andere organisaties ter beschikking gesteld. Op korte termijn wordt de Sint-Amandskerk ondergebracht in het reguliere aanbod van stadsinfrastructuren, die ter verhuring worden aangeboden.

Ook de nabijgelegen pastorie van de vroegere Sint-Amandskerk is sinds het najaar van 2019 te huur. Het stadsbestuur zoekt een huurder die een nieuwe invulling wil geven: een praktijk met een woonst of een fijne horecazaak, zoals een hippe koffiebar. De pastorie is in goede staat, maar vraagt wel wat renovatiewerken doordat ze niet meer aan de hedendaagse normen voldoet. Daarom is gekozen om ze te verhuren via een renovatiehuurovereenkomst (cfr. infra).

Paterskerk (ACT-11590)

Sinds de verhuis van geloofsgemeenschap De Bremstruik uit de Paterskerk en het aangebouwde klooster van de paters Redemptoristen richting het vroegere klooster van de Arme Klaren in 2013 stond de Paterskerk leeg. Een eerste verrassende invulling was die door het WieMu, het Roeselaarse Wielermuseum, in 2015. In hun gebouw - het beschermde vroegere brandweersarsenaal - drong een grondige restauratie zich op. In de plaats van gedurende die periode de deuren van het museum te sluiten, zocht en vond men een geschikte locatie in de Paterskerk, om de hoek van het WieMu. De verhuis zelf was spectaculair, aan de hand van een menselijke ketting, een 'Grand Départ' voor het Wielermuseum. De tijdelijke expo in de Paterskerk kreeg de passende naam 'Koers is religie'.

Sinds 2019 neemt Stad Roeselare initiatief om samen met partners de Paterskerk uit te werken tot een cultuurverzamelgebouw. In de kerk zijn ateliers geïnstalleerd samen en in overleg met kunstenaars. Een eerste evenement in die optiek was er met expo en opening 'The Big Space' in het weekend van 15, 16 en 17 november 2019. Er was een pop-up bar en een weekend lang was er beeldende kunst, film, performance, dans en live muziek te beleven.

Sint-Jozefkerk

In 2016 werd de Sint-Jozefkerk, een relatief jonge kerk van 1952, ontwid. Sinds de ontwijding deed de kerk sporadisch dienst voor activiteiten, bijvoorbeeld als tentoonstellingsruimte in 2018 tijdens de multimediale veertiendaagse ~stil-te van de werkgroep Cultuur van de Pastorale Eenheid Sint-Franciscus, en als locatie voor babyborrels. In 2020 krijgt de Sint-Jozefkerk een tweede leven als serene ontmoetingsplek en thuishaven van een architectenbureau.

Grote veranderingen aan het gebouw, vastgesteld bouwkundig erfgoed, zullen er niet gebeuren. Op de benedenverdieping komen er wel grote raampartijen, een ingreep die momenteel volop aan de gang is. Zo krijgt de kerk een open karakter, waarbij binnen naar buiten gebracht wordt en omgekeerd. Het torenuurwerk en de klokken blijven behouden. In het gebouw worden alle beelden, de kerkstoelen en het orgel bewaard en komen er flexibele aanpassingen met behoud van de oorspronkelijke sfeer.

Het architectenbureau liet zich verder inspireren door de Franse kerken, waar er vaak een hekwerk is tussen de ruimte voor de clerus en die voor de gelovigen. Zo zal de werkruimte van de twintig medewerkers van het architectenbureau - na sluitingstijd van het kantoor - gescheiden worden van de grote ontmoetingsruimte. De aanwezigheid van die laatste is een uitdrukkelijke intentie van het architectenbureau, aangezien de kerk decennialang een plaats van ontmoeting was voor gelovigen uit de buurt.

Na de kantooruren en in het weekend wordt de kerk opengesteld als ontmoetingspunt met een capaciteit voor vijftig mensen. De aangeboden activiteiten moeten passen in de serene sfeer van de kerk en er respect voor hebben. Geen fuiven, wel lezingen, yogasessies en activiteiten rond het delen en/of samenbrengen van kennis. Ook Stad Roeselare wordt hierin een partner: elke week krijgt ze de kerk een voormiddag en een avond gratis ter beschikking, waarschijnlijk hoofdzakelijk voor activiteiten gelinkt aan de wijkwerking.

Het architectenbureau vindt het alvast heel waardevol om in bestaand erfgoed iets nieuws te creëren en hoopt met de herinvulling van de Sint-Jozefkerk een voorbeeld te zijn voor alle kerken die nog wachten op een nieuwe bestemming.

Sint-Godelievekerk Beitem (ACT-11921)

Ook de Sint-Godelievekerk van Beitem uit 1922 werd op 1 januari 2016 ontwaard. Na enkele jaren onzekerheid over de toekomst van het gebouw is de kogel nu door de kerk. De beslissing van de basisschool Sint-Lodewijk (onderdeel van scholengroep Arkorum) in Beitem om een nieuw schoolgebouw te zetten, biedt Stad Roeselare - in samenwerking met de kerkfabriek - de opportuniteit en de nodige hefboom om een gemeenschapscentrum in de ontwaarde kerk uit te bouwen in samenspraak met het verenigingsleven van Beitem.

Er komt een groene, autovrije publieke en semipublieke ruimte tussen de school en rondom de school en de kerk. Om die nieuwe publieke ruimte aan te leggen, verdwijnen het parochiaal centrum *De Schakel* en de pastoriewoning. De grond ervan wordt onthard. Ook de speelplaats van de school krijgt een groene invulling. De ontwaarde kerk krijgt een herbestemming als wijkcentrum (als opvolger van het parochiaal centrum) en wordt uitgebaat door een nieuw op te richten vzw Beitem, een overkoepelende vzw voor alle Beitemse verenigingen en inwoners. De KSA, die nu zijn stek heeft in het parochiaal centrum, bouwt met een huisvestingspremie een verdieping bovenop het jeugdheim *De Ketting* waardoor alle jeugdvoorzieningen in één gebouw geclusterd worden.

Heilige Julianakapel

De vroegere Heilige of Sint-Julianakapel in de wijk Vossemolen in Rumbeke, gebouwd tijdens het interbellum, zou vroeger dienst gedaan hebben als parochiekerk. Een tiental jaar geleden werd het gebouw herbestemd als evenementenlocatie en kreeg ze de naam *Het Sacrament*.

Sinds 2013 is de uitbating van *Het Sacrament* in handen van vzw De Schaduw, een organisatie die op een sociaal bewogen manier creativiteit, ondernemingszin en ambitie stimuleert. In 2003 startte ze met de uitbating van die andere ontwaarde kapel in de regio, de Wezekapel in Ardoorie (een buurgemeente van Roeselare), waar ze cultuuractiviteiten aanbiedt. De Wezekapel werd toen herdoopt tot cultuurkapel *De Schaduw*.

Met de uitbreiding naar een tweede locatie wilde vzw De Schaduw meer ademruimte krijgen om grotere culturele projecten aan te bieden. In Ardoorie blijven ze vooral focussen op culturele activiteiten, in *Het Sacrament* vinden zowel culturele als private activiteiten plaats. De opbrengst van de private activiteiten gaat integraal naar de vzw, waardoor die een ambitieus en betaalbaar cultuuraanbod kan blijven waarborgen. De originele feestlocatie *Het Sacrament* is een inspirerende plaats om een 'mijlpaal' in het leven te vieren en biedt ook plaats aan theater, muziekoptredens en andere cultuuractiviteiten.

Ruiterkapel

De naam van de landelijke wijk De Ruiter duikt reeds in het begin van de 18de eeuw op. De plaats lag langs de oude weg van Roeselare naar Ieper en staat weergegeven op de Ferrariskaart uit de jaren 1770. In 1819 besliste het Roeselaarse stadsbestuur zes scholen te erkennen, waaronder het *Ruiterschooltje*. Achter het schoolgebouw werd in 1937 een kapel opgetrokken, de Ruiterkapel, en in 1979 werd een parochiaal centrum aangebouwd.

De voormalige Ruiterkapel, feitelijk een hulpkerk, werd op 12 december 1937 ingezegend en in 1972 grondig opgeknapt. Het onderhoud en het meubilair werden betaald met de opbrengsten van de jaarlijks georganiseerde wijkfeesten. Om de twee weken werd een eucharistie opgedragen in de kapel, tot daar in 2009 een einde aan kwam, vanwege het teruglopend kerkbezoek. Als Ruitercentrum vervulde het daarna de functie van buurthuis. In 2015 sloot ook het Ruiterschooltje voorgoed de deuren.

Sinds 2010 verhuurt vzw Ruitercentrum de kapel. Er waren meerdere kandidaat-huurders zoals een indoor petanqueclub, een harmonie en twee bolderclubs, maar de huurovereenkomst werd afgesloten met toneelvereniging Spiegeltheater Roeselare vzw. Eerder bood de kapel al onderdak aan allerlei socio-culturele activiteiten, de komst van het Spiegeltheater lag dan ook in de lijn van deze rijke traditie die zo in ere wordt gehouden. In eerste instantie gebruikte het Spiegeltheater de Ruiterkapel enkel als repetitie- en opslagruimte, maar sinds enkele jaren vinden ook hun voorstellingen daar plaats.

Orgelpatrimonium

Roeselare beschikt over een rijk en waardevol orgelpatrimonium. Op de vastgestelde inventaris bouwkundig erfgoed van Roeselare staan er meer dan twintig exemplaren opgesomd, in kerken, kapellen en scholen. Meerdere kerken beschikken over een orgel op het doksaal én een exemplaar in het koor. Alle orgels samen bieden de mogelijkheid om een periode van vijfhonderd jaar orgelmuziek origineel weer te geven.

Op het vlak van de ontsluiting van dat rijke (kerk)orgelpatrimonium heeft Stad Roeselare een waardige partner in de vzw *Orgelkring Adriaen Willaert* (cfr. supra). Samen zetten ze heel regelmatig de kerkdeuren open om toehoorders te laten genieten van het orgel in zijn volle glorie, via het Stadsorgelfestival enerzijds en het Internationaal Orgelfestival anderzijds. Dat laatste heeft zich ondertussen als vaste waarde gevestigd op de internationale orgelkaart en weet de kenners binnen de wereld van de orgelmuziek sterk te bekoren. Buitenlandse organisten zijn vragende partij om aan dit festival deel te nemen.

Voor wie niet zo vertrouwd is met orgelmuziek is er het Stadsorgelfestival. Deze miniconcerten zijn gratis bij te wonen en bedoeld als een eerste kennismaking met de orgelmuziek. Er worden herkenbare, soms swingende composities gespeeld en na elk concert is een bezoek aan het orgel mogelijk.

De vzw *Orgelkring Adriaen Willaert* waakt ook over de Roeselaarse orgels, zodat ze niet verloren dreigen te gaan, bijvoorbeeld in het geval van ontwijde kerken. Zo werd in het najaar van 2016 het orgel van de Sint-Amandskerk ontmanteld en verhuisd naar de Sint-Michielskerk. Sindsdien doet het dienst voor concerten en liturgie en wordt het ook gebruikt door STAP, de Stedelijke Academie voor Podiumkunsten. De stad doopte het om tot het Adriaen Willaertorgel, naar de beroemde Roeselaarse 16de-eeuwse componist.

Ook het vermelden waard, is het Van Peteghem-orgel in de Sint-Martinuskerk van Oekene. De bouw van het orgelinstrument werd toevertrouwd aan Pieter Van Peteghem uit Gent. Boven de middelpijpenbundel valt op een klein sierplankje het jaartal 1781 te lezen, het jaar waarin vermoedelijk het orgel voltooid werd. Een deel van de werkzaamheden werd uitgevoerd door schrijnwerker Josephus Staes uit Rumbeke.

De orgelkast is in Lodewijk XVI-stijl en aanvankelijk stond het front op de balustrade, terwijl het klavier langs achter aangebracht was en de organist door een kleine opening in het meubel de priester aan het altaar kon zien. Bij de bouwwerken in 1895-1896 werd het oude doksaal gesloopt en kwam er een gotische balustrade in de plaats, zoals nu nog steeds het geval is. Het orgelmeubel zelf werd ietwat achteruit geschoven tot onder de torenmuur en het klavier werd naar voor gebracht zodat de speeltafel zich momenteel op het doksaal bevindt.

3.3. Beleidsprioriteit 3.

Opnemen van een voorbeeldfunctie en deze toepassen in beslissingen en plannen (OEVBPO3)

Bij ruimtelijke transformatieprocessen worden uiteenlopende ruimtelijke en maatschappelijke criteria in acht genomen, zoals bijvoorbeeld het fysisch systeem, de waterhuishouding, de wenselijke economische evoluties, de nodige mobiliteitsingrepen, enz. Roeselare mikt bij deze complexe opgaven op een holistische aanpak waarbij elk beleidsdomein maximale vooruitgang kan boeken en het resultaat een win-win-situatie oplevert. Ook het onroerend erfgoed krijgt hierbij de nodige aandacht. Bij de opmaak van ruimtelijke uitvoeringsplannen en ruimtelijke transformatieprojecten waarin erfgoedobjecten betrokken zijn, treden de stedelijke diensten in dialoog met de erfgoeddeskundigen van de IOED. Deze dialoog bestaat uit verschillende overlegmomenten, waarin de erfgoedwaarden worden besproken en binnen de planvisie worden bediscussieerd. Deze overlegmomenten vinden doorheen de verschillende procedurele stappen plaats en verlopen met een wederzijds respect en steeds met begrip voor elkaars standpunten. In samenspraak worden beslissingen gemaakt welke tot doel hebben om tegelijk de noodzakelijke ruimtelijke transformatie te faciliteren alsook de erfgoedwaarden van de aanwezige objecten te waarborgen. Gezien de recente herevaluatie van het vastgestelde erfgoed in Roeselare, kan gebruik worden gemaakt van de beoordeling door de ABC-commissie. Bij waardevolle objecten wordt behoud prioritair naar voor geschoven, mits de waarde en de kwaliteiten van deze objecten ook binnen de nieuwe inrichting van de ruimte niet worden geschaad. Bij verschillende reeds bestaande RUP's kreeg het aanwezige erfgoed de nodige aandacht. Een voorbeeld hiervan is het RUP Brugsesteenweg, waarin verschillende waardevolle panden worden aangeduid en beschreven. Een ander voorbeeld is het RUP Stationswijk waar de verschillende erfgoedpanden rondom het Stationsplein duidelijk worden aangegeven op het grafisch plan en ook in de stedenbouwkundige voorschriften bijdragen aan de beeldkwaliteit van het gehele plein. In datzelfde RUP worden erfgoedpanden ook aangeduid als belangrijke objecten om een poortfunctie te voorzien aan de aanpalende straten. Op deze manier tracht Roeselare haar erfgoed planologisch door te vertalen en de panden op te waarderen bij ruimtelijke transformatieprojecten.

Ook in het vergunningenbeleid van de stad Roeselare wordt aandacht besteed aan de erfgoedwaarden van gebouwen en landschappen. Bij verkavelingsaanvragen wordt niet langer uitgegaan van een *tabula rasa*, maar wordt het behoud van waardevolle en betekenisvolle objecten zoals erfgoedpanden maar ook hoogstammig groen prioritair naar voor geschoven. Door een heldere doorvertaling van de beschermde en vastgestelde erfgoedobjecten in het Geoloket van de stedelijke dienst omgevingsvergunningen

worden erfgoedpanden tijdig opgemerkt en wordt consequent advies verleend aan de eigenaars. De stedelijke dienst zet in op een helder antwoord omtrent het juridisch statuut van panden opgenomen in de inventaris en brengt de eigenaars in contact met IOED RADAR wanneer zij vragen hebben omtrent de erfgoedwaarden en mogelijkheden van hun eigendom. Bij vergunningsaanvragen wordt consequent advies gevraagd aan de bevoegde diensten, aan IOED RADAR voor de vastgestelde panden of aan het agentschap Onroerend Erfgoed voor beschermde objecten. Aan deze adviezen wordt aandacht besteed en belang gehecht bij de beoordeling van de goede ruimtelijke ordening. Indien er een conflict zou bestaan, neemt de gemeentelijke omgevingsambtenaar contact op met de adviesverlenende dienst om meer informatie te bekomen en naar een oplossing toe te werken.

Uit bovenstaande mag blijken dat Stad Roeselare in haar dagelijkse werking en administratieve opvolging inzet op dialoog. Op vlak van het onroerend erfgoed bestaat op heden reeds een goede verstandhouding met de IOED welke hiervoor een belangrijke en gewaardeerde partner is. Dit partnerschap zal ook in de toekomst worden gekoesterd.

Niet enkel in het kader van vastomlijnde procedures, zoals de opmaak van RUP's of het beoordelen van vergunningsaanvragen, wordt de samenwerking met de erfgoedpartners naar waarde geschat. Als stadsbestuur is Roeselare ook in het bezit van uiteenlopende sites welke beschermde en/of vastgestelde erfgoedobjecten omvatten. Daarnaast fungeert de stad ook als beheerder van verschillende erfgoedobjecten. Voor deze plaatsen en hun duurzaam behoud kan de stad ook terecht bij IOED RADAR voor advies. Roeselare wenst deze waardevolle plaatsen immers op te laden met betekenis en maakt hiervoor dankbaar gebruik van het aanwezige erfgoed. Met respect voor de erfgoedwaarden, zoals de historische en de architecturale waarden, tracht Roeselare deze erfgoedobjecten op te waarderen en in te schakelen in de publieke ruimte. In het bestuursakkoord worden verschillende sites aangeduid welke in de komende periode centraal zullen staan. Deze plaatsen hebben vaak een zekere erfgoedwaarde, zij het vaak vervat in de aanwezigheid van meerdere individuele bouwwerken die zich in elkaars nabijheid bevinden. Deze sites worden hieronder kort toegelicht.

Kern van Beitem (ACT-11921)

In de kern van Beitem plant de stad Roeselare een opwaarderingproject. Dit project richt zich sterk op het vergroenen van de omgeving van de Sint-Godelievekerk. Hiermee wenst de stad een aangenaam en esthetisch kader te creëren alsook om deze opnieuw visueel een centrale plaats in de kern te geven. Met dit project beantwoordt de stad ook een opportuniteit die zich voordoet: de naburige basisschool wenste een nieuw schoolgebouw te plaatsen. De stad Roeselare grijpt deze kans om het project in een bredere ruimtelijke context te bekijken en hierbij een nieuwe invulling te geven aan het aanwezige erfgoed. De ontwijde kerk krijgt in dit project niet alleen een centrale plaats in een aangenaam groen kader, maar wordt tevens de thuisbasis van de overkoepelende vzw Beitem. De kerk, opgenomen in de vastgestelde inventaris, zal een belangrijke maatschappelijke rol opnemen als wijkcentrum. Eveneens betrokken in het project zijn de verschillende lokale jeugdinitiatieven die rondom deze opgewaardeerde omgeving worden geclusterd in jeugdheem De Ketting. Voor de kern van Beitem kiest het stadsbestuur ervoor om deze op te waarderen met toegankelijke publieke ruimte en de erfgoedobjecten een gemeenschapsfunctie toe te kennen. Op deze manier wordt het erfgoed opnieuw geactiveerd en maakt het deel uit van de vrijetijdsbesteding van verschillende doelgroepen en leeftijdscategorieën.

Voormalig gemeentehuis van Rumbeke (ACT-11930)

Ook voor wat betreft het voormalige gemeentehuis van Rumbeke wordt een nieuwe invulling vooropgesteld in het bestuursakkoord. Dit statige herenhuis, gebouwd als notarisswoning, is een beschermd monument dat in de loop der jaren al verschillende openbare functies had zoals het gemeentehuis en de openbare bibliotheek. Opnieuw wordt hier gekozen om het monument te herbestemmen als wijkcentrum. Deze herbestemming wordt in nauwe samenwerking met ARhus en het Zorgbedrijf Roeselare uitgevoerd en zal worden vormgegeven op basis van de noden die in Rumbeke worden gedetecteerd. Als wijkcentrum wordt het gebouw met een maatschappelijke functie opgeladen en zal het een rol spelen in het gemeenschapsleven van Rumbeke.

Krottegem: Oude Tramstatie en de Onze-Lieve-Vrouwemarkt (ACT-10840, ACT-10969 & ACT-10993)

Hoewel niet opgenomen in de inventaris van het Onroerend Erfgoed, krijgt ook de Oude Tramstatie in de wijk Krottegem in het bestuursakkoord de nodige aandacht. Deze historische plaats in de wijk werd vanuit de inwoners van de stad gesignaleerd als een waardevolle getuige van de geschiedenis. De stad Roeselare geeft hieraan gehoor en investeert in de renovatie en herbestemming van deze site. Aan het gebouw zelf worden de nodige herstellings- en restauratiewerken uitgevoerd om het publiek toegankelijk

te maken. Het gebouw biedt onder meer plaats voor thematische en periodieke tentoonstellingen. Hierdoor krijgt het gebouw opnieuw een maatschappelijke betekenis en wordt het door verschillende doelgroepen bezocht. Ook de omgeving wordt als buurtplein ingericht en vergroend. Het oude tramgebouw krijgt hierin een centrale plaats als betekenisdrager.

In dezelfde wijk bevindt zich ook de brouwerij Rodenbach, beschermd als monument, en de Onze-Lieve-Vrouwemarkt, waarlangs verschillende vastgestelde inventarispanen staan. Deze eerste site wordt heringericht met aandacht voor de aanwezige waardevolle objecten en voor de *genius loci* van dit voormalig industrieel terrein. In dit verkoopdossier, dat de stad in overleg met de curator opstelt, worden voorwaarden opgenomen bij de verkoop van de gronden in eigendom van de stad alsook de gronden van de voormalige nv Werkhuizen Damman-Croes. De stad stelt hierin hoge ambities en ziet erop toe dat deze plek in de toekomst een belangrijke betekenisdrager zal worden voor de wijk Krottegem.

Het stadHUIS van Roeselare (ACT-10090, ACT-10902 & ACT-11605)

De stad Roeselare plant in haar bestuursakkoord de bouw van een nieuw stadHUIS. Dit project zal gelegen zijn op de huidige locatie van het stadhuis, namelijk aanpalend aan het beschermd stadhuis met belfort aan de Grote Markt, in de UNESCO-bufferzone. Bij deze werken zal bijzondere aandacht gaan naar het samenspel of de dialoog van de geplande nieuwbouw met het historische patrimonium. Deze bouwplaats is daarnaast ook zeer waardevol gezien haar ligging in het historische centrum van de stad. Om deze reden zal ook veel aandacht worden besteed aan het archeologisch (voor)onderzoek. De stad mikt hoog met deze plannen en wenst een moderne inrichting met een hoge beeldkwaliteit en brede publiekszone te realiseren. Het erfgoed zal in dit project een belangrijke rol spelen en doorheen het hele traject zal tijdig worden teruggekoppeld met de betrokken diensten. Tijdens deze hele transformatie zal ook het beschermd erfgoed de nodige restauratiewerken ondergaan. Van het historische stadhuis zullen het dak, de goten, het buitenschrijnwerk en de gevel onderzocht worden. Waar het aangewezen is, zullen de nodige restauratiewerken op een deskundige wijze worden uitgevoerd. De studie en werkzaamheden passen binnen het behoud van het historisch gedeelte van het stadhuis. De stad onderzoekt of men hiervoor beroep kan doen op de expertise van de Monumentenwacht Vlaanderen. Ook met betrekking tot mogelijke subsidiëring zal de stad Roeselare de nodige onderzoeken uitvoeren

en de betrokken diensten raadplegen. De stad Roeselare ambieert een modern, volledig toegankelijk en erg duurzaam stadHUIS, in harmonie met het waardevolle erfgoed aan de Grote Markt en de ruimere omgeving. Voor deze complexe opgave zal uiteraard de nodige expertise worden ingezet.

Naast deze onroerende erfgoedobjecten, zal de stad ook zorg dragen voor het stedelijk archief. Dit is op heden tamelijk versnipperd en de bewaring kan worden geoptimaliseerd. Stad Roeselare stelt in haar bestuursakkoord dan ook dat er een nieuw archiefdepot zal worden opgericht. Het nieuwe depot zal het archief op een adequate wijze bewaren en ontsluiten en tegelijk wordt er tegemoet gekomen aan de capaciteitsproblematiek die ontstaat door een aflopend contract bij het Rijksarchief Kortrijk. Ook voor wat betreft haar papieren geschiedenis wenst de stad Roeselare op deze manier een verbeterde omgeving te realiseren.

Sint-Amandskerk en de Paterskerk (ACT-11588, ACT-11589 & ACT-11590)

In de Sint-Amandskerk en de Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstandkerk, beter bekend als de Paterskerk, zoekt de stad Roeselare naar betekenisvolle invullingen die een werkelijke bijdrage aan het stadshart zullen betekenen. Op heden wordt in de Sint-Amandskerk reeds elke vrijdag een lokale markt georganiseerd door vzw Lokaal. Deze markt is een succes en kan steeds rekenen op vele bezoekers. De Sint-Amandskerk wordt verder ook ter beschikking gesteld voor socio-culturele activiteiten en daartoe technisch uitgerust. Ook buiten Roeselare vormt dit een interessante referentie in het debat rond de herbestemming van kerken. De stad wenst deze *open mindset* te behouden en zoekt ook voor andere momenten en andere kerken naar interessante activiteiten en invullingen waar dit erfgoed bij kan baten. Het bestuursakkoord voorziet hiervoor op korte termijn een opname van de Sint-Amandskerk in het reguliere aanbod van stadsinfrastructuren. Hiermee wil de stad de kerk nog sterker deel laten uitmaken van het leven in de Roeselaarse binnenstad. Ook voor de pastorie van de Sint-Amandskerk, welke op heden niet langer wordt bewoond door de priester, heeft de stad Roeselare oog voor alternatieve of vooruitstrevende invullingen. Gezien de woonfunctie ervan, werd door het college van burgemeester en schepenen beslist om hier te werken met een zogenoemde renovatiehuurovereenkomst. De pastorie zal worden verhuurd tegen een lagere huurprijs en voor een lange termijn (3x3 jaar), en als tegenprestatie zal de huurder het gebouw onderhouden en waar nodig restauratie- en renovatiewerken uitvoeren. De mogelijkheden van de tuin van deze pastorie kunnen afhankelijk van de invulling worden onderzocht.

Voor de Paterskerk, naast het beschermde retraitshuis van de paters redemptoristen, zocht de stad Roeselare in samenwerking met de verschillende partners naar een interessante invulling als cultuurverzamelgebouw. In dit gebouw zijn intussen verschillende ateliers geïnstalleerd in overleg met en samen met kunstenaars. Uit het bovenstaande blijkt dat Roeselare bij het herbestemmen van kerken en andere religieuze bouwwerken de blik open houdt en luistert naar interessante initiatieven of pilootprojecten. Roeselare is trots op de bereikte successen en wil haar opgedane kennis hieromtrent uitbreiden en uitwisselen.

Ter Posterie en KOERS (ACT-11586 & ACT-11844)

In de historische kern van Roeselare bevinden zich Ter Posterie en KOERS. Beide zijn beschermde monumenten. Ze bevinden zich op een kleine afstand van elkaar, elk als een uiteinde van de as die doorheen de kleine Poststraat loopt. Beide gebouwen werden op een waardevolle wijze ingevuld. Ter Posterie omvat een expositieruimte voor zowel kunst als erfgoed ("Fier op RSL") en brengt thematentoonstellingen met een kwalitatief karakter. Daarnaast fungeert Ter Posterie als erfgoedhuis met onder andere de huisvesting van projectvereniging BIE, waarvan de IOED deel uitmaakt. *KOERS. Museum van de Wielersport*, ingericht in het historische brandweerarsenaal, heropende de deuren in september 2018. Roeselare investeerde in deze totaalrenovatie en wenst KOERS uit te bouwen tot een toeristische trekpleister. Er wordt fors ingezet om de aantrekkingskracht van KOERS voor zowel jong als oud te versterken. Het gebouw zelf bevindt zich op heden in een goede staat en het is bijzonder geschikt voor deze nieuwe functie. De stad wenst het gebouw uiteraard optimaal te onderhouden en ziet erop toe dat het beschermde monument al haar kwaliteiten behoudt.

Andere lopende projecten (ACT-11603 & ACT-10510)

Naast bovenstaande projecten welke een directe neerslag hebben in een bepaald gebouw of een bepaalde plaats, lopen in de stad ook andere erfgoedprojecten. Een voorbeeld hiervan is het project *Historia in situ*. Het doel van *Historia in situ* is het (opnieuw) ontsluiten van erfgoed- en archiefobjecten door deze te herintegreren in het straatbeeld (cfr. supra). Deze objecten worden zo correct mogelijk geherintroduceerd in het openbaar domein en worden voorzien van de nodige toelichting. Het project zorgt ervoor dat erfgoedobjecten niet onzichtbaar blijven, maar net zeer actief terug deel gaan

uitmaken van de beleving van de openbare ruimte. De stad zal ook in de komende jaren dit project blijven ondersteunen. Een ander voorbeeld is het in kaart brengen van en structureel onderhouden van het aanwezige religieuze, historische en militaire erfgoed in Roeselare. Een efficiënt toezicht en een adequaat onderhoud worden gewaarborgd door het meldingssysteem van de stad in TOPdesk (cfr. supra). Door het gebruik van dergelijke meldingssystemen kan de stad efficiënt aan opvolging doen en op een heldere manier met de betrokkenen communiceren. De stad wenst gebruik te blijven maken van een meldingssysteem in de komende jaren.

Algemene maatregelen (ACT-11521, ACT-11993 & ACT-11299)

In het bestuursakkoord worden ook verschillende algemene maatregelen naar voor geschoven welke direct of indirect invloed zullen hebben op het onroerend erfgoed. Zo stelt de stad dat zij door het aanmoedigen van nieuwe economische, culturele of sociale invullingen de leegstand en verloedering van panden wenst tegen te gaan. Deze maatregel telt als vanzelfsprekend ook voor onroerend erfgoed. De stad wenst te monitoren waar erfgoed in gevaar dreigt te komen en zoekt actief naar nieuwe mogelijkheden om panden te heractiveren. Voor wat betreft erfgoedpanden gaat dit vaak om iets complexere of grotere ruimtes die geen klassieke oplossingen kennen. Hierbij gaat de stad met een *open mindset* te werk en zoekt zij actief partners om een interessant nieuw verhaal te schrijven. Binnen de organisatie van de stedelijke administratie worden verschillende diensten betrokken en om advies gevraagd, maar ook bij externe diensten zoals de IOED kan de stad ideeën voorstellen of om raad vragen.

Wanneer het vraagstuk een groter ruimtelijk geheel betreft, tracht Roeselare het erfgoedvraagstuk steeds op te nemen. De stad zet doorheen de verschillende projecten sterk in op het creëren van kwalitatieve ontmoetingsruimtes. Deze wil Roeselare zowel in haar levendige stadshart als in de verschillende wijken realiseren. Hiervoor wordt ingezet op het opwaarderen en vergroenen van de publieke ruimte. Wanneer erfgoedpanden hierin kunnen meegenieten, wordt deze kans niet onbenut gelaten. Gezien hun historische, architecturale en ruimtelijk-structurende waarde vormen erfgoedobjecten immers vaak belangrijke *landmarks* in deze projecten. De gebouwen dragen tot op vandaag waardevolle kenmerken in zich welke bij ruimtelijke transformaties en/of herbestemmingsprojecten optimaal kunnen worden benut om deze plaatsen te herwaarderen en het erfgoed opnieuw vanzelfsprekend deel te laten uitmaken van de dagelijkse ruimtebeleving van de inwoner. Dit wordt door de stad ook steeds gezien in het kader van een opwaardering van deze erfgoedobjecten zelf, met de nodige onderhoudswerken, renovatiewerken en - indien het gebouw en haar erfgoedwaarde dit toelaten - de nodige toegankelijkheidswerken om deze voor iedereen betreedbaar te maken.

Er wordt door de stad geschreven aan een verhaal van ontmoeting, gemeenschap en sociale cohesie. Dit verhaal wenst de stad ruimtelijk te vertalen naar aangename en aangepast publieke ruimte. De aanwezige erfgoedpanden versterken de beeldkwaliteit van dergelijke plaatsen en kunnen zelf ook betekenis vinden in dit brede verhaal. Op wijkniveau wordt met uiteenlopende partners gezocht naar lokale noden en geluisterd naar mogelijke oplossingen. Roeselare brengt ideeën aan om wijken te doen heropleven en toont hierbij duidelijk interesse voor de rol van erfgoed.

De stad wil aandacht tonen voor de mogelijkheden van erfgoed en wenst haar erfgoed hierbij eveneens op te waarderen. Roeselare ziet in dat het creëren van een aangename leefomgeving ontstaat uit een complex vraagstuk en dat onroerend erfgoed in dit kluwen een belangrijke rol speelt. Als getuigen, betekenisdragers en bijdragers aan de *genius loci* erkent Roeselare haar erfgoed en wil de stad een sterk portfolio uitbouwen met projecten waarin historisch en hedendaags elkaar ondersteunen. Hierin zullen uiteraard moeilijke keuzes moeten worden gemaakt en zullen knopen moeten worden doorgehakt als het om ruimtelijke transformatie gaat. Roeselare hoopt hierbij steeds vanuit de dialoog met de verschillende partners en belanghebbenden tot een optimaal scenario te komen waarin elk beleidsdomein wint.

3.4. Beleidsprioriteit 4.

Expertiseverwerving, uitbouw van een consultatienetwerk en een erkende adviesraad voor onroerend erfgoed (OEVBP04)

In eigen huis (ACT-11424, ACT-11192, ACT-11951 & ACT-11702)

Stad Roeselare laat zich in haar werking bijstaan door interne en externe experts. Dit gaat over het nemen van beslissingen in verschillende domeinen, maar ook over het optimaliseren van onder meer klantvriendelijkheid. Ook op het vlak van onroerend erfgoed is een groeiende interesse merkbaar vanuit de bewoners. Steeds vaker gaan (potentiële) eigenaars en bouwheren op zoek naar meer informatie over hun erfgoedpand om een breder gedragen en weloverwogen beslissing te kunnen nemen.

Dat Stad Roeselare verder inzet op de ontwikkeling van haar stadsmedewerkers tot echte klantenadviseurs, kan dergelijke processen dan ook enkel ten goede komen. Dit gaat over inlevingsvermogen hebben, oplossingsgericht handelen en betrokken zijn in de relatie met de burger. Stad Roeselare wil vaste contactpersonen die meedenken en oplossingen voorstellen die zowel in Roeselare als daarbuiten mogelijkheden kennen om aan de klantbehoefte tegemoet te komen. Maar die ook kunnen uitleggen waarom het soms niet mogelijk is aan een wens of behoefte tegemoet te komen.

Verder zal Stad Roeselare de klant nog meer centraal zetten door intern alle teams te versterken. Er wordt ingezet op onderling vertrouwen en een open feedbackcultuur om de samenwerking te verbeteren en zo de betrokkenheid en verantwoordelijkheden van teamleden te verbeteren. Dossiers rond onroerend erfgoed kunnen vaak gevoelig liggen bij het publiek en zijn soms complex om te behandelen. Een sterk team met een sterke communicatie kan als gevolg ook sterk en duidelijk communiceren naar eigenaars en bouwheren, wat in het domein van onroerend erfgoed onontbeerlijk is. Door het beter vastleggen, delen, gebruiken en managen van kennis in de organisatie kan een hogere productiviteit bereikt worden en kan de eigenaar of bouwheer sneller een adequaat en duidelijk antwoord krijgen.

Concreet voor ruimtelijke ordening wil Roeselare ook het proces voor de opmaak van ruimtelijke plannen optimaliseren. De bedoeling is om meer te focussen op een kwalitatief voortraject en hierbij ook bewust te kiezen voor communicatie en participatie. Het gevolg is onmiskenbaar een groter draagvlak voor elk nieuw Gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP). In gebieden met veel vastgestelde inventarispannen, beschermde monumenten, erfgoedwaardige straatzichten en dergelijke meer, kan er al snel protest optreden vanuit een brede groep bewoners. Stad Roeselare neemt bij het opmaken van een RUP steeds de erfgoedwaarde mee van bij het begin, onder meer door middel van advies door de IOED RADAR. In combinatie met het beeldkwaliteitsplan en de ABC-lijst (cfr. supra) kan men terugvallen op een gedragen visie rond het onroerend erfgoed op dat vlak. Wanneer dit op een duidelijke en open manier gecommuniceerd wordt naar het publiek, staat het draagvlak ook meteen veel sterker.

Adviesorganen (ACT-11343, ACT-11850, ACT-11695 & ACT-11683)

Stad Roeselare heeft reeds verschillende stedelijke adviesraden in allerhande domeinen. In de komende beleidsperiode zullen deze geïntegreerd worden als echte platformen van beleidsinspraak. Een duidelijke structuur van netwerkmomenten en werkgroepen zorgt ervoor dat deze adviesraden toegankelijk zijn voor een combinatie van verenigingen, professionelen en individuele burgers, geïnteresseerd in een thema, waarbij een kerngroep als aanspreekpunt fungeert. De nieuw in te richten adviesraad onroerend erfgoed (cfr. infra: 4.2.) zal hier uiteraard ook perfect bij kunnen aansluiten. Net als bij andere adviesraden zullen de statuten ter goedkeuring voorgelegd worden aan de gemeenteraad. Zo creëert Stad Roeselare een vaste structuur waarin de autonomie van de adviesraden ten allen tijde gerespecteerd wordt.

Klankbordgroepen en een netwerk van professionelen worden in Roeselare als onmisbaar geacht. Zo zal de toeristische structuur versterkt worden met de hulp van de klankbordgroep Toerisme. De leden van deze klankbordgroep zijn allen professioneel of semi-professioneel actief in Toerisme en geven advies en ondersteuning van onderuit. Vanuit hun positie in het werkveld voelen de leden waar er op toeristisch-recreatief vlak in Roeselare nood aan is. Met hun expertise kunnen acties en projecten op een kwalitatieve manier afgerond worden. Het toeristisch-recreatief aanbod wordt zo verder uitgebouwd zodat alle partners er beter van worden. Uiteraard kan ook het onroerend erfgoed - en bij uitbreiding de adviesraad onroerend erfgoed, maar ook particulieren, verenigingen of buurtcomités actief rond dit thema - hier als partner beschouwd worden. Om een draagvlak te creëren voor onroerend erfgoed is ontsluiting onontbeerlijk. Een samenwerking met deze klankbordgroep Toerisme is in deze dan ook een cruciale stap.

De verdere vormgeving van het Klokkentorenmuseum in de toren van de Sint-Michielskerk kan beschouwd worden als een voorbeeld van de uitbouw van een consultatienetwerk. Naast een overeenkomst tussen de Stad en de Klokkengilde vzw, wordt de expertise van de Klokkengilde ook optimaal ingezet in de volledige looptijd van het dossier. Hetzelfde geldt ook voor de Orgelkring.

In het domein van ruimtelijke ordening is de adviserende multidisciplinaire kwaliteitskamer een niet te missen instrument. Dit vrij nieuwe orgaan zal in nauwe samenwerking met de dienst omgevingsvergunningen ontwerpvoorstellen begeleiden in grotere en strategische projecten om de ruimtelijke kwaliteit te verbeteren. Dit gaat zowel over gebouwen als publieke ruimte. Via de kwaliteitskamer wordt aldus externe expertise ingebracht in het traject dat moet leiden naar een officiële omgevingsvergunningsaanvraag. De kwaliteitskamer bestaat uit vier personen vanuit vier expertisegebieden: stedenbouw en ruimtelijke planning, architectuur, erfgoed en ontwerp publieke ruimte. Deze kwaliteitskamer is niet te verwarren met de nieuw op te richten adviesraad onroerend erfgoed. Waar de kwaliteitskamer telkens op korte termijn zal worden samengeroepen voor een specifiek project, zal de adviesraad onroerend erfgoed op vaste intervallen - minstens vier maal per jaar - samenkomen. De kwaliteitskamer zal rechtstreeks in overleg treden met bouwheer en ontwerper. De adviesraad onroerend erfgoed daarentegen is meer gericht op het adviseren van Stad Roeselare bij het nemen van beslissingen of het begeleiden van langere trajecten.

Aansluitend kan ook het Roeselaarse bouwmeesterprogramma vermeld worden. Deze heeft als doel diverse stadsontwikkelingsprojecten beter te coördineren met bijzondere aandacht voor een verbetering van de publieke ruimte (cfr. supra). Hier wordt uiteraard ook het aanwezige onroerend erfgoed meegenomen.

Samenwerking met BIE (ACT-11586, ACT-11600, ACT-11692 & ACT-11706)

Het voormalige postgebouw Ter Posterie, een beschermd monument, werd ingericht als Kunst- en Erfgoedhuis. Het gebouw huisvest zowel een expositieruimte voor kunst, erfgoed en thematentoonstellingen, als ook de kantoren van projectvereniging BIE. De Stad Roeselare bevestigt de intergemeentelijke samenwerking binnen de projectvereniging BIE op het vlak van erfgoed, cultuurcommunicatie en -regie en archief- en bibliotheekwerking. Ook IOED RADAR maakt hier deel van uit. Naast de advisering voor vastgestelde inventarispannen, de begeleiding bij trajecten zoals de 'ABC'-commissie en de expertise op vlak van archeologie en landschappelijk erfgoed, wordt zo ook speciale aandacht gecreëerd voor bijvoorbeeld Open Monumentendag en de Archeologiedagen.

In de nabije toekomst zal samenwerkingsverband BIE inkantelen in de in 2017 opgerichte Dienstverlenende Vereniging Midwest. Het doel van de DVV Midwest is om een fusie van ambities te realiseren over alle deelnemende gemeenten en steden heen. De organisatie van een aantal regionale expertiseplatformen zal hierbij helpen. Gemeenschappelijke projecten kunnen ervoor zorgen dat ambtelijke organisaties geleidelijk verder naar elkaar toe groeien. De verderzetting en optimalisering van de Midwestwerking is ook van toepassing op de werking van IOED RADAR, die dan ook zal gedragen worden door een bredere organisatie.

3.5. Beleidsprioriteit 5.

Bijhouden van toelatingen, meldingen en behandelen van archeologienota's en nota's (OEVBP05)

Stad Roeselare zal - eens ze erkend is als onroerenderfgoedgemeente en conform de bepalingen - een aantal taken inzake onroerend erfgoed van Vlaanderen overnemen. Op deze manier nemen we onze verantwoordelijkheid en houden we de vinger aan de pols wat het onroerend erfgoed op ons grondgebied betreft. We laten ons hierin ondersteunen door IOED RADAR (cfr. infra).

- a) Stad Roeselare zal toelatingen geven voor handelingen aan beschermd erfgoed waarvoor geen omgevingsvergunning vereist is en deze bijhouden in een register. Dit zal gebeuren binnen de wettelijk voorziene termijnen. Roeselare beschikt over een vijftigtal beschermde monumenten, waarvan er enkele beheerd worden door de stad (cfr. supra). Toelatingen voor vergunningsplichtige handelingen blijven de exclusieve bevoegdheid van het agentschap Onroerend Erfgoed, maar het zou niet slecht zijn dat er voor alle werken aan beschermd erfgoed wederzijds (voor)overleg is, kwestie van een coherent beleid te kunnen voeren. IOED RADAR zal instaan voor de adviezen en ingezet worden bij (voor)overleg.
- b) Stad Roeselare zal akte nemen van of voorwaarden koppelen aan archeologienota's en nota's, ook wanneer de stad zelf een vergunningsaanvraag voorbereidt, en deze bijhouden in een register. Dit zal gebeuren binnen de wettelijk voorziene termijnen. De voorbije jaren werden voor het grondgebied van Roeselare jaarlijks telkens een twintig- tot dertigtal (archeologie)nota's opgesteld, wat een idee geeft van enerzijds de bouwdruk en anderzijds de te verwachten werklust. IOED RADAR werd de voorbije jaren zowel door erkende archeologen als Stad Roeselare reeds bevroegd i.v.m. (archeologie)nota's.
- c) Stad Roeselare zal erkende archeologen begeleiden bij de uitvoering van hun taak en controleren op een correcte toepassing van de Code van Goede Praktijk en de regelgeving over archeologie. Ook zullen we alle prospecties met ingreep in de bodem en alle archeologische opgravingen van nabij opvolgen. Dit zal bij uitstek een taak zijn voor IOED RADAR dat hier reeds jaren ervaring mee heeft. Het is ook van belang om de meest actuele data te kunnen verzamelen en door te geven om voortschrijdend inzicht in de kennis over het Roeselaars ondergronds verleden te kunnen bewerkstelligen en deze inzichten te kunnen overdragen aan een ruimer publiek.
- d) Stad Roeselare zal toelating geven voor of voorwaarden koppelen aan archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem. Dit zal gebeuren binnen de wettelijke daarvoor voorziene termijnen. Ook hiervoor zal beroep gedaan worden op de expertise van de IOED.
- e) Stad Roeselare zal de meldingen van de aanvang van archeologische vooronderzoeken en archeologische opgravingen ontvangen en deze bijhouden in een register. Het is goed dat we op deze manier op de hoogte zullen zijn van elk archeologisch project, want sinds de nieuwe wetgeving werd de IOED te weinig betrokken en bleef er teveel onderzoek onder de radar.

Stad Roeselare houdt de toelatingen voor niet-vergunningsplichtige werken aan beschermd erfgoed, de meldingen van aanvang van archeologische vooronderzoeken en opgravingen en de aktenames van (archeologie)nota's bij in een digitaal register dat ter beschikking gesteld wordt door het agentschap Onroerend Erfgoed. In functie van de erkenning als onroerenderfgoedgemeente zal Stad Roeselare de nodige stappen ondernemen om toegang te verkrijgen tot dit portaal.

Stad Roeselare heeft de ambitie om de stad te zijn met de eenvoudigste procedures bij het bekomen van vergunningen en attesten. Meer nog, ze wenst koploper te zijn wat betreft doorlooptijden. De dienst omgevingsvergunningen waakt er over dat de doorlooptijden voor omgevingsvergunningen niet onnodig lang duren. Dit doen we door maximaal in te zetten op kwalitatief vooroverleg en op een vlugge ontvankelijkheids- en volledigheidstoets om - daar waar nodig - aanvullingen en bijstellingen aan het dossier toe te voegen aan het begin van de formele proceduretermijn. Daarnaast is het de ambitie om van zodra het dossier administratief klaar is, dit op het College van Burgemeester en Schepenen te agenderen. Deze lijn wensen we door te trekken in de extra taken die de erkenning als onroerenderfgoedgemeente met zich meebrengt. Vooral het vooroverleg is daarbij belangrijk, omdat van daaruit gemakkelijker kan bijgestuurd worden dan wanneer de officiële procedure eenmaal van start is gegaan. Dit wordt nu waar mogelijk ook al toegepast in het geval van aanvragen tot verbouwingen of sloop van panden die op de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed staan.

3.6. Beleidsprioriteit 6.

Inventariseren en inzetten van instrumenten voor een duurzaam beheer en behoud (OEVBPO6)

Inventarisatie (ACT-10876, ACT-10532, ACT-10510 & ACT-11696)

Met verschillende inventarisatieprojecten zal Stad Roeselare blijven inzetten op het in kaart brengen van het onroerend erfgoed in de stad, dit zowel op bouwkundig als op landschappelijk vlak.

Wie Roeselare vanuit de lucht bekijkt, zal toch een vrij groen stadscentrum kunnen ontdekken. Er zijn in Roeselare dan ook heel wat (historisch) waardevolle tuinen en parken te vinden die een absolute meerwaarde hebben voor de omgeving en de stad op zich. Stad Roeselare zal het bestaande waardevolle publiek en privaat groen inventariseren met het oog op het in kaart brengen van de onderhoudsbehoefte. Aansluitend zal ook samengewerkt worden met de Roeselaarse land- en tuinbouwschool VABI (middelbaar onderwijs). Tegelijk zullen initiatieven gestimuleerd worden tot publieke toegankelijkheid. Naast de groene ruimte die interessant is omwille van de biodiversiteit of groenpool in een verstedelijkte omgeving, kan zo ook het historische karakter van dit - in sommige gevallen - onroerend erfgoed bewaard en beschermd worden. De inventaris zal namelijk ook een aftoetsingsinstrument zijn bij de beoordeling van stedenbouwkundige vergunningen.

De inventaris van publiek en privaat groen zal ook geografisch opgevat worden in een GIS-systeem dat rechtstreeks als beheersinstrument kan dienen voor de bevoegde personen en diensten. De nodige detaillering per object is hier onontbeerlijk.

Stad Roeselare gaat verder met het in kaart brengen en structureel onderhouden van haar klein religieus, historisch en militair erfgoed. Via het reeds bestaande TOP-desksysteem kunnen meldingen efficiënter opgevolgd en gecommuniceerd worden (cfr. supra). Heel vaak gaat dit over veld- en wegkappelletjes, maar ook herdenkingsmonumenten voor bijvoorbeeld de slachtoffers of bevrijders van de Eerste en Tweede Wereldoorlog horen hierin thuis.

Roeselare zal niet alleen nieuwe inventarissen uit de grond stampen, maar er wordt ook een grondige visie ontworpen voor het omgaan met reeds bestaande inventarissen, zoals de inventaris onroerend erfgoed. Hiervoor werd de 'ABC'-commissie in het leven geroepen, een onafhankelijke denktank met expertise, in zowel de rijke geschiedenis van de stad als de architecturale kwaliteit. Deze commissie herwaardeert de bestaande inventaris en maakt de oefening welke gebouwen en stadsgezichten we moeten behouden, aan renovatie toe zijn of een totaal nieuwe invulling kunnen krijgen. Deze lijst moet eigenaars met een erfgoedvisie stimuleren en inspireren en de stad adviseren bij nieuwe ontwikkelingen.

Duurzaam beheer en behoud (ACT-11696, ACT-11521, ACT-11668, ACT-11661, ACT-11589 & ACT-11605)

Stad Roeselare zal via verschillende pistes inzetten op een duurzaam beheer en behoud. De voorbeeldfunctie van de stad inzake het beheer en behoud van het eigen al dan niet beschermd erfgoed is essentieel (cfr. supra). Hiervoor wint Roeselare telkens het advies in van IOED RADAR. Maar ook particulieren worden doorgestuurd naar de IOED voor het inwinnen van advies, bij voorkeur in een voortraject, voorafgaand aan de officiële vergunningsaanvraag. In deze zin kan de aansluiting bij IOED RADAR beschouwd worden als een instrument voor duurzaam beheer en behoud. Ook het uitgewerkte toetsingskader en de herevaluatie van de vastgestelde inventarispanen of 'ABC'-commissie (cfr. supra) kan geïnterpreteerd worden als een instrument in het belang van duurzaam beheer en behoud van onroerend erfgoed.

Verder zal Stad Roeselare actief stappen ondernemen om verloedering en leegstand tegen te gaan, in verschillende gevallen gaat het hier ook om onroerend erfgoed. Er zullen maatregelen genomen worden die een nieuwe economische, culturele of sociale invulling aanmoedigen.

Aansluitend zullen ook de mogelijkheden onderzocht worden om de ontwikkeling van onroerend goed - en dus ook erfgoed - in verwaarloosde buurten te stimuleren. Concreet wordt hier gedacht aan een renovatiepremie. De voorwaarden voor een dergelijke fiscale benadering worden in kaart gebracht. Deze gebiedsgerichte renovatiepremie dient tevens ter ondersteuning van jongeren en jonge gezinnen. Stad Roeselare wil dat ook deze doelgroep betaalbaar in de stad kan wonen. Het is voor hen steeds moeilijker om een woning te vinden op de private markt. De kosten bij aankoop en de staat van de woning zorgen er heel vaak voor dat aankoop geen optie meer is. Met behulp van een renovatiepremie kan het ook voor deze jonge mensen interessant worden om een woning - al dan niet een erfgoedpand - te renoveren.

Een boeiend beleidsinstrument dat hierbij aansluit is de woningtypetoets die reeds sinds 2016 gebruikt wordt in het overleg met de bouwheer om na te gaan welk type woning op een concreet perceel gebouwd kan worden. Naast context, groene ruimte en kwaliteitsvolle architectuur, is respect voor erfgoed een belangrijk criterium in deze woningtypetoets (cfr. supra). De combinatie met een Roeselaars bouwmeesterprogramma verbetert de coördinatie van verschillende stadsontwikkelingsprojecten, met speciale aandacht voor de publieke ruimte. Ook een kwaliteitskamer zal hier mee een oogje in het zeil houden en waken over de kwaliteit van projecten en het inzetten van het potentieel van onroerend erfgoed.

Naast de vrij gangbare renovatiepremie, werkt Stad Roeselare aan een eerste project met een nieuw instrument voor duurzaam beheer en behoud. De pastoriewoning van de Sint-Amandskerk zal namelijk verhuurd worden met een zogenaamde 'renovatiehuurovereenkomst'. Deze woning hoort bij de reeds herbestemde Sint-Amandskerk (cfr. supra) en is momenteel op zoek naar een huurder. Deze renovatiehuurovereenkomst betekent dat de huurprijs laag wordt gehouden zodat de huurder de mogelijkheid en de plicht krijgt om het pand te renoveren. De huurovereenkomst wordt dan ook aangeboden voor een langere termijn van 3 x 3 jaar. Eventueel kan het gebruik van de tuin nog gekoppeld worden aan de werking of activiteiten in de kerk, afhankelijk van de invulling die de pastoriewoning zal krijgen.

Ten slotte kan ook het nieuw te bouwen archief vermeld worden als instrument voor het duurzaam beheer en behoud van - in dit geval - archeologisch erfgoed. Met de bouw van het nieuwe stadHUIS dringt ook een nieuw archief zich op. Hier zal bijzondere aandacht worden geschonken aan een geklimatiseerde bewaring voor kunst en erfgoed met een specifieke depotruimte nabij de Stedelijke Ateliers. Een lees- en raadpleegruimte krijgt vorm in het nieuw stadhuis. Ook archeologische ensembles, opgegraven in Roeselare, zullen hier raadpleegbaar zijn en op adequate wijze geconserveerd worden. Het nieuwe archiefdepot zal tegemoet komen aan een capaciteitsproblematiek die er op heden voor zorgt dat het Roeselaars archief versnipperd en in suboptimale toestand bewaard wordt.

In het kader van duurzaam behoud en beheer van onroerend erfgoed is ook het globaal 'beleidsplan RSL Centrum' vermeldenswaard. De essentie van dit beleidsplan dat zal worden opgemaakt, is om tot een visie- of beleidsnota te komen voor het stadscentrum om zo het omgevingsbeleid van Roeselare centrum verder vorm te kunnen geven (cfr. supra). Het bewaarde onroerend erfgoed in het stadscentrum van Roeselare maakt hier logischerwijs een belangrijk deel van uit.

3.7. Beleidsprioriteit 7.

Indienen van een erkenningsaanvraag (OEVBPO7)

Als centrumstad geeft Roeselare aan verder een eigen onroerenderfgoedbeleid te willen uitbouwen, erfgoedgemeenschappen te ondersteunen, het draagvlak voor onroerend erfgoed te vergroten, een voorbeeldfunctie op te nemen, een consultatienetwerk uit te bouwen, in te zetten op duurzaam beheer en behoud en - in lijn met een verdere ontvoogding van de steden en gemeenten - een aantal taken en bevoegdheden van Vlaanderen over te nemen, hierbij ondersteund door IOED RADAR. Ze wenst daarvoor een aanvraag tot erkenning als onroerenderfgoedgemeente in te dienen.

4. De erkenning in de praktijk

Eens Roeselare erkend is als onroerenderfgoedgemeente, moeten we onze ambities ook gaan waarmaken. Uiteraard worden de acties die in BBC ingeschreven staan de komende beleidsperiode zoveel als mogelijk uitgevoerd door de desbetreffende diensten en politiek verantwoordelijken. Daarnaast is het belangrijk dat ook de taken die door Vlaanderen worden overgedragen, correct opgenomen worden. We duiden hieronder hoe die taken verdeeld zullen worden, welk draaiboek hiervoor werd uitgewerkt en wie de verantwoordelijkheden zal dragen doorheen de procedure. Ook lichten we toe hoe Stad Roeselare een erkende adviesraad onroerend erfgoed in het leven zal roepen tegen 1 juli 2020, de dag waarop de erkenning als onroerenderfgoedgemeente van start zou gaan.

4.1. Taakverdeling en draaiboek

Een erkende onroerenderfgoedgemeente krijgt een aantal bevoegdheden van Vlaanderen toebedeeld en neemt daarvoor bepaalde taken over van het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze situeren zich bij beschermd erfgoed, (archeologie)nota's en archeologisch terreinonderzoek. Wat de toelatingen en aktenames - al dan niet met voorwaarden - betreft, zal het College van Burgemeester en Schepenen (CBS) telkens de eindbeslissing nemen op het wekelijkse schepencollege op maandagnamiddag en aldus de eindverantwoordelijkheid dragen. De ambtelijke voorbereiding van de dossiers zal de Dienst Omgevingsvergunningen op zich nemen. Ze laat zich hierin ondersteunen door IOED RADAR die met haar specifieke expertise goed geplaatst is voor de inhoudelijke afweging, advisering en opvolging van dossiers. Dit is ook letterlijk opgenomen in hun actieplan (zie Bijlage 5.3):

SD10D2: Het IGS ondersteunt gemeentes in de erkenning als onroerenderfgoedgemeente om zo gezamenlijk een daadkrachtig onroerend erfgoedbeleid uit te voeren.

ACTIE 1: RADAR dient samen met en voor stad Roeselare de aanvraag tot erkenning als onroerenderfgoedgemeente in.

ACTIE 2: RADAR ondersteunt stad Roeselare bij het uitvoeren van de taken als onroerenderfgoedgemeente.

Toelatingen geven voor handelingen aan beschermd erfgoed waarvoor geen omgevingsvergunning vereist is en deze toelatingen opvolgen

Heel wat handelingen aan beschermd erfgoed vereisen een toelating door de bevoegde overheid (zie Onroerenderfgoedbesluit Art. 6.2.1-6.2.13). Over het algemeen is het agentschap Onroerend Erfgoed hiervoor bevoegd, maar in het geval de handelingen beschermd erfgoed betreffen dat binnen een erkende onroerenderfgoedgemeente gelegen is, heeft de desbetreffende gemeente die bevoegdheid voor zover er geen omgevingsvergunning vereist is. De vergunningsplichtige handelingen blijven de exclusieve bevoegdheid van het agentschap Onroerend Erfgoed.

De procedure wordt gevolgd zoals beschreven in het Onroerenderfgoedbesluit Art. 6.3.1-6.3.12. De Dienst Omgevingsvergunningen zal de aanvragen ontvangen en nagaan of ze volledig en ontvankelijk zijn. Vervolgens zal IOED RADAR om advies gevraagd worden en dit advies wordt door Dienst Omgevingsvergunningen verwerkt in een voorstel tot besluit om op het eerstvolgende CBS te laten goedkeuren. De beslissing wordt op de geijkte manier en binnen de wettelijke termijn bezorgd aan de aanvrager en ingeschreven in het register van toelatingen en adviezen dat het agentschap Onroerend Erfgoed digitaal beschikbaar stelt. Toegang tot dit register zal in het voorjaar van 2020 worden aangevraagd.

De handelingen waaraan toelating verleend werd, zullen worden opgevolgd door de Dienst Omgevingsvergunningen en IOED RADAR.

Akte nemen van of voorwaarden koppelen aan archeologienota's en nota's, ook wanneer de gemeente zelf een vergunningsaanvraag voorbereidt

In bepaalde gevallen dient een archeologienota bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning of een verkavelingsvergunning gevoegd te worden (zie Onroerenderfgoeddecreet Art. 5.4.1-5.4.2). Deze worden opgesteld door een erkende archeoloog en moeten eerst voorgelegd worden aan de bevoegde overheid - die er akte van neemt dan wel weigert of er voorwaarden aan koppelt - vooraleer deze aan de vergunningsaanvraag kunnen toegevoegd worden. Indien een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem wordt uitgevoerd, moet de hieruit voortkomende nota voorgelegd worden aan de bevoegde

overheid. Over het algemeen is het agentschap Onroerend Erfgoed bevoegd voor archeologienota's en nota's, maar als ze betrekking hebben op vergunningsaanvragen die binnen een erkende onroerenderfgoedgemeente gelegen zijn, heeft de desbetreffende gemeente die bevoegdheid.

De procedure wordt gevolgd zoals beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet Art. 5.4.9 en Art. 5.4.17. Zowel Dienst Omgevingsvergunningen als IOED RADAR zullen deze (archeologie)nota's ontvangen, maar het is IOED RADAR die advies zal geven aan Dienst Omgevingsvergunningen over een aktenaam, eventuele voorwaarden of een weigering. Dit advies wordt door Dienst Omgevingsvergunningen verwerkt in een voorstel tot besluit om op het eerstvolgende CBS te laten goedkeuren. De beslissing wordt op de geijkte manier en binnen de wettelijke termijn bezorgd aan de initiatiefnemer en de erkende archeoloog en opgeladen op het E-loket dat het agentschap Onroerend Erfgoed digitaal beschikbaar stelt. Toegang tot dit E-loket zal in het voorjaar van 2020 worden aangevraagd.

Om de behandeling van (archeologie)nota's vlot te laten verlopen, zal door IOED RADAR ingezet worden op vooroverleg met erkende archeologen, zodat men indien nodig nog tijdig kan bijsturen.

Begeleiden van de erkende archeologen bij de uitvoering van hun taak, controleren van een correcte toepassing van de Code van Goede Praktijk en de regelgeving over archeologie, opvolgen van archeologische opgravingen

Archeologen kunnen erkend worden op basis van criteria zoals relevante ervaring en opleiding. Een erkenning geldt voor onbepaalde duur, zolang aan bepaalde voorwaarden voldaan wordt. Een erkende archeoloog werkt conform de Code van Goede Praktijk en draagt de volle eindverantwoordelijkheid voor de (archeologie)nota's die door hem/haar worden opgesteld en van het archeologische veldwerk dat door hem/haar wordt uitgevoerd.

Het is de taak van de bevoegde overheid om erkende archeologen hierin te begeleiden, maar ook om hen te controleren op een correcte toepassing van de Code van Goede Praktijk en de vigerende regelgeving over archeologie. In het kader hiervan worden ook archeologische opgravingen op regelmatige tijdstippen opgevolgd. Normaal neemt het agentschap Onroerend Erfgoed deze taken op zich, maar eens Roeselare als onroerenderfgoedgemeente erkend is, komt dit bij haar te liggen. IOED RADAR zal - gezien haar jarenlange ervaring op dit gebied - deze taak op zich nemen.

Eventuele maatregelen die hieruit zouden voortvloeien worden in samenspraak met Stad Roeselare en - indien aangewezen - het agentschap Onroerend Erfgoed genomen.

Toelatingen geven voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem

Als een erkende archeoloog in het kader van het opstellen van een archeologienota een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem wenst uit te voeren, moet deze dit melden aan de bevoegde overheid die dit verzoek goedkeurt dan wel weigert of er voorwaarden aan koppelt (zie Onroerenderfgoeddecreet Art. 5.4.6). Over het algemeen is het agentschap Onroerend Erfgoed hiervoor bevoegd, maar bij vooronderzoeken met ingreep in de bodem die binnen een erkende onroerenderfgoedgemeente gelegen zijn, heeft de desbetreffende gemeente die bevoegdheid.

De procedure wordt gevolgd zoals beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet Art. 5.4.6. §2. Zowel Dienst Omgevingsvergunningen als IOED RADAR zullen deze meldingen ontvangen, maar het is IOED RADAR die advies zal geven aan Dienst Omgevingsvergunningen over een goedkeuring, eventuele voorwaarden of een weigering. Dit advies wordt door Dienst Omgevingsvergunningen verwerkt in een voorstel tot besluit om op het eerstvolgende CBS te laten goedkeuren. De beslissing wordt op de geijkte manier en binnen de wettelijke termijn bezorgd aan de door de initiatiefnemer aangestelde erkende archeoloog.

Ontvangen van de meldingen van de aanvang van een archeologisch vooronderzoek en een archeologische opgraving

Als een erkende archeoloog bij uitvoering van een archeologienota - waarvan akte werd genomen - een archeologische vooronderzoek met ingreep in de bodem dan wel een archeologische opgraving wenst uit te voeren, dient men de aanvang hiervan minstens drie dagen op voorhand aan de bevoegde overheid te melden (zie Onroerenderfgoeddecreet Art. 5.4.10). Over het algemeen is het agentschap Onroerend Erfgoed hiervoor bevoegd, maar bij het uitvoeren van archeologienota's die betrekking hebben op vergunningsaanvragen die binnen een erkende onroerenderfgoedgemeente gelegen zijn, heeft de desbetreffende gemeente die bevoegdheid.

Zowel Dienst Omgevingsvergunningen als IOED RADAR zullen deze meldingen ontvangen, maar het is

IOED RADAR die hierdoor geactiveerd zal worden om het archeologisch veldwerk op het terrein te gaan opvolgen en - indien de mogelijkheden zich voordoen - hier publiekswerking aan te koppelen.

4.2. Erkende adviesraad onroerend erfgoed

In het kader van de toekomstige erkenning als onroerend erfgoedgemeente zal Stad Roeselare beschikken over een erkende adviesraad onroerend erfgoed. In de loop van het voorjaar 2020 worden alle voorbereidingen getroffen om tegen juli 2020 van start te kunnen gaan.

De adviesraad onroerend erfgoed zal bestaan uit mensen met verschillende achtergronden die wel een zekere affiniteit hebben met onroerend erfgoed. Dat kan gaan om mensen die beroepshalve of in hun vrije tijd actief zijn met bijvoorbeeld erfgoed en/of architectuur. Waar de kwaliteitskamer uit slechts vier personen zal bestaan om snelle *ad hoc* samenkomsten mogelijk te maken, kan de adviesraad onroerend erfgoed ruimer worden opgevat. Een oproep zal via verschillende kanalen gelanceerd worden om potentiële leden te bereiken. De verhouding zal voldoen aan de geldende regels voor erkende adviesraden.

De statuten van deze nieuw op te richten adviesraad kunnen inspiratie halen uit reeds bestaande eigen adviesraden en adviesraden onroerend erfgoed in andere gemeenten. Hierin zullen zaken als de reguliere werking, het reglement bij stemmingen, afspraken over notulen en bestuursfuncties verder gedefinieerd worden.

Het opmaken van deze statuten zal gebeuren in de loop van januari en februari 2020. In maart wordt dan de oproep naar leden gelanceerd om in mei 2020 de leden te kunnen toewijzen. Ten slotte zal de adviesraad onroerend erfgoed in juni 2020 voor goedkeuring voorgelegd worden aan de gemeenteraad van Roeselare. Op deze manier kan de adviesraad volledig werkzaam zijn vanaf 1 juli 2020.

Afspraken i.v.m. het aantal samenkomsten dienen nog verder te worden verfijnd bij het opmaken van de statuten. Vermoedelijk zal het gaan over een aantal vaste momenten per jaar - minstens vier maal - op nog nader vast te leggen data.

Stad Roeselare heeft voor deze adviesraad onroerend erfgoed een open debatstructuur voor ogen waarbij de volgende thema's mogelijk aan bod kunnen komen op de samenkomsten:

- Publiekprojecten rond onroerend erfgoed (Open Monumentendag, Archeologiedagen, Open Kerkendag, *Reveil*, Week van het bos, enz.)
- Ontsluiting van onroerend erfgoed (*Historia in situ*, stadsarchief, tentoonstellingen, ROESARCHEO,...)
- Advisering bij bepaalde (probleem)dossiers
- Advisering bij ruimtelijke plannen
- Advisering bij het afbakenen van archeologische zones
- Goedkeuren van inventarisaties, enz.

De precieze scope zal in het voorjaar van 2020 verder worden afgebakend bij de opmaak van de statuten.

5. Bijlagen

5.1. Concordantietabel (acties versus beleidsdoelstellingen)

Concordantietabel 1A: Vlaamse Beleidsprioriteiten Onroerend Erfgoed (OEVBP) > Acties BBC Roeselare		
Actiecode hoofddoel- stelling	Actiecode nevendoe- stelling	Actie Omschrijving
Deelrapportagecode: OEVBPO1		
ACT-10840		Inrichten buurtplein Tramstation
ACT-11299		Investeren in kwalitatieve ontmoetingsruimtes
ACT-11317		Uitvoeren van het actieplan 'Krachtgebied Krottegem'
ACT-11631		Uitwerken van een globaal 'beleidsplan RSL Centrum'
ACT-11669		Uitwerken van multidisciplinaire aanpak om publieke ruimte vorm te geven
ACT-11683		Opzetten van een Roeselaarse bouwmeestersprogramma
ACT-11691		Uitwerken van bindende instrumenten met het oog op kwalitatieve woonontwikkelingen
ACT-11707		Ontwikkelen van een ruimtelijke visie van de potenties van het buitengebied
ACT-11713		Opmaken van 'een Beleidsplan Ruimte RSL'
ACT-11715		Respecteren van het landelijk gebied bij het toepassen van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan
	ACT-10876	Inventariseren van waardevol privaat groen
	ACT-11696	Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)
	ACT-11850	Versterken van de toeristische structuur i.s.m. de klankbordgroep toerisme en het netwerk van professionelen
	ACT-11965	Ontwikkelen van recreatieve site 't Elzenhof
Deelrapportagecode: OEVBPO2		
ACT-11268		Invoeren van een wijkprogramma en wijkbudget voor Krottegem
ACT-11298		Aanleggen van groene wandel- en fietsgordel
ACT-11346		Investeren in doelgroepgerichte contacten en diverse sectoren
ACT-11348		Opnemen van de rol van partner en luisterend oor bij specifieke burgerinitiatieven (o.a. via toetsingskader)
ACT-11351		Promoten van het platform Roeselare vrijwilligt
ACT-11457		Aanvullen van het stadsmagazine met een tweemaandelijks vrijetijdskalender
ACT-11569		Opstarten van een verenigingsloket
ACT-11571		Oprichten van een verenigingsacademie
ACT-11590		Invullen van de Paterskerk als cultuurverzamelgebouw door het aangaan van partnerschappen
ACT-11601		Verder inzetten op de zichtbaarheid van de eigen Roeselaarse, Vlaamse volkscultuur en erfgoedgeschiedenis
ACT-11603		Uitwerken van het project Historia in Situ
ACT-11606		Invoeren van een lees- en raadpleegruimte in het nieuwe stadhuis

ACT-11660		Verder inzetten op een florerend vrijetijdsaanbod voor jonge inwoners
ACT-11844		Inzetten op KOERS als speerpunt in de toeristische marketing
ACT-11846		Verder vormgeven van het Klokketorenmuseum
ACT-11849		Ontwikkelen van het concept Ontdek Roeselare, Toerist #VANRSL
ACT-11864		Ondersteunen van sterke stadsprojecten vanuit De Spil, ARhus, Zorgbedrijf, BIE, Welzijnshuis,... die kansen bieden aan scholen
ACT-11921		Combineren van kwaliteitsvol onderwijs, met een nieuwe gemeenschapszaal en vergroening in Beitem
ACT-11930		Heroriëntering van het oud gemeentehuis in Rumbeke tot een wijkcentrum
ACT-11965		Ontwikkelen van recreatieve site 't Elzenhof
ACT-11976		Inzetten op de zichtbaarheid van de RSL erfgoedverenigingen
ACT-11993		Optimaliseren van de bestaande wijkinfrastructuur als ontmoetingsplaatsen
	ACT-10876	Inventariseren van waardevol privaat groen
	ACT-11299	Investeren in kwalitatieve ontmoetingsruimtes
Deelrapportagecode: OEVBPO3		
ACT-10090		Verwerven en realiseren van een nieuw Stadhuis
ACT-10902		Renoveren van de buitenste schil van het historisch deel van het stadhuis
ACT-10969		Inrichten van de Tramstatie (periodiek en thematisch)
ACT-10993		Verkopen site O.-L.-Vrouwmarkt
ACT-11310		Realiseren van vergroeningsproject: centrum Oekene
ACT-11588		Verhuren van de St. Amandskerk voor socio-culturele activiteiten
	ACT-10510	Inventariseren en structureel in stand houden van het religieus en militair erfgoed
	ACT-10840	Inrichten buurtplein Tramstatie
	ACT-11299	Investeren in kwalitatieve ontmoetingsruimtes
	ACT-11521	Tegengaan van verloedering en leegstand
	ACT-11586	Invullen van Ter Posterie als Kunst- en Erfgoedhuis
	ACT-11589	Verhuren van de pastoriewoning Sint-Amands
	ACT-11590	Invullen van de Paterskerk als cultuurverzamelgebouw door het aangaan van partnerschappen
	ACT-11603	Uitwerken van het project Historia in Situ
	ACT-11605	Creëren van een nieuw archief
	ACT-11844	Inzetten op KOERS als speerpunt in de toeristische marketing
	ACT-11921	Combineren van kwaliteitsvol onderwijs, met een nieuwe gemeenschapszaal en vergroening in Beitem
	ACT-11930	Heroriëntering van het oud gemeentehuis in Rumbeke tot een wijkcentrum
	ACT-11993	Optimaliseren van de bestaande wijkinfrastructuur als ontmoetingsplaatsen
Deelrapportagecode: OEVBPO4		
ACT-11192		Versterken van teams door teamontwikkeling
ACT-11343		Vitaliseren van de stedelijke adviesraden

ACT-11424		Opleiden van de stadsmedewerkers tot klantenadviseurs
ACT-11586		Invullen van Ter Posterie als Kunst- en Erfgoedhuis
ACT-11600		Verderzetten van de intergemeentelijke samenwerking binnen projectvereniging BIE
ACT-11692		Verderzetten en optimaliseren van de Midwestwerking
ACT-11695		Inzetten van een adviserende multidisciplinaire kwaliteitskamer bij grote en strategische projecten
ACT-11702		Optimalisatie van het proces voor de opmaak van ruimtelijke plannen
ACT-11706		Inkantelen van het samenwerkingsverband BIE
ACT-11850		Versterken van de toeristische structuur i.s.m. de klankbordgroep toerisme en het netwerk van professionelen
ACT-11951		Werk maken van kennismanagement
	ACT-11683	Opzetten van een Roeselaarse bouwmeestersprogramma
	ACT-11846	Verder vormgeven van het Klokketorenmuseum
Deelrapportagecode: OEVBPO5		
ACT-11685		Vereenvoudigen van de vergunningsprocedures en bekomen van attesten
ACT-12014		Verkrijgen van toegang tot het portaal van Onroerend Erfgoed Vlaanderen (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)
ACT-12015		Bijhouden van toelatingen, melden en behandelen van archeologienota's en nota's
Deelrapportagecode: OEVBPO6		
ACT-10510		Inventariseren en structureel in stand houden van het religieus en militair erfgoed
ACT-10532		Inventariseren van het openbaar domein
ACT-10876		Inventariseren van waardevol privaat groen
ACT-11521		Tegengaan van verloedering en leegstand
ACT-11589		Verhuren van de pastoriewoning Sint-Amands
ACT-11605		Creëren van een nieuw archief
ACT-11661		Faciliteren van betaalbare woningen voor jongeren en jonge gezinnen
ACT-11668		Onderzoeken van fiscale stimuli voor de ontwikkeling van onroerend goed in verwaarloosde buurten
	ACT-11631	Uitwerken van een globaal 'beleidsplan RSL Centrum'
	ACT-11683	Opzetten van een Roeselaarse bouwmeestersprogramma
	ACT-11691	Uitwerken van bindende instrumenten met het oog op kwalitatieve woonontwikkelingen
	ACT-11696	Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)
Deelrapportagecode: OEVBPO7		
ACT-11696		Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)

Concordantietabel 1B: Acties BBC Roeselare > Vlaamse Beleidsprioriteiten Onroerend Erfgoed (OEVBP)			
Actiecode	Actie Omschrijving	Deel- rapportage- code hoofd- doelstelling	Deel- rapportage- code neven- doelstelling
1. Verbindend Vooruit			
1.1. De wijk als motor			
ACT-11268	Invoeren van een wijkprogramma en wijkbudget voor Krottegem	OEVBPO2	
ACT-11299	Investeren in kwalitatieve ontmoetingsruimtes	OEVBPO1	OEVBPO2 - OEVBPO3
ACT-11965	Ontwikkelen van recreatieve site 't Elzenhof	OEVBPO2	OEVBPO1
ACT-11993	Optimaliseren van de bestaande wijkinfrastructuur als ontmoetingsplaatsen	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-11921	Combineren van kwaliteitsvol onderwijs, met een nieuwe gemeenschapszaal en vergroening in Beitem	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-11930	Heroriëntering van het oud gemeentehuis in Rumbleke tot een wijkcentrum	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-11317	Uitvoeren van het actieplan 'Krachtgebied Krottegem'	OEVBPO1	
1.2. Samen besturen			
ACT-11348	Opnemen van de rol van partner en luisterend oor bij specifieke burgerinitiatieven (o.a. via toetsingskader)	OEVBPO2	
ACT-11343	Vitaliseren van de stedelijke adviesraden	OEVBPO4	
ACT-11346	Investeren in doelgroepgerichte contacten en diverse sectoren	OEVBPO2	
1.3. Warmtenet van vrijwilligers			
ACT-11351	Promoten van het platform Roeselare vrijwilligt	OEVBPO2	
1.5. Verenigd verbonden			
ACT-11569	Opstarten van een verenigingenloket	OEVBPO2	
ACT-11571	Oprichten van een verenigingenacademie	OEVBPO2	
1.6. Cultuurmakers #VANRSL			
ACT-11586	Invullen van Ter Posterie als Kunst- en Erfgoedhuis	OEVBPO4	OEVBPO3
ACT-11588	Verhuren van de St. Amandskerk voor socio-culturele activiteiten	OEVBPO3	
ACT-11589	Verhuren van de pastoriewoning Sint-Amands	OEVBPO6	OEVBPO3
ACT-11590	Invullen van de Paterskerk als cultuurverzamelgebouw door het aangaan van partnerschappen	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-10840	Inrichten buurtplein Tramstatie	OEVBPO1	OEVBPO3
ACT-10969	Inrichten van de Tramstatie (periodiek en thematisch)	OEVBPO3	
ACT-11600	Verderzetten van de intergemeentelijke samenwerking binnen projectvereniging BIE	OEVBPO4	
ACT-11601	Verder inzetten op de zichtbaarheid van de eigen Roeselaarse, Vlaamse volkscultuur en erfgoedgeschiedenis	OEVBPO2	
ACT-11976	Inzetten op de zichtbaarheid van de RSL erfgoedverenigingen	OEVBPO2	

ACT-11696	Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)	OEVBPO7	OEVBPO1 - OEVBPO6
ACT-11603	Uitwerken van het project Historia in Situ	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-11605	Creëren van een nieuw archief	OEVBPO6	OEVBPO3
ACT-11606	Invoeren van een lees- en raadpleegruimte in het nieuwe stadhuis	OEVBPO2	
1.9. RSL, hippe jongeren- en kinderen stad			
ACT-11660	Verder inzetten op een florerend vrijetijdsaanbod voor jonge inwoners	OEVBPO2	
ACT-11661	Faciliteren van betaalbare woningen voor jongeren en jonge gezinnen	OEVBPO6	
1.11. Verbonden met de regio			
ACT-11692	Verderzetten en optimaliseren van de Midwestwerking	OEVBPO4	
ACT-11706	Inkantelen van het samenwerkingsverband BIE	OEVBPO4	
3. Gezond Vooruit in de Zachte Stad			
3.1. Een stad met bomen en bossen			
ACT-11298	Aanleggen van groene wandel- en fietsgordel	OEVBPO2	
ACT-10993	Verkopen site O.L.-Vrouwmarkt	OEVBPO3	
ACT-10876	Inventariseren van waardevol privaat groen	OEVBPO6	OEVBPO1 - OEVBPO2
4. Geborgen Vooruit			
4.3. Zorgen voor elkaar			
ACT-11521	Tegengaan van verloedering en leegstand	OEVBPO6	OEVBPO3
6. Vooruit met een Stad op Mensenmaat			
6.1. Stadsontwikkeling en publieke ruimte			
ACT-10993	Verkopen site O.L.-Vrouwmarkt	OEVBPO3	
ACT-11631	Uitwerken van een globaal 'beleidsplan RSL Centrum'	OEVBPO1	OEVBPO6
ACT-11668	Onderzoeken van fiscale stimuli voor de ontwikkeling van onroerend goed in verwaarloosde buurten	OEVBPO6	
ACT-11669	Uitwerken van multidisciplinaire aanpak om publieke ruimte vorm te geven	OEVBPO1	
ACT-10532	Inventariseren van het openbaar domein	OEVBPO6	
ACT-10876	Inventariseren van waardevol privaat groen	OEVBPO6	OEVBPO1 - OEVBPO2
6.2. Stedenbouwkundige ambitie			
ACT-11691	Uitwerken van bindende instrumenten met het oog op kwalitatieve woonontwikkelingen	OEVBPO1	OEVBPO6
ACT-11683	Opzetten van een Roeselaarse bouwmeestersprogramma	OEVBPO1	OEVBPO4 - OEVBPO6
ACT-11685	Vereenvoudigen van de vergunningsprocedures en bekomen van attesten	OEVBPO5	
ACT-11695	Inzetten van een adviserende multidisciplinaire kwaliteitskamer bij grote en strategische projecten	OEVBPO4	

ACT-10902	Renoveren van de buitenste schil van het historisch deel van het stadhuis	OEVBPO3	
ACT-11696	Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)	OEVBPO7	OEVBPO1 - OEVBPO6
ACT-10510	Inventariseren en structureel in stand houden van het religieus en militair erfgoed	OEVBPO6	OEVBPO3
ACT-11696	Oplijsten en kwaliteitsbepaling van onroerend erfgoed in Roeselare (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)	OEVBPO7	OEVBPO1 - OEVBPO6
ACT-12014	Verkrijgen van toegang tot het portaal van Onroerend Erfgoed Vlaanderen (i.f.v. erkenning erfgoedgemeente)	OEVBPO5	
ACT-12015	Bijhouden van toelatingen, melden en behandelen van archeologienota's en nota's	OEVBPO5	
6.3. Ruimtelijk planningsproces			
ACT-11702	Optimalisatie van het proces voor de opmaak van ruimtelijke plannen	OEVBPO4	
ACT-11707	Ontwikkelen van een ruimtelijke visie van de potenties van het buitengebied	OEVBPO1	
ACT-11713	Opmaken van 'een Beleidsplan Ruimte RSL'	OEVBPO1	
ACT-11715	Respecteren van het landelijk gebied bij het toepassen van het Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan	OEVBPO1	
7. Ondernemend en Slim Vooruit			
7.3. Roeselare ontdekken			
ACT-11844	Inzetten op KOERS als speerpunt in de toeristische marketing	OEVBPO2	OEVBPO3
ACT-10840	Inrichten buurtplein Tramstatie	OEVBPO1	OEVBPO3
ACT-11586	Invullen van Ter Posterie als Kunst- en Erfgoedhuis	OEVBPO4	OEVBPO3
ACT-11846	Verder vormgeven van het Klokketorenmuseum	OEVBPO2	OEVBPO4
ACT-11849	Ontwikkelen van het concept Ontdek Roeselare, Toerist #VANRSL	OEVBPO2	
ACT-11850	Versterken van de toeristische structuur i.s.m. de klankbordgroep toerisme en het netwerk van professionelen	OEVBPO4	OEVBPO1
7.4. Slimme stad			
ACT-11864	Ondersteunen van sterke stadsprojecten vanuit De Spil, ARhus, Zorgbedrijf, BIE, Welzijnshuis,... die kansen bieden aan scholen	OEVBPO2	
8. Vooruit met onze Deelgemeenten			
8.1. Beitem			
ACT-11921	Combineren van kwaliteitsvol onderwijs, met een nieuwe gemeenschapszaal en vergroening in Beitem	OEVBPO2	OEVBPO3
8.3. Oekene			
ACT-11310	Realiseren van vergroeningsproject: centrum Oekene	OEVBPO3	
8.4. Rumbleke			
ACT-11930	Heroriëntering van het oud gemeentehuis in Rumbleke tot een wijkcentrum	OEVBPO2	OEVBPO3

9. Vooruit met een open Stadhuis			
9.1. Dienstverlening			
ACT-10090	Verwerven en realiseren van een nieuw Stadhuis	OEVBPO3	
ACT-11424	Opleiden van de stadsmedewerkers tot klantenadviseurs	OEVBPO4	
9.2. Communicatie			
ACT-11346	Investeren in doelgroepgerichte contacten en diverse sectoren	OEVBPO2	
ACT-11457	Aanvullen van het stadsmagazine met een tweemaandelijksere vrijetijdskalender	OEVBPO2	
9.4. Hedendaags personeelsbeleid			
ACT-11192	Versterken van teams door teamontwikkeling	OEVBPO4	
ACT-11951	Werk maken van kennismangement	OEVBPO4	

5.2. De ABC-commissie

De zogenaamde ABC-commissie is samengesteld om het vastgestelde onroerend erfgoed in Roeselare te herwaarderen. Na een actualisatie van de inventaris werd aan elk pand opgenomen op de vastgestelde inventaris onroerend erfgoed een A, B of C toegekend. Deze categorie geeft aan in welke mate Stad Roeselare dit pand wil behouden in het straatbeeld, eventuele verbouwingen wil toestaan met behoud van erfgoedwaarden of in sommige gevallen een gemotiveerde sloop wil goedkeuren (cfr. supra). Het resultaat is een werkinstrument dat de besluitvorming vereenvoudigt en versnelt bij vergunningaanvragen met betrekking tot deze panden. Bovendien wordt zo een meer coherente visie gecreëerd op het bouwkundig erfgoed in de stad. Stad Roeselare grijpt deze gelegenheid aan om een gericht antwoord te bieden op de juridische gevolgen gekoppeld aan de vaststelling van inventarisitems, zoals de zorgplicht en motivatieplicht. Dit systeem heeft het potentieel om bijvoorbeeld uit te groeien tot een stedenbouwkundige verordening. Op welke manier deze geherwaardeerde lijst zal bekendgemaakt worden aan een ruim publiek en in het bijzonder de eigenaars van vastgestelde inventarispannen, dient nog verder bepaald te worden.

Bij de samenstelling van de ABC-commissie werd getracht een evenwicht te bekomen tussen mensen met verschillende achtergronden en expertises. De IOED RADAR wordt vertegenwoordigd door erfgoedconsulent Elien Vernackt, Stad Roeselare door gemeentelijk omgevingsambtenaren Paul Dedejne, Kelly Verhulst en voor even Janne Vaes. Verder werden acht externen uitgenodigd voor de commissie. Elk van hen kent Roeselare vanuit de eigen expertise. Enerzijds zetelden vier architecten in de commissie, meer bepaald Pieterjan Vanmaele, Alexander Blondeel, Bernard Declerck en Jan Tyvaert. Anderzijds vervoegden ook vier mensen met een culturele achtergrond de groep. Het ging hier over Raoul Boucquey (voorzitter van de Werkgroep Erfgoed), Maarten Callebert (conservator van Museum M), Johan Delbecke (sinds jaar en dag leerkracht geschiedenis te Roeselare en verzamelaar van historische postkaarten van Roeselare) en Sebastiaan Vanneste (lid van de Werkgroep Erfgoed). Het resultaat is een groep met een sterke dynamiek, relevante discussies en een hart voor Roeselare.

De ABC-commissie had maar liefst 16 zittingen nodig om de meer dan 800 vastgestelde bouwkundige items in Roeselare te evalueren. Deze vonden plaats op de volgende data:

- 3 juli 2018
- 4 september 2018
- 25 september 2018
- 16 oktober 2018
- 6 november 2018
- 27 november 2018
- 18 december 2018
- 29 januari 2019
- 19 februari 2019
- 2 april 2019
- 23 april 2019
- 14 mei 2019
- 4 juni 2019
- 25 juni 2019
- 24 september 2019
- 15 oktober 2019

Voor januari 2020 staat nog een afrondende zitting gepland waarbij alle panden nogmaals globaal worden bekeken per typologie en per categorie (A/B/C). Dit zal gebeuren aan de hand van foto's en een weergave van de gecategoriseerde panden in een GIS-systeem. Zo kan worden nagegaan of de categorisering in grote lijnen overeenkomt met de vooropgestelde prioritaire gebieden uit het

beeldkwaliteitsplan. Door gerangschikte foto's kan vrij snel worden nagegaan of niets over het hoofd gezien werd en kunnen laatste afwegingen nog gemaakt worden.

De ABC-commissie is een interne werkgroep die voorstellen formuleert over de mogelijke erfgoedwaarde van een pand/eigendom aan de hand van een A-, B- of C-score. Het college van burgemeester en schepenen heeft in deze het finale beslissingsrecht. Desondanks wordt de politiek niet betrokken bij het formuleren van een voorstel in de commissie. Leden die betrokken partij zijn bij een bepaald pand of dossier, dienen zich te onthouden van beoordeling en stemrecht.

Voor elke zitting werd door IOED RADAR een fiche per pand voorbereid waarop basisinformatie te vinden is, huidig en historisch fotomateriaal en de omschrijving uit de inventaris onroerend erfgoed. De erfgoedconsulent van IOED RADAR formuleerde een eerste voorstel voor een A-, B- of C-score. Onafhankelijk gaven ook de gemeentelijke omgevingsambtenaren hun score aan de te bespreken panden. De beoordeling gebeurt op basis van 7 evaluatiecriteria: architecturale waarde, bouwstijl, historische waarde, architect, dialoog gebouw-omgeving, gaafheid en streekgebondenheid. De panden waarbij de IOED en de omgevingsambtenaren een verschillende score gaven, werden *a priori* voorgelegd op de zitting van de ABC-commissie. De fiches van panden waarbij IOED en omgevingsambtenaren wel overeenstemming bleken te hebben, werden eveneens aan de leden van de ABC-commissie bezorgd zodat deze desgewenst toch op tafel kunnen worden gelegd. Tijdens de ABC-commissie werd getracht om een compromis te vinden tussen eventuele verschillende meningen. Indien een compromis niet mogelijk bleek te zijn, hakte het College van Burgemeester en Schepenen de knoop door.

5.3. Actieplan IOED RADAR 2020

Stad Roeselare werkt sinds 2010 samen met IOED RADAR om het onroerenderfgoedbeleid in de regio te ondersteunen. Jaarlijks wordt een actieplan opgemaakt, waarin wordt aangegeven welke acties het daaropvolgende jaar zullen worden genomen om de in het beleidsplan uitgeschreven doelstellingen te bereiken. Dit beleidsplan werd recentelijk geactualiseerd met het vooruitzicht van een uitbreiding van het werkingsgebied van IOED RADAR met de gemeente Wingene in 2021, het veranderen van de rechtspersoonlijkheid (DVV Midwest i.p.v. Projectvereniging BIE) in 2021 en de mogelijke erkenning als onroerenderfgoedgemeente van Roeselare in 2020. Hieronder lees je het actieplan van IOED RADAR voor 2020.

SD1: Het IGS versterkt en faciliteert het gemeentelijke beleid met de expertise van RADAR.

SD10D1: Het IGS en het lokaal beleid concretiseren hun visie over het onroerend erfgoedbeleid in beheers- en uitvoeringsplannen.

ACTIE 1: RADAR ondersteunt de gemeenten bij visievorming rond OE

- Het ABC-systeem voor het bouwkundig erfgoed van de stad Roeselare finaliseren en mee nadenken over de implementatie ervan.
- Implementatie van het ABC-systeem in de gemeente Moorslede.
- Het beleidsvisietraject (ABC-systeem) voor het bouwkundig erfgoed van de gemeente Lichtervelde trekken.
- Meewerken aan het beeldkwaliteitsplan en RUP voor de dorpskern van deelgemeente Gits (Hooglede) i.s.m. de WVI.
- Mee nadenken over de herbestemming van kerken en het behoud en beheer van kapellen.
- Archeologische Zones afbakenen en bespreken met de diensten stedenbouw en ruimtelijke ordening.
- Mee nadenken over de visie op Trage Wegen.
- Oplossingen zoeken voor de deponering van archeologische ensembles.

ACTIE 2: RADAR begeleidt trajecten voor het opstellen van beheers- en inrichtingsplannen voor monumenten, kerken, stads- en dorpsgezichten en begraafplaatsen.

- De nodige elementen aanleveren voor en het opvolgen van de restauratie van de beschermde graven op de begraafplaats van Ingelmunster.

ACTIE 3: RADAR is als betrokkene aanwezig bij trajecten ruimtelijke ordening op relevante overlegmomenten, voorziet de nodige input en denkt na over de integratie van onroerend erfgoed.

ACTIE 4: RADAR zoekt als bemiddelaar bij individuele onroerend erfgoed gerelateerde dossiers samen met de stakeholders naar een gepaste oplossing.

ACTIE 5: RADAR actualiseert de verschillende erfgoedinventarissen in de BIE-regio. Om de gemeenten te helpen een krachtadig erfgoedbeleid te voeren, moet er kunnen gewerkt worden met de meest actuele basisinformatie.

ACTIE 6: RADAR helpt waar nodig op vraag van de stakeholder bij de opmaak van erfgoedinventarissen (vb. kerkinventaris, stadscollectie, graven, ...).

- In het kader van Versteende Getuigenissen staat de verdere inventarisatie van de oude stedelijke begraafplaats van Roeselare gepland, evenals een hernummering van de begraafplaats van Moorslede en een algemene check-up van alle gemeenten.
- RADAR wordt betrokken bij de inventarisatie van de historische tuinen en parken in Roeselare, evenals de opmaak van een beleidsplan voor behoud en integratie.
- Verzamelen van *good practices* van verbouwingen en renovaties aan bouwkundig erfgoed (cf. inspiratiegids).
- Doorgeven van aanvullingen voor de inventaris klein militair en religieus erfgoed van Roeselare en adviesverlening bij het onderhoud ervan.

ACTIE 7: RADAR speelt in op opportuniteiten met betrekking tot de zorg voor en de ontsluiting van onroerend erfgoed.

ACTIE 8: RADAR neemt de rol op van gemeentelijke verbalisant onroerend erfgoed voor de deelnemende gemeenten. Dit gebeurt steeds op vraag van en in nauw overleg met deze gemeenten.

SD10D2: Het IGS ondersteunt gemeentes in de erkenning als onroerenderfgoedgemeente om zo gezamenlijk een daadkrachtig onroerend erfgoedbeleid uit te voeren.

ACTIE 1: RADAR dient samen met en voor stad Roeselare de aanvraag tot erkenning als onroerenderfgoedgemeente in.

ACTIE 2: RADAR ondersteunt stad Roeselare bij het uitvoeren van de taken als onroerenderfgoedgemeente.

- Advies geven bij toelatingen voor handelingen aan beschermd erfgoed waarvoor geen omgevingsvergunning vereist is, evenals de opvolging van deze toelatingen.
- Akte nemen van of voorwaarden koppelen aan archeologienota's en nota's.
- Begeleiden van de erkende archeologen bij de uitvoering van hun taak, controleren van een correcte toepassing van de Code van Goede Praktijk en de regelgeving over archeologie en opvolgen van archeologisch veldonderzoek.
- Toelatingen geven voor archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem.
- Ontvangen van de meldingen van de aanvang van een archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen.

SD10D3: Het IGS biedt expertise en ondersteuning aan om te waken over de kwaliteit van adviezen en de beoordeling van nota's (cf. archeologienota).

ACTIE 1: RADAR levert de nodige gegevens aan voor een prijsvraag en voorziet indien gewenst de nodige inhoudelijke informatie in het geval lokale besturen bouwheer zijn.

ACTIE 2: RADAR levert op vraag informatie aan voor archeologienota's die betrekking hebben op bouwprojecten die zich binnen de BIE-regio bevinden.

SD2 : Het IGS versterkt het draagvlak voor en de dialoog over het behoud, beheer en ontsluiting van het lokaal onroerend erfgoed bij de inwoners van de BIE-regio.

SD20D1: Het IGS erkent en ondersteunt zowel tijdelijke als structurele erfgoed-gemeenschappen als actieve ambassadeurs van het lokale erfgoed.

ACTIE 1: RADAR biedt erfgoedgemeenschappen waar nodig en mogelijk een luisterend oor en een helpende hand aan.

ACTIE 2: RADAR biedt de eigen communicatiekanalen aan om een ruimer publiek te bereiken.

SD20D2: Het IGS breidt de huidige vrijwilligerswerking verder uit wat betreft de onroerend erfgoedmaterie.

ACTIE 1: RADAR betreft vrijwilligers bij diverse projecten.

ACTIE 2: RADAR begeleidt vrijwilligers bij het uitvoeren van hun taken.

SD20D3: Het IGS stimuleert burgerparticipatie.

ACTIE 1: RADAR ondersteunt en begeleidt trajecten met participatie van burgers:

- Burgers worden betrokken bij de implementatie van het ABC-systeem voor het bouwkundig erfgoed van de gemeenten Moorslede en Roeselare.
- Burgers worden betrokken bij de herbestemming van gedeselecteerd Romeins hout en de presentatie hiervan via verschillende kanalen onder de noemer 'Planken Revisited'.

SD20D4: Het IGS sensibiliseert het brede publiek waar en wanneer mogelijk en vergroot hiermee het maatschappelijk draagvlak.

ACTIE 1: RADAR stimuleert en ondersteunt deelname aan nationale publieksevenementen (OMD, OKD, WvdB, Archeologiedagen, enz.).

ACTIE 2: RADAR stimuleert potentiële organisatoren om deel te nemen aan Open Monumentendag, bundelt de activiteiten in de regio, stemt ze op elkaar af en begeleidt lokale organisatoren bij de uitwerking ervan.

ACTIE 3: RADAR wendt de eigen communicatiekanalen aan om onroerend erfgoed onder de aandacht te brengen.

SD3: Het IGS profileert RADAR als expertisecentrum en lokaal aanspreekpunt bij zijn stakeholders.

SD30D1: Het IGS vergroot de naamsbekendheid van RADAR.

ACTIE 1: RADAR communiceert over de eigen werking en projecten via diverse communicatiekanalen.

ACTIE 2: RADAR verspreidt haar actuele contactgegevens bij de loketten stedenbouw en ruimtelijke ordening van de deelnemende gemeenten.

ACTIE 3: RADAR levert informatie aan voor de gemeentelijke infomagazines.

SD30D2: Het IGS promoot RADAR als erfgoedloket en aanspreekpunt voor de regio wat betreft het onroerend erfgoed.

ACTIE 1: RADAR is bereikbaar op kantoor, via GSM, per mail of via plaatsbezoek en zoekt klantgericht naar oplossingen, levert *good practices* aan, informeert over ondersteuningsmogelijkheden, enz.

ACTIE 2: RADAR doet - waar gewenst - de wetenschappelijk begeleiding van archeologische projecten door ze op regelmatige basis op te volgen, de nodige informatie aan te leveren, aanbevelingen te formuleren inzake methodiek en strategie en de rapportage na te lezen en te becommentariëren.

ACTIE 3: RADAR gaat jaarlijks langs bij de deelnemende gemeenten voor een stand van zaken, om noden te detecteren en een planning op te maken.

SD30D3: Het IGS informeert belanghebbenden over de diverse ondersteuningsmogelijkheden met betrekking tot hun onroerend erfgoed.

ACTIE 1: RADAR zet een actueel overzicht van de diverse ondersteuningsmogelijkheden op de website van BIE.

ACTIE 2: RADAR verschaft inzicht in de diverse ondersteuningsmogelijkheden via de gemeentelijke magazines.

SD4: Het IGS diversifieert samen met en voor de stakeholders de publiekswerking en verhoogt de zichtbaarheid van en de kennisdeling over het onroerend erfgoed.

SD40D1: Het IGS maakt (nieuwe) doelgroepen warm voor onroerend erfgoed.

ACTIE 1: RADAR stimuleert diverse doelgroepen om nationale publieksevenementen (OMD, OKD, WvdB, Archeologiedagen, enz.) te bezoeken.

ACTIE 2: RADAR organiseert rondleidingen op archeologische sites voor klassen, omwonenden en het brede publiek.

SD40D2: Het IGS deelt haar opgebouwde kennis omtrent het onroerend erfgoed.

ACTIE 1: RADAR ontsluit archeologische rapporten, bouwhistorische nota's, publicaties, enz. via haar website.

ACTIE 2: RADAR ontsluit onderzoek en synthesewerk via artikels in lokale, regionale en nationale publicaties of voert hiervoor redactiewerk uit.

ACTIE 3: RADAR plaatst waardevolle graven van de begraafplaatsen in het werkingsgebied online op Versteende Getuigenissen.

Verantwoordelijke: Elien V.
Instrumenten: Website Versteende Getuigenissen
Voorzien budget: € 1500 (hosting website)
Timing: Doorlopend
Doelgroep: Brede publiek
Resultaatsindicatoren: Ingevulde online fiches, bezoekers op de website

ACTIE 4: RADAR werkt samen met de GIS-ondersteuning van DVV Midwest en GEO-IT aan de vernieuwing van het platform, de vormgeving, de functionaliteiten en het gebruiksgemak van Versteende Getuigenissen.

SD40D3: Het IGS vergroot samen met de stakeholders de aantrekkingskracht van het onroerend erfgoed in de regio.

ACTIE 1: RADAR zet het 'Planken Revisited'-project verder in 2020: de resultaten van de herbestemming van het hout van een Romeinse waterput worden breder zichtbaar gemaakt voor het ruime publiek.

Verantwoordelijke: Willem H.
Instrumenten: Website + ev. expositie
Voorzien budget: € 500
Timing: Doorheen 2020
Doelgroep: Kunstenaars, houtbewerkers, brede publiek
Resultaatsindicatoren: Platform waarop resultaten zichtbaar zijn + ev. bezoekersaantallen

ACTIE 2: RADAR trekt de reconstructie van een Romeinse houten waterput op basis van authentieke en nieuwe elementen.

Verantwoordelijke: Willem H.
Instrumenten: Overleg
Voorzien budget: € 500
Timing: Eind 2020
Doelgroep: /
Resultaatsindicatoren: Gereconstrueerde waterput

ACTIE 3: RADAR neemt deel aan de Archeologiedagen en kijkt voor een passende invulling.

Verantwoordelijke: Willem H.
Instrumenten: Overleg en communicatie
Voorzien budget: € 500
Timing: 29 - 31 mei 2020
Doelgroep: Brede publiek
Resultaatsindicatoren: Activiteit(en), divers publiek aangetrokken

ACTIE 4: RADAR zoekt samen met gemeente Ingelmunster, Woningbouw Taelman en diverse partners naar een invulling van de groenzone in de nieuwe verkaveling Molenhoek te Ingelmunster. Het ijzertijd-heiligdom dat er werd opgegraven vormt de kapstok.

ACTIE 5: RADAR bereidt samen met de IOED's CO7, Raakvlak en Polderrand, de betrokken archeologische bureaus en de Provincie West-Vlaanderen een reizende tentoonstelling met randactiviteiten voor om de resultaten van het archeologisch onderzoek langs het Fluxys-tracé Alveringem-Maldegem tot bij de bevolking te brengen.

Verantwoordelijke: Willem H.
Instrumenten: Overleg en uitvoering
Voorzien budget: € 2 000
Timing: Najaar 2020
Doelgroep: Inwoners gemeenten
Resultaatsindicatoren: Krijtlijnen gezet en voorbereidingen aangevat

ACTIE 6: RADAR is betrokken bij het project rond de restauratie van de beschermde hoeve 'Dheerlijkhe van Dheefacker' te Ingelmunster en organiseert rondleidingen op de werf.

Verantwoordelijke: Elien V.
Instrumenten: Overleg, promotie-kanalen
Voorzien budget: € 500
Timing: Doorlopend
Doelgroep: Brede publiek
Resultaatsindicatoren: Geïnteresseerde bezoekers

ACTIE 8: RADAR werkt mee aan de tentoonstelling 'Fier op Roeselare'.

SD5: Het IGS realiseert samen met haar netwerk een integrale en geïntegreerde erfgoedwerking.

SD50D1: Het IGS bekijkt met haar multidisciplinair team elk OE dossier vanuit een integrale erfgoedbril.

ACTIE 1: RADAR adviseert mondeling of schriftelijk stedenbouwkundige dossiers en dossiers ruimtelijke ordening en denkt na over de impact op en integratie van onroerend erfgoed.

ACTIE 2: RADAR neemt deel aan het wekelijks eigen (IO) en gezamenlijk intern overleg (GIO) van het IGS.

SD50D2: Het IGS vergroot haar netwerk, wisselt expertise uit en verankert het binnen haar netwerk.

ACTIE 1: RADAR neemt deel aan studie- en infodagen, zowel binnen als buiten de regio.

ACTIE 2: RADAR profileert zich als actieve partner binnen het provinciaal ambtelijk overleg van West-Vlaamse IOED's en het Netwerk Onroerend Erfgoed (NOE).

SD50D3: Het IGS integreert onroerend erfgoed binnen andere beleidsdomeinen en vice versa.

ACTIE 1: RADAR neemt deel aan vergaderingen in andere beleidsdomeinen zoals toerisme, economie, ... voor zover het projecten betreft waar onroerend erfgoed aan bod komt:

- Aanleveren van inhoudelijke input en ondersteuning voor het Roeselaarse project 'Historia in situ' waarbij een aantal historische gebeurtenissen op hun exacte locatie opnieuw zichtbaar gemaakt worden.

5.4. Bronvermelding

- Denys D. & Kerngroep Begraafplaatsen Stad Roeselare 2000: De Oude Stedelijke Begraafplaats van Roeselare, Roeselare, 128 p.
- Eeckhout T. & Werkgroep Beleidsgeschiedenis 2006: Roeselare, centrumstad in beweging. Vijftig jaar stedelijk beleid 1955-2005, Roeselare.
- Eeckhout T. (red.) 2011: Brochure Roeselare Open Monumentendag 2011, Roeselare.
- Eeckhout T. (red.) 2013: Brochure Roeselare Open Monumentendag 2013, Roeselare.
- Moeykens S. 2017: Erfgoednota Tramstatie.
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/themas/13730
- www.nl.wikipedia.org/wiki/Roeselare
- www.blog.seniorennet.be/roeselare
- www.hln.be/in-de-buurt/roeselare/zolder-stadhuis-wordt-archeologisch-museum~a1c777c1
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?pagina=3&categorie=beschermingen&gemeente=230
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120732
- www.facebook.com/pg/metersenpeterserebegraafplaats/about/?ref=page_internal
- www.nl.wikipedia.org/wiki/Albrecht_Rodenbach
- www.routeyou.com/nl-be/location/view/48673163/bataviawijk
- www.veertienachtien.be/nl/kaart/tuinwijk-batavia-roeselare
- www.erfgoedkleinseminarie.be/brandpunt1.html
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/23715
- www.kerknet.be/kerknet-redactie/nieuws/augustijnenkerk-van-roeselare-wordt-plechtig-heropend
- www.versteendegetuigenissen.be
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/themas/1416
- www.fv-mandelleie.familiekunde-vlaanderen.be/startpag.html
- www.hln.be/in-de-buurt/roeselare/familiekunde-verhuist-2-300-kilo-archiefmateriaal-naar-nieuw-documentatiecentrum-in-oekens-gemeentehuis~a7e1bd45
- www.koersmuseum.be/nl/museum/erfgoed-site/historiek-van-het-arsenaal
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/13339
- www.hln.be/in-de-buurt/roeselare/ontwijde-sint-jozefskerk-krijgt-tweede-leven-als-serene-ontmoetingsplek-en-thuishaven-3architecten~a8b8c9d6
- www.id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/23799
- www.hetsacrament.be
- www.herbestemmingkerken.be/voorbeelden/Paginas/HET-SACRAMENT.aspx
- www.crkc.be/het-sacrament
- www.nieuwsblad.be/cnt/dmf20130116_00435875
- [www.nl.wikipedia.org/wiki/Ruiter_\(Roeselare\)](http://www.nl.wikipedia.org/wiki/Ruiter_(Roeselare))
- www.nl.wikipedia.org/wiki/Ruiterkapel
- www.nieuwsblad.be/cnt/ro_4_798_258796_2010
- www.hln.be/in-de-buurt/roeselare/ruiterschooltje-sluit-de-deuren~a2fa2d9e
- www.organassociation-adriaenwillaert.com
- www.inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten?tekst=orgel&pagina=2&gemeente=230
- www.roeselare.be/stad-en-bestuur/feiten-en-cijfers/oekene